

T Ö R V É N Y
A POLGÁRI PERRENDTARTÁSRÓL
(A SZK Hivatalos Közlönye, 72/2011. sz.)

Első rész

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

I. fejezet

ALAPVETŐ RENDELKEZÉSEK

1. szakasz

E törvény meghatározza a bírósági jogvédelem szolgáltatásának azon eljárási szabályait, melyek alapján a bíróságok megtárgyalják és eldöntik a személyiségi jogok megsértéséből, valamint a családi, munkaügyi, gazdasági, vagyoni jogi és egyéb polgári jogi viszonyokból fakadó jogvitákat, kivéve a külön törvény által egyéb eljárásfajta alá nem rendelteteket.

2. szakasz

A feleket megilleti jogaik törvényes, egyenlő és méltányos védelmének joga.

A bíróság a hatáskörébe tartozó kérelem tárgyában nem tagadhatja meg a döntéshozatalt.

3. szakasz

A polgári peres eljárásban a bíróság az eljárás során előterjesztett kérelem határain belül dönt.

A felek az eljárás folyamán előterjesztett kérelmeikkel szabadon rendelkezhetnek. A felek kérelmükről lemondhatnak, az ellenfél kérelmét elismerhetik, és egyezséget is köthetnek.

A bíróság nem engedélyezi a felek azon rendelkezéseit, melyek ellentétben állnak a kényszerítő jogszabályokkal, a közrenddel, az erkölcsi normákkal, valamint a jószokásokkal.

4. szakasz

A bíróság – ha e törvény másként nem rendelkezik – a kereseti kérelemről rendszerint szóbeli, közvetlen és nyilvános tárgyalás alapján határoz.

A bíróság a nyilvánosságot csak a törvény által előírt esetekben zárhatja ki.

5. szakasz

A bíróság az összes fél számára lehetővé teszi, hogy az ellenfél kérelmeiről, indítványairól és állításairól nyilatkozzék.

A bíróságnak csak a törvény által meghatározott esetekben van joga olyan kérelemről dönten, melyről az ellenfélnek nem adatott meg a nyilatkozattétel lehetősége.

A bíróság – kivéve, ha a törvény másként rendelkezik – határozatát nem alapozhatja olyan tényekre, melyek vonatkozásában a felek számára nem adatott meg a nyilatkozattétel lehetősége.

6. szakasz

A polgári peres eljárás hivatalos nyelve a szerb, írásmódja pedig a cirill. Az egyéb nyelvek és írásmódok hivatalos használata a törvénnyel összhangban történik.

Azon bíróságokon, melyek területén nemzeti kisebbségek tagjai élnek, az Alkotmánnyal és a törvénnyel összhangban azok nyelvei és írásmódjai is hivatalos használatban vannak.

A feleknek és az eljárás egyéb részvevőinek, e törvény rendelkezéseivel összhangban, joguk van saját nyelvük és írásmódjuk használatára.

7. szakasz

A felek a kérelmeiket megalapozó összes tényt és az azokat igazoló bizonyítékokat kötelesek előadni, illetőleg indítványozni.

A bíróság – ha a törvény másként nem rendelkezik – csupán a felek által előadott bizonyítékokat bírálja el és állapítja meg, továbbá csak a felek által indítványozott bizonyítékok felvételét rendeli el.

A bíróság joga a felek által nem előadott tények megállapítása, valamint a felek által nem indítványozott bizonyítékok elrendelése is, ha a tárgyalás és a bizonyítás eredményei arra engednek következtetni, hogy a felek rendelkezési tilalom (3. szakasz 3. bekezdés) alá eső kérelmekkel rendelkeznek.

8. szakasz

A bíróság minden egyes bizonyíték külön-külön, és az összes bizonyíték együttes, lelkiismeretes és gondos értékelése, valamint az egész eljárás eredménye alapján, saját meggyőződése szerint bírálja el, mely tények tekintendők bizonyítottaknak.

9. szakasz

A felek e törvény által elismert jogaikat kötelesek jóhiszeműen gyakorolni.

A bíróság köteles a felek eljárásbeli jogaival való minden visszaélést megakadályozni és megbüntetni.

10. szakasz

A fél joga, hogy kérelmeiről és indítványairól a bíróság ésszerű határidőn belül döntsön.

A bíróság köteles az eljárást időhúzás nélkül, a perbeli cselekmények foganatosítására előzetesen megállapított időkeretben (a továbbiakban: időkeret), minél költségkímélőbb módon lefolytatni.

A bíró időkeret-túllépése, A bírókról szóló törvény rendelkezéseivel összhangban, a fegyelmi eljárás megindításának alapja.

11. szakasz

A bíróság, a törvénnyel összhangban, a feleket mediációra vagy a mediációt célzó informatív tárgyalásra utalja, illetve tájékoztatja őket a jogvita peren kívüli, vagy egyéb megegyezéssel történő eldöntésének lehetőségéről.

12. szakasz

Ha a határozat valamely jog vagy jogviszony fennállására vonatkozó kérdés előzetes eldöntésétől függ, erről pedig bíróság vagy más illetékes szerv még nem hozott határozatot (előzetes kérdés), ha külön jogszabályok másként nem rendelkeznek, a bíróság e kérdést saját maga is eldöntheti.

A bíróság előzetes kérdést elbíró határozata csupán a kérdést eldöntő perben vált ki joghatást.

13. szakasz

A bíróságot a polgári peres eljárásban, a bűncselekmény és a tettes büntetőjogi felelőssége tekintetében, köti a büntetőbíróságnak a vádlottat bűnössé nyilvánító jogerős ítélete.

14. szakasz

Ha egyes cselekmények foganatosításának módját törvény nem határozza meg, a felek a perbeli cselekményeket a tárgyaláson kívül írásban, vagy a tárgyaláson szóban foganatosítják.

II. fejezet

A BÍRÓSÁG HATÁSKÖRE, ILLETÉKESSÉGE ÉS ÖSSZETÉTELE

1. Közös rendelkezések

15. szakasz

A bíróság hatáskörét, illetékességét, s hogy hatáskörét mely összetételben gyakorolja, a keresetlevél kézhezvételét követően azonnal, a kereset állításai, valamint a bíróság számára ismeretes tények alapján, hivatalból vizsgálja.

Ha az eljárás folyamán megváltoznak a bíróság hatáskörét és illetékességét megalapozó körülmények, vagy ha a felperes kereseti kérelmét mérsékeli, a hatáskörében illetékes bíróság a keresetlevél előterjesztésének időpontjában e jogkörét annak ellenére is megtartja, ha e változások következtében másik azonos típusú bíróságnak lenne hatásköre és illetékessége.

16. szakasz

A bíróság az egész eljárás folyamán hivatalból ügyel arra, hogy a jogvita eldöntése bírósági hatáskörbe tartozik-e.

Ha a bíróság az eljárás során megállapítja, hogy a jogvita eldöntése nem bírósági hatáskörbe, hanem egyéb hatóságéba tartozik, hatáskörének hiányát hirdeti ki, hatályon kívül helyezi a foganatosított eljárási cselekményeket, s a keresetet elveti.

A bíróság hivatalból hatáskörének hiányát hirdeti ki, hatályon kívül helyezi a foganatosított eljárási cselekményeket, s a keresetet elveti, amennyiben az eljárás során megállapítja, hogy a jogvita eldöntése nem szerb köztársaságbeli bíróság hatáskörébe tartozik (a továbbiakban: hazai bíróság), kivéve, ha annak hatásköre az alperes beleegyezésétől függ, aki pedig ebbe beleegyezett.

17. szakasz

Hatáskörére a bíróság az egész eljárás folyamán hivatalból figyel.

Miután az alperes az azonos nemű elsőfokú, alsóbb bíróság hatáskörébe tartozó jogi ügyben tárgyalásba bocsátkozott, saját hatáskörének hiányát az elsőfokú felsőbb bíróság sem hivatalból, sem pedig az alperes kifogása nyomán nem állapíthatja meg.

Ha a bíróság a keresetlevelet válaszynilatkozat céljából nem továbbítja az alperesnek, hatáskör hiánya miatti kifogását az alperes legkésőbb az előkészítő tárgyalás kezdete előtt, ha pedig ilyen nem tartatik, a főtárgyalás megnyitása előtt emelhet.

Az elsőfokú felsőbb bíróságnak saját hatáskörét megállapító végzése, valamint az illető bíróságnak a hatásköre hiányát megállapító és az ügyet azonos nemű elsőfokú alsóbb bírósághoz utaló végzése ellen fellebbezésnek helye nincs.

18. szakasz

Ha a bíróság az alapügyben való döntéshozatalig megállapítja, hogy az eljárást a nemperes eljárás szabályai szerint kell lefolytatni, a peres eljárást végzéssel megszünteti.

A végzés jogerőre emelkedését követően az eljárás a hatásköri bíróság előtt, a nemperes eljárás szabályai szerint folytatódik.

19. szakasz

A bíróság, ha valamely másik bíróság kizárólagos illetékessége áll fenn, legkésőbb a keresetlevélre adott válaszirat kézhezvételének napjától számított nyolcnapos határidőn belül, hivatalból állapítja meg illetékességének hiányát.

Ha a bíróság a keresetlevelet válasznyilatkozat céljából nem küldi meg az alperesnek, a keresetlevél kézhezvételének napjától számított nyolcnapos határidőn belül, hivatalból állapítja meg illetékességének hiányát.

A bíróság az alperes illetékesség hiánya miatti kifogása nyomán a keresetlevélre adott válaszirat kézhezvételének napjától számított nyolcnapos határidőn belül állapíthatja meg illetékességének hiányát.

Ha a bíróság a keresetlevelet válasznyilatkozat céljából nem továbbítja, az alperes legkésőbb az előkészítő tárgyaláson, ha pedig ilyen nem tartatik, a főtárgyalás első határnapján, de a tárgyalásba bocsátkozás előtt emelhet illetékesség hiánya miatti kifogást, melyről a bíróságnak a kifogásemelés napjától számított nyolcnapos határidőn belül kell döntenie.

20. szakasz

A bíróság – hatásköre, illetve illetékessége hiányát megállapító végzésének (17. és 19. szak.) jogerőre emelkedését követőleg – az ügyet a hatásköri, illetve illetékes bírósághoz teszi át.

A választható hatáskör, illetve illetékesség esetében a bíróság, mielőtt az ügyet áttenné a hatáskörében illetékes bírósághoz, felszólítja a felperest, hogy három napon belül nyilatkozzék. Ha a felperes a megadott határidőn belül nem nyilatkozik, a bíróság az ügyet az általános illetékességű bírósághoz teszi át.

A hatáskörében illetékesnek tekintett bíróság, melyhez az ügy átkerült, az eljárást olyképpen folytatja, mintha nála indult volna meg.

21. szakasz

Ha a hatáskörében illetékesnek tekintett bíróság, melyhez az ügy átkerült, úgy tartja, hogy az ügyet hozzá áttevő bíróság lenne hatáskörében illetékes, a kézhezvétel napjától számított nyolcnapos határidőn belül a hatásköri, illetve illetékességi összeütközést eldönteni hivatott bírósághoz továbbítja, kivéve, ha megállapítja, hogy hozzá az ügy nyilvánvaló tévedésből került, miközben valamely másik bírósághoz kellett volna áttenni. Ez esetben az ügyet a másik bírósághoz teszi át, amiről értesíti az áttevő bíróságot.

Amikor az elsőfokú bíróság saját illetékessége hiányát megállapító határozata elleni fellebbezésről másodfokú bíróság hozott határozatot, ezen illetékességi döntés az ügyet áttevő bíróságot is kötelezi, ha a határozatot hozó másodfokú bíróságnak hatásköre van az illető bíróságok közötti illetékességi összeütközés elbírálására.

A másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság hatásköri hiányát megállapító határozata minden, ugyanazt az ügyet a későbbiek során áttevő bíróságot kötelez, ha a másodfokú bíróságnak hatásköre van az illető bíróságok közötti hatásköri összeütközés elbírálására.

22. szakasz

Az azonos típusú bíróságok közötti hatásköri, illetve illetékességi összeütközést a számukra közvetlenül feleltes bíróság dönti el.

A különböző típusú bíróságok közötti hatásköri, illetve illetékességi összeütközést a Semmitőszék dönti el.

23. szakasz

A hatásköri, illetve az illetékességi összeütközés tárgyában akkor is hozható határozat, ha a felek a hatáskörről, illetve az illetékességről előzőleg nem nyilatkoztak.

Amíg a hatásköri, illetve az illetékességi összeütközés tárgyában nem születik döntés, az ügyet átvevő bíróság addig is köteles a halasztás miatt veszéllyel járó eljárási cselekményeket foganatosítani.

A hatásköri, illetve az illetékességi összeütközést eldöntő végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

24. szakasz

A bíróság az eljárási cselekményeket saját területén foganatosítja.

Ha fennáll a halasztás miatti veszély, a bíróság egyes cselekményeket a szomszédos bíróság területén is foganatosíthat, amiről értesíti a foganatosított cselekmény helyén illetékes bíróságot.

25. szakasz

A hazai bíróságoknak a Szerb Köztársaságban mentelmi jogot élvező külföldiek, valamint a külállamok és a közjogi természetű külföldi szervezetek feletti ítélezési joghatóságára a nemzetközi jog szabályai alkalmazandók.

A bíróság a mentelmi jog fennállása, illetve terjedelme vonatkozásában felmerülő gyanú esetén az igazságügyért felelős minisztérium véleményét is kikérheti.

2. A nemzetközi elemet tartalmazó jogvitákat elbíráló bíróságok joghatósága

26. szakasz

A hazai bíróság akkor rendelkezik ítélezési joghatósággal, ha a nemzetközi elemet tartalmazó jogvita elbírálására vonatkozó joghatóságát törvény, vagy nemzetközi szerződés kifejezetten előírja.

Ha a törvény vagy a nemzetközi szerződés nem tartalmaz kifejezett rendelkezéseket a hazai bíróság meghatározott fajta jogvitákra vonatkozó joghatóságának tárgyában, a szóban forgó jogviták elbírálására a hazai bíróság lesz illetékes, valamint, ha illetékessége a hazai bíróság illetékességéről szóló törvényi rendelkezésekből következik.

3. A hatáskör

27. szakasz

A bíróságok a polgári peres eljárásban a törvény által előírt hatáskörük keretei között ítéleznek.

28. szakasz

Ha a bíróság hatáskörének, a felülvizsgálati kérelem előterjesztése jogának megállapításához, valamint az e törvény által előírt egyéb esetekben a pertárgy értéke az irányadó, akkor a pertárgy értékeként csak a főkövetelés értéke tekintendő.

A kamatok, a kötbér és az egyéb mellékkövetelések, valamint a perköltségek sem veendők figyelembe, ha azok nem a főkövetelés alkotóelemei.

29. szakasz

Ha a kérelem jövőbeni, időszakosan ismétlődő szolgáltatásokra vonatkozik, a pertárgy értéke ezek összeadott mértéke szerint, de legfeljebb az öt éves időszakra vonatkozó szolgáltatások összeadott mértékének megfelelő összegig számítandó.

30. szakasz

Ha az ugyanazon alperessel szembeni kereset ugyanazon tényálláson és jogcímen alapuló kérelmet foglal magában, a hatáskör megállapítására az összes kérelem összeadott mértéke szerint kerül sor.

Ha a kereseti kérelmek különböző jogcímekből fakadnak, vagy több alperes ellen irányulnak, a hatáskör meghatározására minden egyes kérelem értéke alapján kerül sor.

31. szakasz

Ha a kereseti kérelem tulajdonjog vagy egyéb, ingatlanra vonatkozó dologi jogok megállapítására, semmisség megállapítására, ingatlantárgyú szerződés megsemmisítésére vagy felbontására irányul, a pertárgy értékének meghatározására az ingatlan vagy ingatlanrész piaci értéke alapján kerül sor.

Ha a per tárgya bérleti vagy haszonbérleti viszony fennállása, a perérték kiszámítására az egyévi bérleti vagy haszonbérleti díj összegének megfelelően kerül sor, kivéve, ha a bérleti vagy a haszonbérleti viszony rövidebb időre szól.

32. szakasz

Ha a kereseti kérelem csupán meghatározott követelés biztosítékának szolgáltatására vagy zálogjog létesítésének megállapítására vonatkozik, a pertárgy értékének meghatározására a biztosítandó követelés mértéke alapján kerül sor.

Kivételesen, e szakasz 1. bekezdésétől eltérően, ha a zálogtárgy értéke kisebb a biztosítandó követelés mértékénél, a pertárgy értékének meghatározásakor a zálogtárgy értéke a mérvadó.

33. szakasz

Ha a kereseti kérelem nem pénzösszegre irányul, ám a felperes keresetlevelében feltünteti, hogy a vonatkozó kérelem teljesítése helyett meghatározott pénzösszeget is elfogad, a pertárgy értékének az illető összeg tekintendő.

Egyéb, nem pénzösszegre vonatkozó kereseti kérelmek esetében, a felperes által a keresetlevelben megjelölt perérték lesz a mérvadó.

Ha az e szakasz 2. bekezdésében leírt esetben a felperes a pertárgy értékét nyilvánvalóan túlméretezte vagy alábecsülte, a bíróság legkésőbb az előkészítő tárgyaláson, ha pedig előkészítő tárgyalást nem tartott, a főtárgyaláson, az alapügy megtárgyalásának kezdete előtt gyorsan és megfelelő módon ellenőrzi a megjelölt érték pontosságát és megállapítja a pertárgy értékét.

4. A bíróság összetétele

34. szakasz

A polgári peres eljárásban tanács vagy egyesbíró ítélkezik.

A tanács elnöke az e törvény által a feladatkörébe utalt cselekményeket foganatosítja és határozatokat hozza meg.

Az egyesbíró az általa elbírálandó jogvitákban az e törvény szerint előírt tanácselnöki, illetve tanácsi jogosítványokkal rendelkezik.

35. szakasz

A jogvitákat első fokon egyesbíró bírálja el, kivéve, ha a törvény tanácsban történő ítélkezést ír elő.

Ha első fokon tanács ítélkezik, összetételébe egy tanácselnök bíró és két népi ülnök tartozik.

A családi viszonyokkal kapcsolatos polgári peres, elsőfokú eljárásban mindig egyesbíró, másodfokon pedig három bíróból álló tanács ítélkezik.

Az e szakasz 3. bekezdésében leírt bírák a gyermekjogban különleges jártasságot szerzett szaktudással rendelkező személyek lehetnek.

Az e szakasz 4. bekezdésében leírt különleges szakmai jártasság megszerzésének tanmenetét és módját az igazságügyben és a családvédelem ügyeiben illetékes miniszterek megegyezéses úton írják elő.

36. szakasz

Első fokon a bíróság akkor ítélkezik tanácsban, ha a felek erről legkésőbb az alapügy tárgyalásába bocsátkozás előtt megállapodtak, pertársaság esetén pedig az összes pertárs egyetértése szükségeltetik.

A birtokháborítási perekben mindig egyesbíró ítélkezik.

A jogsegély-szolgáltatási ügyekben az eljárás lefolytatása és a határozathozatal egyesbíró feladatkörébe tartozik.

37. szakasz

Ha a bíróság másodfokon tanácsülésen vagy tárgyalás lebonyolítása nyomán dönt – kivéve, ha e törvény másként nem rendelkezik – a tanács három bíróból tevődik össze.

A Semmitőszék döntéseit annak három bíróból álló tanácsa hozza meg.

A bíróság a hatásköri, illetve illetékességi összeütközésről (22. szak.) minden egyéb esetben három bíróból álló tanácsban dönt.

5. Az illetékesség

a) Az általános illetékesség

38. szakasz

Ha e törvény másként nem rendelkezik, a keresetlevelet az általános illetékességgel rendelkező bírósághoz kell benyújtani.

39. szakasz

Általános illetékességgel az alperes lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik.

Ha az alperesnek sem a Szerb Köztársaság, sem valamely egyéb állam területén nincs lakóhelye, általános illetékességgel az alperes tartózkodási helye szerinti bíróság rendelkezik.

Ha az alperesnek lakóhelyén kívül egyebütt tartózkodási helye is van, s a körülményekre való tekintettel vélelmezhetően huzamosabb ideig fog ott tartózkodni, általános illetékességgel az alperes tartózkodási helye szerinti bíróság is rendelkezik.

40. szakasz

A Szerb Köztársaság, az Autonóm Tartomány, a helyi önkormányzati egységek, valamint ezek szervei ellen indított perekben, általános illetékességgel azok képviselőházának, illetve a közgyűlésének székhelye szerinti bíróság rendelkezik.

A jogi személyek elleni perek elbírálása a Gazdasági Cégjegyzékek Ügynökségének jelentésébe foglalt székhelyük területén működő bíróság általános illetékességébe tartozik.

41. szakasz

Az állami szerv vagy jogi személy által szolgálatra vagy munkára kiküldött és állandó jelleggel külföldön élő szerb köztársaságbeli állampolgárral szembeni jogviták elbírálása az illető személy utolsó lakóhelye szerinti bíróság általános illetékességébe tartozik.

b) A különös illetékesség

42. szakasz

Ha egyazon kereset több személyt fog perbe (a 205. szakasz 1. bekezdésének 1. pontja), de esetükben nem ugyanazon bíróság az illetékes, illetékességgel az alperesek egyikére vonatkozó bíróság rendelkezik.

43. szakasz

A törvényes tartási kötelezettség iránti perekben, ha a felperes a tartást követelő személy, az általános illetékességgel rendelkező bíróságon kívül a felperes lakóhelye, illetve tartózkodási helye szerinti bíróság is illetékes.

Ha a külföldi elemet tartalmazó törvényes tartási kötelezettség iránti perekben a hazai bíróság a felperes szerb köztársaságbeli lakóhelye okán illetékes, illetékességgel a felperes lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik.

Ha a törvényes tartási kötelezettség iránti perekben a hazai bíróság az alperesnek a tartás behajtását lehetővé tévő, szerb köztársaságbeli vagyona okán illetékes, illetékességgel a szóban forgó vagyon helyszíne szerinti bíróság rendelkezik.

44. szakasz

A nem szerződésből fakadó kárfelelősség miatti perek elbírálására az általános illetékességű bíróságon kívül a károkozó cselekmény elkövetésének helye szerinti bíróság vagy a káros következmény bekövetkezésének helyszíne szerinti bíróság is illetékességgel rendelkezik.

Ha a kár haláleset vagy súlyos testi sérülés következményeként keletkezett, az e szakasz 1. bekezdésében említett bíróságon kívül a felperes lakóhelye, illetve tartózkodási helye szerinti bíróság is illetékességgel rendelkezik.

Az e szakasz 1. és 2. bekezdésének rendelkezéseit a biztosítási szervezetekkel szemben indított, a harmadik személyeknek járó, a biztosítási szervezetek közvetlen felelősségére vonatkozó jogszabályokon alapuló kártérítés iránti perekben, az e szakasz 1. bekezdésének rendelkezéseit pedig a visszkereseti kötelezettekkel szembeni kártérítésen alapuló visszkereseti igényekre vonatkozó perekben is alkalmazni kell.

45. szakasz

A fogyasztó jogainak védelme iránti perek elbírálása az általános illetékességgel rendelkező bíróságon kívül a fogyasztó lakóhelye, illetve tartózkodási helye szerinti bíróság illetékességébe is tartozik.

46. szakasz

A személyiségi jogok sérelme miatti perek elbírálása az általános illetékességgel rendelkező bíróságon kívül a károkozó cselekmény elkövetésének helye szerinti bíróság vagy a felperes lakóhelye, illetve tartózkodási helye szerinti bíróság illetékességébe is tartozik.

47. szakasz

Az írásos garancián alapuló jogvédelem iránti, a garanciát kiállító gyártó elleni perekben, a gyártó szempontjából általános illetékességgel rendelkező bíróságon kívül az dolog értékesítése alkalmával a gyártó írásos garanciáját a vevőnek átadó eladó szempontjából általános illetékességgel rendelkező bíróság is illetékes.

48. szakasz

A házasság létezésének vagy nemlétezésének megállapítása, a házasság megsemmisítése iránti perekben vagy bontóperekben (házassági perek), az általános illetékességű bíróságon kívül a házastársak utolsó közös lakóhelye szerinti bíróság is illetékes.

Ha a házassági perek ügyében a hazai bíróság a házastársaknak a Szerb Köztársaság területén volt utolsó közös lakóhelye okán illetékes, illetve azért, mert a felperes lakóhelye a Szerb Köztársaságban van, illetékességgel a házastársak utolsó közös lakóhelye, illetve a felperes lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik.

49. szakasz

Ha a házastársak vagyoni viszonyairól szóló jogvitákban a hazai bíróság a házastársaknak a Szerb Köztársaság területén lévő vagyona okán illetékes, vagy azért, mert a felperes lakóhelye vagy tartózkodási helye a keresetlevél benyújtásának időpontjában a Szerb Köztársaságban van, illetékességgel a felperesnek a keresetlevél benyújtása időpontjában birtokolt lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróság rendelkezik.

50. szakasz

Az apaság vagy az anyaság megállapítása, vagy vélelmének megtámadása iránti eljárásban a gyermek az általános illetékességgel rendelkező, vagy a lakóhelye, illetve tartózkodási helye szerinti bírósághoz terjesztheti be keresetlevelét.

Ha az apaság vagy az anyaság megállapítása, vagy vélelmének megtámadása iránti eljárásban a hazai bíróság a felperesnek a Szerb Köztársaság területén birtokolt lakóhelye okán illetékes, illetékességgel a felperes lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik.

51. szakasz

A tulajdonjogi és egyéb, ingatlannal kapcsolatos dologi jogi, ingatlanbirtokháborítási perek, továbbá az ingatlanok bérletéből, illetve haszonbérletéből fakadó perek elbírálására kizárólagos illetékességgel az ingatlan fekvése szerinti bíróság rendelkezik.

Ha az ingatlan több bíróság területére terjed ki, illetékességgel az összes érintett bíróság rendelkezik.

Az ingó dolgok birtokának háborítása miatti perekben az általános illetékességű bíróságon kívül a birtokháborítás keletkezésének helye szerinti bíróság is illetékes.

52. szakasz

Ha légi jármű és hajó tulajdonjogi vagy egyéb dologi jogi pereinek, valamint légi jármű és hajó bérleti viszonyaiból fakadó pereinek eldöntése hazai bíróság illetékességébe tartozik, kizárólagos illetékességgel a légi járművet vagy hajót nyilvántartó lajstrom vezetési helye szerinti bíróság rendelkezik.

Ha az e szakasz 1. bekezdésében leírt légi jármű, illetve hajó birtokának háborítása miatti perek elbírálása hazai bíróság illetékességébe tartozik, a légi járművet vagy hajót nyilvántartó lajstrom vezetési helye szerinti bíróságon kívül a birtokháborítás helye szerinti bíróság is illetékes.

53. szakasz

Olyan személyekkel szembeni vagyoni jogi igények érvényesítése iránti keresetlevelek esetében, akikre nem vonatkozik szerb köztársaságbeli általános illetékesség, a kereset minden olyan hazai bírósághoz benyújtható, melynek területén a szóban forgó személy vagyona, vagy a keresettel követelt tárgy van.

Ha a hazai bíróság azért illetékes, mert a kötelezettség az alperes szerb köztársaságbeli tartózkodásának idején keletkezett, a kötelezettség keletkezésének helye szerinti bíróság az illetékes.

Olyan személyekkel szembeni perek esetében, akikre nem vonatkozik szerb köztársaságbeli általános illetékesség, a Szerb Köztársaságban teljesítendő kötelezettségek érvényesítése iránti keresetlevelet a teljesítendő kötelezettség helye szerinti bírósághoz lehet benyújtani.

54. szakasz

A székhelyen kívül eső fiókszervezettel rendelkező jogi személy elleni perek elbírálására, ha a per az illető fiók jogviszonyából ered, az általános illetékességű bíróságon kívül az illető fiók helye szerinti bíróság is illetékes.

55. szakasz

A külföldi székhelyű jogi személy elleni, a Szerb Köztársaságban keletkezett, vagy itt teljesítendő kötelezettségek érvényesítése iránti perekben, a keresetlevél a jogi személy állandó képviselőjének helye vagy az ügyeinek vitelével megbízott szerv székhelye szerinti bírósághoz nyújtható be.

56. szakasz

A Szerb Köztársaság elleni, katonai egységekkel, illetve katonai intézményekkel megvalósuló viszonyokból eredő perek tárgyában kizárólagos illetékességgel a katonai egység parancsnoksága, illetve a katonai intézmény székhelye szerinti bíróság rendelkezik.

57. szakasz

Amíg a hagyatéki eljárás jogerősen be nem fejeződik, az öröklési jogi viszonyokból eredő perekben, valamint az örökhagyó örökösei ellen indított, az örökhagyó adósságaiból fakadó hitelezői követelések érvényesítése iránti perekben kizárólagos illetékessége a hagyatéki eljárást levezető bíróságnak, illetve a hagyatéki eljárást levezető bíróság területén jogkörrel rendelkező bíróságnak van.

58. szakasz

A bírósági vagy közigazgatási végrehajtási eljárás folyamán vagy azzal kapcsolatban, illetve a csődeljárás folyamán vagy azzal kapcsolatban indított perek elbírálására kizárólag a végrehajtási, illetve a csődeljárást foganatosító bíróság, illetve a végrehajtási eljárást vagy a közigazgatási végrehajtást foganatosító bíróság területe szerinti bíróság az illetékes.

59. szakasz

A váltó- vagy csekkbirtokos által az aláíró ellen indított perek elbírálására az általános illetékességű bíróságon kívül a fizetés helye szerinti bíróság is illetékes.

60. szakasz

Ha a munkaviszonyból eredő per felperese a munkavállaló, az alperesre vonatkozó általános illetékességgel rendelkező bíróságon kívül a munkavégzés vagy a múltbeli munkavégzés helye szerinti bíróság is illetékes.

61. szakasz

Ha a Szerb Köztársaság állampolgára külállamban, az e törvény rendelkezései értelmében, az adott polgári jogi ügy elbírálására illetékességgel nem rendelkező bíróság előtt perelhető, ugyanezen illetékesség érvényes a szóban forgó külállam állampolgárával szembeni, hazai bíróság előtti ítélezésre is.

v) Illetékesség-meghatározás az adott típusú legfelsőbb bíróság részéről

62. szakasz

Az illetékes elsőfokú bíróság saját jogkörében, vagy az ügyfél indítványára kérelmet intézhet az adott típusú legfelsőbb bírósághoz, hogy az adott ügyben másik hatásköri bíróság által foganatosított eljárást rendeljen el ha egyértelmű, hogy az eljárás így könnyebben lefolytatható, vagy ha ezt egyéb, alapos okok indokolják.

Az illetékes elsőfokú bíróság e szakasz 1. bekezdésében leírt kérelme a feleknek nyilatkozattétel céljából nem küldendő.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt, illetékesség átruházása iránti indítványát az előkészítő tárgyalás, illetve az első főtárgyalási határnap után az ügyfél csupán akkor

terjesztheti elő, ha annak oka későbbi keletű vagy, ha az ügyfél később szerzett róla tudomást.

Az ügyfél illetékesség átruházása iránti indítványát az illetékes elsőfokú bíróság az ellenfélnek nyilatkozattételre küldi meg azzal a meghagyással, hogy a kézhezvétel napjától számított háromnapos határidőn belül nyilatkozzék az indítványról.

Az illetékes elsőfokú bíróság, ha illetékesség átruházása iránti kérelmet terjesztett fel, eljárását szüneteltetheti.

Az ügyfélnek az e szakasz 1. bekezdésében leírt illetékesség-átruházást célzó indítványáról az illetékes elsőfokú bíróság fellebbezést nem engedélyező végzéssel, az indítvány átvételének napjától számított nyolcnapos határidőn belül dönt.

Az illetékes bíróságnak az e szakasz 1. bekezdésében leírt kérelméről az adott típusú legfelsőbb bíróság tanácsa dönt.

Az illetékesség átruházása iránti kérelmet, illetve indítványt – az e szakasz 1. bekezdésében leírt feltételek mellett – a másodfokú eljárás során is elő lehet terjeszteni.

63. szakasz

Az elsőfokú vagy a másodfokú bíróság elveti a másik hatásköri bíróság kijelölését, ha az ügyfél újólapon azonos indítványt terjeszt elő, ha az indítvány nincs megindokolva, ha nem tartalmazza az e törvény 62. szakaszának 1. bekezdésében foglalt okokat, vagy ha az ügyfél a kizárásra, illetve a mellőzésre vonatkozó okokból egyéb hatásköri bíróság kijelölését indítványozza.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt határozatot az elsőfokú bíróság tanácselnöke hozza meg nyolcnapos határidőn belül, vagy a másodfokú bíróság tanácsa, s e határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

64. szakasz

Ha az ítékezés hazai bíróság jogkörébe tartozik, de e törvény rendelkezéseinek alkalmazásával nem állapítható meg, mely bíróság az illetékes, a Semmítőszék az ügyfél kérelmére határozza meg, mely hatásköri bíróság lesz az illetékes.

g) Illetékességi megállapodás

65. szakasz

Ha a törvény nem írja elő valamely bíróság kizárólagos illetékességét, a felek megállapodhatnak egy nem illetékes bíróság elsőfokú ítélezési jogköréről is azzal a feltétellel, hogy az illető bíróság hatáskörrel rendelkezzen.

Ha a törvény két vagy több hazai bíróság illetékességét írja elő, a felek első fokon e bíróságok egyike vagy egyéb, hatáskörrel rendelkező bíróság ítélezési jogköréről állapodhatnak meg.

Az e szakasz 1. és 2. pontjában leírt megállapodás joghatást csupán írásos formában összeállítva keletkeztet, továbbá, ha meghatározott jogviszonyból fakadó meghatározott perre vagy perekre vonatkozik.

A megállapodást tartalmazó okiratot a felperesnek a keresetlevélhez, az alperesnek pedig az illetékességi kifogáshoz kell csatolnia.

III. fejezet

KIZÁRÁS ÉS MELLŐZÉS

66. szakasz

Ha elfogulatlanságának gyanúokai állnak fenn, a bíró köteles tartózkodni az ítélkezéstől.

67. szakasz

A bíró nem láthatja el bírói tisztségét (kizárás), ha:

- 1) ő maga a fél, a fél törvényes képviselője vagy meghatalmazottja, ha a féllel együtt társjogosult, társkötelezett vagy viszontkötelezett, vagy ha ugyanazon ügyben tanúként, illetve szakértőként hallgattatott meg,
- 2) a bíró részvényesi minőségben a jogi személy össztkéje részvényeinek 3%-ánál többet tulajdonol, ha gazdasági társaság vagy szövetkezet tagja, illetve ha a felek egyike a bíró hitelezője vagy adósa,
- 3) a fél, a fél törvényes képviselője vagy meghatalmazottja a bíró bármely fokú egyenesági, vagy negyedfokkal bezárólag oldalági vérrokona, házastársa, illetve élettársa, vagy másodfokig sógorsági rokona, függetlenül attól, hogy a házasság megszűnt-e vagy sem,
- 4) a félnek, a fél törvényes képviselőjének vagy meghatalmazottjának a gyámja, illetve gondnoka, örökbefogadója vagy örökbefogadottja, vagy ha a féllel, a fél törvényes képviselőjével vagy meghatalmazottjával közös háztartásban él,
- 5) a bíró és a fél között egyéb per van folyamatban,
- 6) ugyanazon ügy mediációs eljárásában vagy peres úton megtámadott bírósági egyezség megkötésében vett részt, megtámadott határozatot hozott meg, vagy pedig ügyvédi minőségben képviselte a felet,
- 7) csődeljárásban csődbíróként vagy a csődtanács tagjaként a per tárgyát képező határozatot hozta meg.

A bíró kizárható, ha elfogulatlanságának gyanúját kiváltó körülmények állnak fenn (mellőzés).

68. szakasz

Amint az e törvény 67. szakaszának 1. bekezdésében említett kizárási ok valamelyikének fennállásáról tudomást szerez, a bíró az illető ügyben minden cselekményt köteles felfüggeszteni, s a kizárási okokról haladéktalanul értesíteni a feleket és a bíróság elnökét, aki a kizárásról határozatot hoz.

Ha a bíró álláspontja szerint fennállnak kizárásának okai, az eljárást szünetelteti, erről haladéktalanul értesíti a feleket és a bíróság elnökét, aki a kizárásról határozatot hoz. A bíróság elnöke végzésének meghozataláig a bíró csak a halasztás miatti veszéllyel járó cselekményeket foganatosíthatja.

69. szakasz

A kizárást és a mellőzést a felek is kérelmezhetik.

Kérelmét a fél a kizárás, illetve a mellőzés okának fennállásáról történt tudomásszerzést követően azonnal, de legkésőbb az elsőfokú bíróság előtti tárgyalás berekesztéséig, ha pedig nem volt tárgyalás, a határozat meghozataláig köteles előterjeszteni.

A kérelemben fel kell tüntetni a kizárás, illetve a mellőzés kérelmezését kiváltó törvényi okot, az indítvány kellő időben történő előterjesztését alátámasztó körülményeket, valamint a kizárás vagy a mellőzés okainak fennállását megalapozó tényeket.

A jogorvoslat nyomán határozatot hozó bíró kizárása iránti kérelmet a fél a jogorvoslatot elbíráló határozat meghozataláig terjesztheti elő, a mellőzés iránti kérelmet pedig a felsőbb fokú bíróság részéről történt ügyirat-érkeztetés napjától számított 15 napos határidőn belül. Ha a tanács összetétele megváltozik, a mellőzés iránti kérelem előterjesztése határidejének folyása a határozat ügyfél számára történt kézbesítésének napjától újra kezdődik.

70. szakasz

Az elkésett (69. szak. 2. és 4. bek.), a hiányos (69. szak. 3. bek.) és a nem megengedett kizárási vagy mellőzési kérelmet az eljárásvezető tanácselnök haladéktalanul elveti abban az esetben is, ha az ügyfél az ő kizárását vagy mellőzését kérelmezi.

Nem megengedett az a kizárási vagy mellőzési kérelem:

- 1) mely általában valamely bíróság minden bírójának, vagy valamely eljárásban résztvevőként lehetséges minden bírónak a kizárását kérelmezi,
- 2) melyről már született döntés,
- 3) mely nem indokolja a mellőzés kérelmezésének alapjául szolgáló törvényi okot,
- 4) mellyel a fél az adott ügyben nem eljáró bíró kizárását vagy mellőzését kérelmezi,
- 5) mellyel a fél a bíróság elnökének kizárását, illetve mellőzését kérelmezi kivéve, ha elnök az adott ügyben jár el.

Ha az e szakasz 1. bekezdésében leírt kérelem beterjesztésére a tárgyalási határnapon került sor, a bíró a kérelmet elveti és folytatja a tárgyalást, ha pedig a kérelmezés beadvány útján történt, legfeljebb a beadvány kézhezvételének napjától számított háromnapos határidőn belül teszi ezt.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt határozat ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

71. szakasz

A bíró kizárása és mellőzése iránti kérelemről – legfeljebb a kérelem előterjesztésének napjától számított háromnapos határidőn belül – a bíróság elnöke hoz határozatot, a bíróság elnökének és a Semmítőszék elnökének kizárása és mellőzése iránti kérelemről pedig 15 napos határidőn belül kell határozatot hozni.

A bíróság elnökének kizárása és mellőzése iránti kérelemről a közvetlenül felettes bíróság elnöke dönt.

A Semmítőszék elnökének kizárása és mellőzése iránti kérelemről a teljes ülés dönt.

A kizárásról szóló határozat meghozatala előtt fel kell venni a kizárási kérelem alá vont bíró nyilatkozatát, szükség esetén egyéb ellenőrzések is foganatosíthatók.

A kizárásról szóló határozat vagy a mellőzési kérelemnek helyt adó határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, a mellőzési kérelmet elutasító határozat ellen pedig külön fellebbezésnek helye nincs.

72. szakasz

Ha a bíró kizárásának vagy mellőzésének a kérelmezésére a tárgyalási határnapon kerül sor, a bíró a megkezdett tárgyalást befejezi. A kizárási vagy mellőzési kérelmet eldöntő határozat meghozataláig a bíró csak a halasztás miatti veszéllyel járó cselekményeket foganatosítja.

Ha a kizárási kérelemnek helyt adott, a bíróság hatályon kívül helyez a kizárt bíró által foganatosított minden cselekményt.

Ha a kizárási kérelemnek helyt adott, a bíróság hatályon kívül helyezi a kérelem előterjesztését követően foganatosított cselekményeket, kivéve ha a felek megállapodnak a foganatosított cselekmények hatályban tartásáról.

Amennyiben a másodfokú bíróság előtti tárgyalás folyamán előterjesztett kizárási vagy mellőzési kérelem esete forog fenn, az e szakasz 1-3. bekezdésnek rendelkezései alkalmazandók.

73. szakasz

A bírák kizárására és mellőzésére vonatkozó rendelkezések értelemszerűen a bíróság elnökére és az ülnökökre is alkalmazandók.

Az ülnök nem láthat el bírói tisztséget (kizárás), ha huzamosan vagy ideiglenesen az eljárásban félként szereplő vállalkozónál, vagy jogi személynél dolgozik.

IV. fejezet

A FELEK ÉS TÖRVÉNYES KÉPVISELŐIK

74. szakasz

Perbeli fél minden természetes és jogi személy lehet.

Külön jogszabályok határozzák meg, hogy a természetes és a jogi személyeken kívül ki lehet még perbeli fél.

Az ügyésznek csak a törvény által előírt esetekben van joga félként részt venni a peres eljárásban.

A perbíróság kivételesen, az adott perben való joghatással, az e szakasz 1. és 2. bekezdésének rendelkezései értelmében vett perbeli jogképességgel nem rendelkező társulások és szerveződések számára is elismerheti a fél minőségét, ha megállapítja, hogy azok – tekintettel a per tárgyára – lényegében megfelelnek a perbeli jogképesség megszerzéséhez szükséges lényegi feltételeknek, különösen pedig akkor, ha végrehajtás foganatosítására alkalmas vagyonnal rendelkeznek.

Az e szakasz 4. bekezdésében leírt, a perbeli fél minőségét elismerő határozat ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

75. szakasz

A teljes cselekvőképességgel rendelkező fél az eljárásban önmaga foganatosíthat cselekményeket (perbeli cselekvőképesség).

A részben korlátozott cselekvőképességű, nagykorú személy cselekvőképességének határai között rendelkezik perbeli cselekvőképességgel.

A kiskorú személy elismert cselekvőképességének határai között rendelkezik perbeli cselekvőképességgel.

76. szakasz

A perbeli cselekvőképességgel nem rendelkező felet törvényes képviselője képviseli.

77. szakasz

A jogi személy eljárásbeli képviselője a megfelelő lajstromba bejegyzett személy, kinek e jogállását külön jogszabály, a jogi személy általános vagy egyedi aktusa, vagy bírósági határozat irányozza elő.

78. szakasz

A törvényes képviselő a fél nevében az összes eljárási cselekményt foganatosíthatja. Ha azonban a kereset beterjesztéséhez vagy visszavonásához, a kereseti igény elismeréséhez, illetve az erről való lemondáshoz, az egyezségkötéshez, a jogorvoslat visszavonásához, vagy az arról való lemondáshoz külön jogszabályok a képviselő számára külön meghatalmazás birtoklását írják elő, e cselekményeket csak e meghatalmazás birtokában foganatosíthatja.

E szakasz 1. bekezdésének rendelkezései a jogi személy képviselőjére is vonatkoznak.

79. szakasz

A bíróság hivatalból vizsgálja a félként megjelenő személy perbeli jogképességét és cselekvőképességét, valamint azt, vajon a perbeli cselekvőképességgel nem rendelkező

személyt annak törvényes képviselője képviseli-e, s vajon a törvényes képviselő – ha ez szükséges – rendelkezik-e külön meghatalmazással.

A törvényes képviselői minőségben megjelenő személy köteles az első eljárási cselekmény foganatosítása alkalmával bizonyítani törvényes képviselői jogállását.

A törvényes képviselő – ha ez az adott eljárási cselekmények foganatosításához szükséges – köteles benyújtani külön meghatalmazását.

Ha a bíróság megállapítja, hogy a gyámság, illetve gondnokság alatt álló személy törvényes képviselője a képviselet ellátása során nem tanúsít kellő gondosságot, erről a körülményről értesíti a gyámhatóságot. Ha a képviselő mulasztása következtében a gyámság, illetve a gondnokság alatt álló személy kárt szenvedne el, a bíróság szünetelteti az eljárást, és másik törvényes képviselő kijelölését indítványozza.

80. szakasz

Ha a bíróság megállapítja, hogy a félként megjelenő személy nem rendelkezik perképeséssel, ám ez a hiba kiküszöbölhető, felszólítja a felperest e hiba kiküszöbölésére.

Ha a bíróság megállapítja, hogy a félnek nincs törvényes képviselője, vagy hogy a törvényes képviselő – amennyiben e feltétel elő van írva – nem rendelkezik külön meghatalmazással, követelni fogja az illetékes gyámhatóságtól, hogy jelöljön ki gyámot, illetve gondnokot a perképeséssel nem rendelkező személy számára, vagy egyéb, a perképeséssel nem rendelkező fél szabályszerű képviseletének biztosításához szükséges cselekményeket foganatosít.

A bíróság, az e törvény 101. szakaszának rendelkezéseiben előírt feltételek mellett, határidőt szab meg az e szakasz 1. és 2. bekezdésében leírt hibák kiküszöbölésére.

Az említett hibák kiküszöböléséig csupán azon eljárási cselekmények foganatosíthatók, melyek halasztása káros következmények felmerülését idézheti elő.

Ha az említett hibák nem kiküszöbölhetők, vagy ha a megszabott határidő eredménytelenül telik el, a bíróság határozattal hatályon kívül helyezi az e hibákkal foganatosított eljárási cselekményeket, s a keresetet elveti, ha a hibák természete gátolja az eljárás további lefolytatását.

A hibák kiküszöbölését célzó intézkedések foganatosítását elrendelő határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

81. szakasz

Ha az elsőfokú bíróság előtti eljárás folyamán bebizonyosodik, hogy az alperes törvényes képviselőjének kijelölését célzó rendes eljárás hosszú időt venne igénybe, s emiatt az egyik vagy mindkét fél káros következményeket szenvedhetne el, a bíróság az alperes számára ügygondnokot rendel ki az illetékes ügyvédi kamara által a bírósághoz eljuttatott ügyvédi jegyzék sorrendjében. A jegyzék megjelentetése az illetékes ügyvédi kamara és bíróság honlapján és hirdetőtábláján történik. Az ügygondnok kijelölése alkalmával a bíróság köteles tiszteletben tartani a jegyzék sorrendjét.

A bíróság az e szakasz 1. bekezdésében leírt feltételek fennállásakor az alperes számára különösen a következő esetekben rendel ki ügygondnokot:

- 1) ha az alperes nem rendelkezik perbeli cselekvőképességgel és törvényes képviselője sincs,
- 2) ha az alperesnek és törvényes képviselőjének érdekei ellentétesek,
- 3) ha mindkét fél törvényes képviselője ugyanazon személy,
- 4) ha az alperes lakóhelye, vagy tartózkodási helye, illetve székhelye ismeretlen, ezen felül az alperesnek nincs meghatalmazottja sem,
- 5) ha a meghatalmazottal nem rendelkező alperes vagy törvényes képviselője külföldön van, a kézbesítés pedig nem volt teljesíthető.

A bíróság – az e szakasz 1. és 2. bekezdésében előírt feltételek mellett és módon – a jogi személy vagy vállalkozó számára is ügygondnokot rendelhet ki.

A bíróság határozatot hoz az ügygondnok kirendeléséről, melyet az alperes lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti gyámhatóságnak haladéktalanul továbbít, a feleknek pedig, amint ez lehetséges.

Az e szakasz 4. bekezdésében leírt határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

82. szakasz

Az ügygondnokot a kirendelése szerinti eljárásban a törvényes képviselő összes joga és kötelessége megilleti.

Az ügygondnok az eljárási cselekményeket mindaddig foganatosítja, míg a fél, annak törvényes képviselője vagy meghatalmazottja meg nem jelenik a bíróság előtt, vagy amíg a gyámhatóság a bíróságot gyám, illetve gondnok kinevezéséről nem értesíti.

83. szakasz

Ha az alperes ügygondnokának kijelölése az e törvény 81. szakasza 2. bekezdésének 4. és 5. pontjában feltüntetett okokból történt, a bíróság az ügygondnok kirendeléséről szóló hirdetményt a Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönyében, a bíróság hirdetőtábláján és honlapján, szükség esetén pedig egyéb módon jelenteti meg.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt hirdetmény az alábbiakat tartalmazza: az ügygondnokot kirendelő bíróság megnevezését, a törvényi jogcímet, az ügygondnok által képviselendő alperes nevét, a per tárgyát, az ügygondnok nevét, foglalkozását és tartózkodási helyét, valamint a figyelmeztetést, hogy az ügygondnok az alperest az eljárásban az alperesnek vagy meghatalmazottjának a bíróság előtti megjelenéséig, illetve a gyámhatóságnak a gyám, illetve gondnok kinevezéséről a bírósághoz eljuttatott értesítéséig képviseli.

84. szakasz

Az állampolgársága szerinti állam törvénye értelmében perbeli cselekvőképességgel nem rendelkező, de a hazai törvény értelmében perbeli cselekvőképességgel rendelkező külföldi állampolgár eljárási cselekményeit önmaga foganatosíthatja. A törvényes képviselő az eljárási cselekményeket csak addig foganatosíthatja, amíg a külföldi állampolgár ki nem jelenti, hogy önmaga veszi át a per vitelét.

V. fejezet

A MEGHATALMAZOTTAK

85. szakasz

A felek eljárási cselekményeiket személyesen vagy feltétlenül ügyvédi jogállással rendelkező meghatalmazott által foganatosíthatják.

Az e szakasz 1. bekezdésétől eltérően, kivételesen, jogi személy meghatalmazottja sikeresen letett igazságügyi vizsgálattal rendelkező, az adott jogi személynél állandó munkaviszonyban álló okleveles jogász is lehet.

A felet a rendkívüli jogorvoslati eljárásban ügyvédnek kell képviselnie, kivéve ha a fél maga is ügyvéd.

A Szerb Köztársaság és szervei, a területi autonómia és a helyi önkormányzatok egységei képviseletét külön előírások szabályozzák.

A bíróság felszólíthatja a meghatalmazottal rendelkező ügyfelet, hogy a bíróság előtt személyesen nyilatkozzék a perben megállapítandó tényekről.

A meghatalmazott által képviselt fél – ha e törvény másként nem rendelkezik – bármikor megjelenhet a bíróság előtt és meghatalmazottja mellett ő is nyilatkozatokat tehet, valamint önmaga is foganatosíthat cselekményeket.

86. szakasz

A meghatalmazott által meghatalmazásának keretei között foganatosított cselekmények azonos joghatást váltanak ki, mintha azokat maga a fél tette volna.

87. szakasz

A fél módosíthatja, vagy visszavonhatja meghatalmazottjának cselekményét.

Ha a meghatalmazott valamely tényt a fél távollétében megtartott tárgyaláson, vagy beadványban ismert el, ezt az elismerést azonban a fél a későbbiek során módosítja, vagy visszavonja, a bíróság – e törvény 230. szakaszának 3. bekezdése értelmében – mindkét nyilatkozatot értékelni fogja.

88. szakasz

A meghatalmazás terjedelmét a fél határozza meg.

Meghatalmazottját a fél egyes meghatározott cselekmények, vagy az összes eljárási cselekmény foganatosítására hatalmazhatja fel.

Ha a fél meghatalmazásában így rendelkezett, a meghatalmazottat – kivéve a jogorvoslati eljárásban – a nála munkaviszonyban álló ügyvédjelölt helyettesítheti.

89. szakasz

Ha a fél az egész per vitelére meghatalmazást adott, de a jogosítványok körét nem határozta meg pontosan, a meghatalmazott az ilyen meghatalmazás alapján az alábbi felhatalmazásokkal rendelkezik:

- 1) az összes, különösen az alábbi eljárási cselekményeket fogatosítja: a keresetlevél beterjesztése, annak visszavonása, a kereseti kérelem elismerése, vagy a kereseti kérelemről való lemondás, az egyezségkötés, jogorvoslati eszköz felterjesztése és az arról való lemondás, illetve elállás, valamint az ideiglenes biztonsági intézkedések meghozatalának indítványozása,
- 2) végrehajtás vagy biztosítás iránti indítványt terjeszt elő, és az erre irányuló szükségességi eljárási cselekményeket fogatosítja,
- 3) meghatalmazását másik meghatalmazottra ruházza át, vagy egyes eljárási cselekmények fogatosítására más meghatalmazottat jogosít fel,
- 4) az ellenféltől átveszi vagy behajtja a megítélt költségeket.

90. szakasz

A fél meghatalmazását írásos formában adja.

91. szakasz

A meghatalmazott köteles meghatalmazását az első eljárási cselekmény fogatosításakor benyújtani.

A bíróság az eljárás teljes tartama alatt köteles a meghatalmazottként fellépő személy képviseleti jogosultságát vizsgálni. Ha megállapítja, hogy a meghatalmazottként fellépő személy nem jogosult az adott cselekmény fogatosítására, a bíróság hatályon kívül helyezi az e személy által fogatosított perbeli cselekményeket, hacsak a fél e cselekményeket utólag nem hagyta jóvá.

92. szakasz

A fél bármikor visszavonhatja meghatalmazását, a meghatalmazott pedig bármikor felmondhatja azt.

A meghatalmazás visszavonását, illetve felmondását az eljáró bíróságnak írásos formában vagy szóban, jegyzőkönyvbe mondva kell bejelenteni.

A meghatalmazott köteles a felet és a bíróságot a meghatalmazás felmondásáról értesíteni.

A meghatalmazás visszavonása, illetve felmondása az ellenfél számára a bejelentés pillanatától fogva vált ki joghatást.

A meghatalmazás felmondása után a meghatalmazott még 30 napig köteles a meghatalmazást adó személy javára perbeli cselekményeket fogatosítani, ha ez a meghatalmazó által az említett időszakban elszenvedhető kár elhárítása céljából szükséges.

93. szakasz

A meghatalmazás a természetes személy halálával, holtta nyilvánításával, vagy cselekvőképességének elvesztésével megszűnik.

Ha a természetes személy meghatalmazottjának az összes eljárási cselekmény foganatosítására szóló meghatalmazást adatott, a fél, illetve annak törvényes képviselője azonban meghal vagy cselekvőképtelenné válik, vagy ha a törvényes képviselő megbízatása alól felmentetik, a meghatalmazottnak jogában áll a halasztást nem tűrő eljárási cselekményeket foganatosítani.

94. szakasz

A jogi személy által adott meghatalmazás a jogi személy megszűnésével, csőd- vagy felszámolási eljárásának megnyitásával megszűnik.

A csőd- vagy a felszámolási eljárás megnyitása után a csődeljárással kapcsolatban meginduló, valamint a csődeljárás megnyitása előtt indult, de az említett eljárások megnyitása után folytatott eljárásokban a meghatalmazottnak a csőd- vagy a felszámoló biztos által kiállított meghatalmazással kell rendelkezniük.

VI. fejezet

AZ ELJÁRÁS NYELVE

95. szakasz

A felek és az eljárás egyéb résztvevői a tárgyalásokon, illetve a bíróság előtti szóbeli eljárási cselekmények foganatosítása alkalmával saját nyelvük használatára jogosultak.

Ha az eljárás a felek, illetve egyéb résztvevők által nem értett nyelven folyik, számukra – ha kérelmezik ezt – a tárgyaláson előadottaknak, valamint a tárgyaláson bizonyítás céljaira felhasznált okiratoknak az általuk értett nyelvre történő szóbeli fordítása biztosított.

Ha a bíróságon hivatalos használatban van a nemzeti kisebbség nyelve is, az eljárás résztvevői által a nemzeti kisebbségek nyelveinek hivatalos eljárásbeli használata nyomán keletkező fordítási költségek viselését az eljáró szerv biztosítja.

A világtalan, siket, vagy néma felek és egyéb eljárási résztvevők a bíróság előtti eljárás során ingyenes tolmácsra jogosultak.

96. szakasz

Az idézéseket, a határozatokat és az egyéb bírósági iratokat a bíróság a feleknek és az eljárás egyéb résztvevőinek szerb nyelven kézbesíti.

Ha a bíróságon a nemzeti kisebbség nyelve is hivatalos használatban van, a bírósági iratok az adott nemzeti kisebbséghez tartozó, és az eljárásban e nyelvet használó feleknek és az eljárás egyéb résztvevőinek e nyelven kézbesítetnek.

97. szakasz

A felek és az eljárás egyéb résztvevői keresetleveleiket, fellebbezéseiket és egyéb beadványaikat a bíróságon hivatalos használatban levő nyelven terjesztik elő.

A felek és az eljárás egyéb résztvevői – ha ez a törvénnyel összhangban van – beadványaikat a bíróságon hivatalos használatban nem levő nemzeti kisebbségi nyelven is előterjeszthetik.

VII. fejezet

BEADVÁNYOK

98. szakasz

A keresetlevelet, a viszontkeresetet, a kereseti válaszynilatkozatot és a jogorvoslatokat írásos formában kell előterjeszteni (beadványok).

Az írásos forma kellékeinek – a külön törvénnyel összhangban – a bírósághoz táviratban és elektronikus postán eljuttatott beadványok is eleget tesznek.

A beadványok feltétlen kelléke az érthetőség, kötelezően tartalmazzák továbbá a tárgyakban fogantatosítandó eljáráshoz szükséges összes ismérvet, különösképpen pedig az alábbiakat: a bíróság megnevezését, a felek családi- és utónevét, lakóhelyét, illetőleg tartózkodási helyét, a gazdasági társaság vagy egyéb alany cégnevét és székhelyét, valamint törvényes képviselőik és – ha vannak – meghatalmazottjaik családi- és utónevét, lakóhelyét, illetőleg tartózkodási helyét, a per tárgyát, a nyilatkozat tartalmát, valamint a beadványt előterjesztő aláírását.

Ha a nyilatkozat kérelmet tartalmaz, a félnek a beadványban fel kell tüntetnie a kérelmét megalapozó tényeket, valamint – ha szükséges – a bizonyítékokat is.

Az írásbeli beadványokat kizárólag tárgyaláson kívül kell előterjeszteni, legkésőbb 15 nappal a tárgyalás megtartása előtt.

99. szakasz

Az ellenfélnek kézbesítendő bírósági beadványokat és csatolmányokat a bíróság és az ellenfél számára elégséges példányszámban kell előterjeszteni.

Ha az ellenfél oldalán több, közös törvényes képviselővel vagy meghatalmazottal rendelkező személy jelenik meg, a beadványok és a csatolmányok az összes szóban forgó személy részére egy példányban terjeszthetők elő.

100. szakasz

A beadványhoz csatolt okiratokat eredetiben vagy másolatban kell betérjeszteni.

A bíróság az eredetiben becsatolt okiratot megtartja, az ellenfél számára pedig engedélyezi tartalmának megismerését. Ha megszűnik az eredeti okirat bíróságon tartásának szükségessége, a bíróság az okirat előterjesztőjének kérelmére visszaszolgáltatja azt. A bíróság végzéssel elrendelheti, hogy az előterjesztő az okirat másolatát az ügyiratokhoz csatolja.

Ha az okirat másolati becsatolására került sor, a bíróság az ellenfél kérelmére végzéssel elrendeli, hogy az előterjesztő a bíróságnak az okiratot eredetiben adja át, az

ellenfél számára pedig engedélyezi az okirat tartalmának megismerését. Ha szükséges, a bíróság végzéssel megszabja az okirat eredetiben, vagy hiteles másolatban történő előterjesztésének, illetve megtekintésének határidejét.

Az e szakasz 2. és 3. bekezdésében leírt végzések ellen fellebbezésnek helye nincs.

101. szakasz

Ha a beadvány érthetetlen vagy hiányos (98. szakasz 3. bekezdés), a bíróság – kivéve, ha a törvény másként nem rendelkezik – a meghatalmazottal nem rendelkező félnek a beadványt javítás céljából visszajuttatja.

Ha a bíróság javítás vagy hiánypótlás végett a beadványt a félnek visszajuttatja, a beadvány újbóli előterjesztésére nyolcnapos határidőt szab meg.

Ha a beadvány javítása, illetve hiánypótlása, valamint a bírósághoz intézett előterjesztése a hiánypótlásra és javításra megszabott határidőn belül megtörténik, a bírósági előterjesztés napjaként az első benyújtás időpontja tekintendő.

Ha a megszabott határidőn belül a beadvány nem jut vissza a bírósághoz, visszavontnak tekintendő, ha pedig a visszajuttatás javítás és hiánypótlás nélkül történik, a bíróság a beadványt elveti.

Ha a fél nevében a meghatalmazott, illetve a vagyoni jogi ügyész vagy az államügyész által előterjesztett beadvány érthetetlen vagy hiányos, a bíróság elveti azt.

Ha a beadványok vagy a csatolmányok előterjesztésére elégtelen példányszámban került sor, a bíróság a mulasztást elkövető fél költségén sokszorosítja azokat.

VIII. fejezet

HATÁRIDŐK ÉS HATÁRNAPOK

1. Határidők

102. szakasz

Ha a törvény nem szabja meg a határidőket, az eset körülményeire való tekintettel a bíróság határozza meg azokat.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt határidőket – az időkerettel összhangban – a bíróság szabja meg.

103. szakasz

A határidők számítása napokban, hónapokban és években történik.

A napokban megszabott határidő első napjaként a határozat kézbesítése vagy közlése utáni első nap tekintendő, vagy a törvény értelmében a határidő kezdeteként megjelölt esemény bekövetkezésének időpontja utáni naptól számítottik.

A hónapokban, illetve években megszabott határidő az utolsó hónap, vagy év azon napjával fejeződik be, amelynek száma megegyezik a bíróság által megszabott

nappal, vagy a törvény értelmében a határidő kezdeteként megjelölt esemény bekövetkezése napjával.

Ha a határidő utolsó napja állami ünnepre, vasárnapra, vagy egyéb bírósági szünnapra esik, a határidő a következő munkanap elteltével jár le.

E szakasz 4. bekezdésének rendelkezései a külön jogszabályok által megszabott keresetlevél-előterjesztési határidőre, valamint a követelés vagy egyéb jog elévülésének határidejére is vonatkoznak.

104. szakasz

A határidőhöz kötött beadvány akkor tekintendő kellő időben érkezettnek, ha bírósági előterjesztése a határidő lejárta előtt történt.

Ha a beadvány továbbítása postai ajánlott küldeményben vagy távirati úton történik, a bírósági előterjesztés napjának a postai feladás napja tekintendő.

Ha a beadvány elküldésére távirati úton került sor, csak akkor tekintendő határidőben érkezettnek, ha a szabályszerű beadvány utólag a bírósághoz előterjesztetik vagy a távirat postára adásának napjától számított háromnapos határidőn belül ajánlott küldeményben a bírósághoz továbbítatik.

Ha a beadvány elküldésére elektronikus postai úton kerül sor, a bírósági előterjesztés idejeként az elektronikus posta átvételi elismervényében feltüntetett idő számítandó.

A Szerbia Katonaságában katonai szolgálatot teljesítő személyek és a katonai egységekben, illetve a katonai intézményekben szolgálatot teljesítő egyéb személyek vonatkozásában a bírósági előterjesztés napjaként a beadványnak a katonai egységhez, illetve a katonai intézményhez történő átadás napja tekintendő.

A szabadságuktól megfosztott személyek esetében a bírósági előterjesztés napjaként a beadványnak a büntetés-végrehajtási intézethez történő átadás napja tekintendő.

Ha a határidőhöz kötött beadvány határidő lejárta előtti előterjesztése vagy elküldése nem a hatáskörében illetékes bírósághoz történt, a folyamodvány pedig a hatáskörében illetékes bírósághoz a határidő lejárta után érkezett meg, kellő időben előterjesztettnek tekintendő, ha az illetéktelen bírósághoz történt előterjesztés az előterjesztő tájékozatlanságának vagy nyilvánvaló tévedésének rovására írható.

Az e szakasz 1-7. bekezdésének rendelkezései a keresetindítás külön jogszabályok által megszabott határidejére, valamint a követelés vagy egyéb jog elévülésének határidejére is alkalmazandók.

2. Határnapok

105. szakasz

A törvény által előírt esetekben, vagy amikor az eljárás folyamatának igényei megkövetelik, a határnapokat – az időkerettel összhangban – a bíróság tűzi ki. A határnap kitűzéséről szóló végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

A bíróság a feleket és egyéb személyeket, kiknek jelenlétét szükségesnek tartja, a tárgyalási határnapra kellő időben megidézi. A fél számára az idézéshez mellékelve a

határnap kitűzése alapjául szolgáló beadványt is kézbesíti, az idézésben pedig feltünteti a tárgyalási határnap megtartásának helyét, helyiségét és időpontját. Ha az idézéshez beadvány nincs csatolva, az idézésnek kell tartalmaznia a felek feltüntetését, a per tárgyát, valamint a határnapon foganatosítandó cselekményt.

A bíróság az előkészítő tárgyalásra, vagy az első főtárgyalási határnapra szóló idézésében figyelmezteti a feleket a tárgyalási határnap elmulasztásának törvényi következményeire, valamint a lakcímváltozás bírósági bejelentésének kötelezettségére. (144. szakasz).

Az idézés tartalma, eljárási minőségüktől függetlenül, minden eljárási résztvevő számára azonos, hacsak e törvény másként nem rendelkezik.

106. szakasz

A bíróság a felek és az eljárás egyéb résztvevői számára a tárgyalási határnapra szóló idézéseket vagy a határnap lemondásáról szóló értesítéseket elektronikus postai, távirati vagy egyéb elektronikus üzenet-átviteli úton is megküldheti, feltéve ha az említett idézési mód lehetővé teszi, hogy a bíróság a személy részéről történt idézés- vagy értesítés-átvételt térti vevénnyel adatolni tudja.

107. szakasz

A tárgyalási határnap megtartására, szabály szerint, a bíróság épületében kerül sor.

Ha a bíróság indokoltnak ítéli meg, a tárgyalási határnapnak a bíróság épületén kívüli megtartásáról is dönthet. E végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

108. szakasz

A bíróság kivételesen, ha ez a bizonyítékok felvétele végett szükséges, vagy a bíró akadályozottsága okán a tárgyalási határnapot elhalaszthatja.

A tárgyalás elnapolása alkalmával a bíróság mindig új időkeretet szab meg, mely nem lehet hosszabb az elsődlegesen megszabott időkeret egyharmadának tartamánál.

A tárgyalási határnap elhalasztásakor a bíróság – az e szakasz 2. bekezdésében leírt időkeret tiszteletben tartásával – azonnal meghatározza az elnapolt tárgyalás megtartásának helyét és idejét.

A határnap elhalasztásáról szóló végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

3. Mulasztási igazolás

109. szakasz

Ha a fél a határnapot vagy valamely eljárási cselekmény foganatosításának határidejét elmulasztja, s ennek következtében az adott cselekmény foganatosításának jogát elveszti, a bíróság az illető fél kérelmére – ha a mulasztásnak indokolt okai vannak – engedélyezi a cselekmény utólagos foganatosítását (az eredeti állapot helyreállítása).

Ha a bíróság a mulasztási igazolási kérelemnek helyt ad, a per a mulasztás előtti állapotba kerül vissza, s a mulasztás miatt hozott összes határozat hatályát veszti.

110. szakasz.

Az igazolási kérelmet ahhoz a bírósághoz kell előterjeszteni, melynél az elmulasztott cselekmény fogatosítandó lett volna.

A kérelmet a mulasztást előidéző ok megszűnésétől, ha pedig a fél a mulasztásról csak a későbbiek során szerzett tudomást, a tudomásszerzés napjától számított nyolcnapos határidőn belül kell előterjeszteni.

A mulasztás napjától számított 60 napos határidő letelte után a mulasztás igazolása kérelmezésének helye nincs.

Ha az eredeti állapot helyreállítását határidő elmulasztása miatt kérelmezi, a kérelmező a folyamodvány betérjesztésével egyidejűleg az elmulasztott cselekményt is köteles fogatosítani.

111. szakasz

A mulasztás igazolásának helye nincs, ha az e törvény 110. szakaszának 2. és 3. bekezdésében előírt határidő elmulasztására került sor, vagy ha az elmulasztott határnap kitűzése az igazolási kérelem nyomán történt.

112. szakasz

Az igazolási kérelem a per folyamatát nem befolyásolja, de a bíróság a kérelemről hozott határozat jogerőre emelkedéséig döntést hozhat az eljárás szüneteltetéséről.

113. szakasz

Az elkésett vagy nem megengedett igazolási kérelmeket a bíróság határozattal elveti.

A nem közismert tényeken alapuló igazolási kérelmet a bíróság – hiányos volta miatt – elveti, ha a fél a kérelemhez nem csatolt, vagy nem indítványozott megfelelő bizonyítékokat, illetve a kérelem kapcsán nem fogatosította az elmulasztott cselekményt.

Az igazolási kérelemről a bíróság szabály szerint tárgyalás nélkül hoz határozatot.

Ha a bíróság arra az álláspontra helyezkedik, hogy a tények helyes megállapítása végett bizonyítékok felvétele szükséges, tárgyalást tűz ki.

114. szakasz

Az igazolási kérelemnek helyt adó határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, kivéve ha a bíróság elkésett, nem megengedett vagy hiányos kérelmet fogadott el.

IX. fejezet

JEGYZŐKÖNYVEK

115. szakasz

A tárgyaláson fogatosított cselekményekről jegyzőkönyv készül.

Jegyzőkönyv készül továbbá a feleknek vagy az eljárás egyéb résztvevőinek tárgyaláson kívüli fontosabb nyilatkozatairól, vagy közléseiről is. A kevésbé jelentős nyilatkozatokról vagy közlésekről nem készül jegyzőkönyv, csupán hivatalos feljegyzés formájában kerülnek be az ügyiratba.

A jegyzőkönyvet a jegyzőkönyvvezető készíti.

A bíró a jegyzőkönyv vezetésével bíróságát, vagy bírósági gyakornokot is megbízhat.

116. szakasz

A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell az alábbiakat: a bíróság elnevezését és összetételét, a cselekmény fogatosításának helyét, a per tárgyának feltüntetését, valamint a jelenlevő felek vagy harmadik személyek, illetve törvényes képviselőik, vagy meghatalmazottaik neveit.

A jegyzőkönyv magában foglalja a fogatosított cselekmény tartalmának lényeges adatait. A főtárgyalási jegyzőkönyvnek különösképpen tartalmaznia kell: a tárgyalás nyilvánosságának vagy a nyilvánosság kizárásának tényét, a felek nyilatkozatainak tartalmát, indítványait, az általuk előterjesztett bizonyítékokat, a felvett bizonyítékokat a tanúvallomások és a szakértői nyilatkozatok tartalmának rögzítésével egyetemben, valamint a tárgyaláson hozott bírósági határozatokat.

117. szakasz

A jegyzőkönyvet szabályszerűen kell vezetni, abban a felek és a jegyzőkönyvvezető részéről történt hitelesítő aláírást követőleg semmilyen törlés, kiegészítés vagy módosítás nem eszközölhető.

118. szakasz

A jegyzőkönyv a bíró hangos tollbamondása alapján összeállított írásos szöveg kidolgozása útján készül, de gyorsírói jegyzetek, továbbá hang-, illetve képfelvétel-rögzítő készülékek segítségével írt jegyzetek alapján is összeállítható.

A feleket megilleti a jegyzőkönyv, illetve az e szakasz 1. bekezdésében leírt anyag megtekintésének, a jegyzőkönyv elolvasásának a joga, ugyanakkor kérelmezhetik a jegyzőkönyv felolvasását és kifogást emelhetnek annak tartalma miatt.

Az e szakasz 2. bekezdésében leírt joggal egyéb, a jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozatot tett személyek is élhetnek, de csupán a nyilatkozatukat tartalmazó jegyzőkönyvi rész vonatkozásában.

A jegyzőkönyv tartalmának a felek vagy egyéb személyek kifogásai nyomán, vagy hivatalból eszközözendő javításait vagy kiegészítéseit a jegyzőkönyv végén kell rögzíteni. E személyek kérelmére az elutasított kifogásokat is jegyzőkönyvezni kell.

119. szakasz

A bíróság végzéssel hivatalból, vagy a felek indítványára elrendelheti, hogy a tárgyalásról készüljön hang- illetve képfelvétel.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt végzés ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

A felvételnek az alábbi adatokat kell tartalmaznia: a bíróság elnevezését és összetételét, a tárgyalás megtartásának helyét, keltezését és időpontját, a per tárgyát és a felek vagy egyéb személyek, törvényes képviselőik vagy meghatalmazottaik neveit, a felvétel által rögzített nyilatkozatot tett személyek azonosságát megállapító adatokat, valamint a tényt, hogy nyilatkozatukat mely minőségben tették. Ha több személy nyilatkozatáról készül felvétel, abból világosan ki kell derülnie, mely személy volt a nyilatkozattevő.

A felek jogot formálhatnak az e szakasz 3. bekezdésében leírt felvétel másolatára, az egyéb személyek pedig csupán igazolt érdekeltségük fennforgása esetén kérelmezhetik azt.

120. szakasz

A tárgyalásról készült hang-, illetve képfelvétel a bírósági ügyiratok része.

A tárgyalás felvételének, a felvétel jegyzőkönyvezésének, valamint a tárgyalás felvétele tárolásának módját a bíróság ügyrendje szabályozza.

121. szakasz

A hangfelvétel – e törvény rendelkezéseivel összhangban – az elkészítés napjától számított nyolcnapos határidőn belül írásbeli formában rögzítendő, mely iratnak magában kell foglalnia a hangfelvétel teljes tartalmát. A hangfelvétel írásbeli formája jegyzőkönyvnek tekintendő.

A felek kérelmezhetik az e szakasz 1. bekezdésében leírt jegyzőkönyvet.

Ha az e szakasz 1. bekezdésében leírt jegyzőkönyv és a hangfelvétel tartalmuk tekintetében lényegbevágó eltéréseket mutatnak, a félnek jogában áll a jegyzőkönyv kézbesítésének napjától számított nyolcnapos határidőn belül a bíróhoz kifogást intézni.

A bíróság az e szakasz 3. bekezdésében leírt ügyféli kifogás nyomán, háromnapos határidőn belül meghozandó végzésével, módosítja az e szakasz 1. bekezdésében leírt jegyzőkönyvet, vagy a kifogást elutasítja. E végzés ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

122. szakasz

A jegyzőkönyvet a tanácselnök, a jegyzőkönyvvezető, a felek, illetve képviselőik vagy meghatalmazottaik, a tolmács és a fordító írják alá.

A tanú és a szakértő – ha meghallgatásuk megkeresett bíróság előtt történt – jegyzőkönyvbe foglalt vallomását, illetve nyilatkozatukat aláírják.

Az írástudatlan vagy az aláírásra képtelen személy ujjlenyomatát helyezi a jegyzőkönyvbe, a jegyzőkönyvvezető pedig a lenyomat alá bejegyzi annak családi- és utónevét, valamint feltünteti, mely ujjának lenyomata került a jegyzőkönyvbe. Ha a személy ujjlenyomat adására képtelen, e tény a bíróság a jegyzőkönyvben rögzíti, s e szöveg alatti aláírásával hitelesíti.

Ha valamely fél, törvényes képviselője vagy meghatalmazottja, a tanú vagy a szakértő a jegyzőkönyv aláírása előtt eltávozik, vagy a jegyzőkönyvet nem hajlandó aláírni, a jegyzőkönyvben e tényt rögzíteni kell, és a közölt ok is feltüntetendő.

123. szakasz

A tanácskozásról és a szavazásról külön jegyzőkönyv készül. Ha a jogorvoslati eljárás nyomán a bíróság határozatát egyhangúlag hozta meg, jegyzőkönyv megfogalmazása helyett a tanácskozásról és a szavazásról feljegyzés készül.

A tanácskozásról és a szavazásról szóló jegyzőkönyv a szavazás folyamatát és a határozat rendelkező részét tartalmazza.

A különvélemények – ha nem foglaltattak bele magába a jegyzőkönyvbe – a tanácskozásról és a szavazásról szóló jegyzőkönyvhöz csatolandók.

A szavazásról szóló jegyzőkönyvet, illetve feljegyzést a tanács minden tagja és a jegyzőkönyvvezető írja alá.

A tanácskozásról és a szavazásról szóló jegyzőkönyv külön borítékba zárandó. E jegyzőkönyvet csak a jogorvoslatot elbíráló bíróság tekintheti meg a jogorvoslati eljárás során, ebben az esetben a jegyzőkönyv újólag külön borítékba zárandó, a borítékon pedig fel kell tüntetni a jegyzőkönyv megtekintésének tényét.

X. fejezet

HATÁROZATHOZATAL

124. szakasz

A bíróság döntéseit ítélet, határozat, vagy végzés formájában hozza meg.

A bíróság a kereseti kérelmet elbírálva ítéletet, a birtokháborítási eljárás nyomán pedig határozatot hoz.

Amikor nem ítéletet hoz, a bíróság döntését határozat formájába önti.

A fizetési meghagyás kibocsátása iránti eljárásban a kereseti kérelemnek helyt adó határozatát a bíróság fizetési meghagyás formájában hozza meg.

Az ítélet költségekre vonatkozó döntése végzésnek tekintendő.

125. szakasz

A tanács határozatait tanácskozás után, szavazással hozza meg.

A tanácskozás és a szavazás lebonyolítására szolgáló helyiségben csak a tanács tagjai és a jegyzőkönyvvezető lehetnek jelen.

A tanács az egyszerű kérdéseket eldöntő határozatát magán a tanácsülésen is meghozhatja.

126. szakasz

A tanácskozást és a szavazást a tanács elnöke vezeti, és utolsóként szavaz.

A tanács minden határozatának meghozatalához szavazattöbbség szükséges.

Ha egyes eldöntendő kérdések esetében több, különböző vélemény formálódik olyképpen, hogy egyiknek sincs többsége, a kérdéseket el kell különíteni, s a szavazás egészen a szótöbbség kialakulásáig megismétlendő.

127. szakasz

Az alapügyet eldöntő határozat meghozatala előtt a bíróság az eljárás kiegészítésének szükségességéről, valamint egyéb előzetes kérdésekről is dönt.

Ha az alapügy eldöntése során több kérelemről kell határozni, minden kérelemről külön szükséges szavazni.

X. fejezet

IRATKÉZBESÍTÉS ÉS IRATMEGTEKINTÉS

1. A kézbesítés módja

128. szakasz

Az iratok kézbesítése közvetlenül a bíróságon, postai úton, a kézbesítési feladatok ellátására lajstromozott, a bíróságon, illetve egyéb állami szervben foglalkoztatott személyek, közhatalmi jogosítvánnyal rendelkező, valamint egyéb, külön jogszabályokban meghatározott személyek által, az e törvényben előírányzott módon történik.

A kézbesítő a kézbesítés címzettjének követelésére köteles bizonyítani kézbesítési felhatalmazással felruházott személye mivoltát.

A teljesítendő kézbesítés helyén tartózkodó személyek a kézbesítő követelésére kötelesek megadni a személyazonosságukat alátámasztó adatokat.

Az illetékes rendőri szerv a bíróság kérelme nyomán köteles elősegíteni a kézbesítési feladatok ellátását.

129. szakasz

A kézbesítés – a külön jogszabályokkal összhangban – elektronikus úton is történhet.

Az elektronikus úton történő kézbesítés teljesítettnek tekintendő azzal a feltétellel, hogy e kézbesítési mód alkalmazásával biztosítható a címzett iratátvételének térti vevényes adatolása.

Az elektronikus úton kézbesített irat átvételi elismervénye alatt az elektronikus adatátviteli berendezés által készített, s a címzethez intézett irat elküldés tényét, a feladó és a címzett, továbbá az irat elnevezését regisztráló, keltezéssel és időponttal ellátott, kinyomtatott elektronikus feljegyzés értendő.

130. szakasz

A felek közvetlenül és kellő időben beadványokat meg egyéb iratokat küldhetnek egymásnak, s a beadványokat meg az egyéb iratokat, a kézbesítés bizonyítékával egyetemben beterjeszthetik a bírósághoz.

E szakasz 1. bekezdésének rendelkezése nem alkalmazandó a kötelezően személyes kézbesítésű iratok esetében.

131. szakasz

A természetes személyekhez intézett kézbesítések teljesítése a keresetlevélben feltüntetett címre, illetve a személyi igazolványok nyilvántartását vezető illetékes szervnél bejegyzett lakóhely vagy tartózkodási hely címére történik.

Az állami szervekhez, az autonóm tartomány szerveihez és a helyi önkormányzati egységekhez intézett kézbesítés az iratnak az iktatóban vagy a kezelőirodában való átadásával történik.

A jogi személyekhez intézett kézbesítések teljesítése a cég alkalmazottjának a cég helyiségeiben eszközölt átadással, illetve a jogi személy képviselőjének a közületi nyilvántartásban szerepeltetett címére, illetve lakcímére történik.

132. szakasz

A katonai személyekhez, a rendőrség kötelékébe tartozókhoz, továbbá a szárazföldi, a folyami, a tengeri és a légi közlekedésben dolgozókhöz intézett idézések kézbesítése parancsnokságukon, illetve közvetlen előjárójukon vagy felettesükön keresztül is történhet, szükség esetén pedig ez lehet a módja az egyéb iratok kézbesítésének is.

133. szakasz

Ha a kézbesítés külföldi természetes vagy jogi személyek, illetve mentelmi jogot élvező külföldi állampolgárok számára teljesítendő, a kézbesítés diplomáciai úton történik, hacsak nemzetközi szerződés vagy e törvény (146. szakasza) másként nem rendelkezik.

Ha az iratkézbesítés a Szerb Köztársaság külföldön tartózkodó állampolgárai számára teljesítendő, a kézbesítés a Szerb Köztársaság illetékes konzuli képviselője vagy a külállamban konzuli ügyek intézésével megbízott diplomáciai képviselője, illetve a kézbesítési ügyek intézésére nemzetközileg lajstromozott jogi személy útján teljesíthető.

A külföldi székhellyel, de szerb köztársaságbeli képvisellel rendelkező jogi személyekhez intézett kézbesítés teljesítése képviselőjük közreműködésével történhet.

134. szakasz

A szabadságuktól megfosztott személyekhez intézett kézbesítés teljesítése a büntetés-végrehajtási intézet útján történik.

135. szakasz

Ha a félnek törvényes képviselője van, a kézbesítés – amennyiben e törvény másként nem rendelkezik – a törvényes képviselőhöz intézendő.

Ha a félnek több törvényes képviselője vagy meghatalmazottja van, az egyikükhöz intézett kézbesítés teljesítése is elégséges.

136. szakasz

A meghatalmazotthoz intézett kézbesítés az ügyvéd irodájában foglalkoztatott személynek történő iratátadás útján is teljesíthető.

A meghatalmazotthoz intézett kézbesítés – ha a meghatalmazott tevékenységét lakásban folytatja – a családi háztartás felnőtt tagjának történő iratátadás útján is teljesíthető.

A közjegyzőhöz vagy a végrehajtóhoz intézett kézbesítés az e szakasz 1. bekezdésében előírt módon teljesíthető.

137. szakasz

A jogi személyekhez és az ügyvédekhez intézett iratkézbesítés kérelmekre és a bíróság elnökének határozata alapján, a külön bírósági postafiókjukba helyezéssel teljesíthető.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt kézbesítést a bíróság felhatalmazott személye teljesíti.

138. szakasz

Az ügyvéd, illetve a jogi személynek az ügyiratot a bírósági postafiókból felvevő felhatalmazott képviselője köteles átvenni a postafiókba helyezett összes iratot.

Az ügyvéd, illetve a jogi személy felhatalmazott képviselője a bírósági postafiókba helyezés napjától számított nyolcnapos határidőn belül köteles az iratot átvenni. Ha az irat átvételére e határidőn belül nem kerül sor, a kézbesítés teljesítése a bírósági hirdetőtáblára való iratkitűzés által történik, a kézbesítés pedig az irat bírósági hirdetőtáblára eszközölt kitűzésének napjától számított nyolcnapos határidő letelte után teljesítettnek tekintendő.

Az ügyvéd felhatalmazhatja az irodájában foglalkoztatott személyt a bírósági postafiókba helyezett iratok átvételére.

139. szakasz

A kézbesítés a címzett munkahelyén a munkaidő tartama alatt, vagy lakásában csak 7 és 22 óra között teljesítendő, vagy a bíróságon, ha a címzett személy a ott van jelen, illetve, ha őt a bíróság kézbesítés végett beidézi.

A kézbesítés – a bíróság külön határozata alapján, melyet a kézbesítő kérelemre bemutatni köteles – más időben és más helyen is teljesíthető.

140. szakasz

Ha a kézbesítés címzettje nem tartózkodik saját lakásában, a kézbesítés a címzett háztartása valamely felnőtt, az iratot átvenni köteles tagjának történő iratátadással teljesítendő.

Ha a kézbesítés a címzett munkahelyén történik, de a címzett nincs jelen, az irat kézbesítése valamely, ugyanott dolgozó egyénnek teljesítendő, amennyiben e személy beleegyezik az iratátvételbe.

Ha a kézbesítés e szakasz 1. és 2. bekezdésének rendelkezései alkalmazásával nem volt teljesíthető, a kézbesítést a lakás vagy a jogi személy helyiségeinek ajtajára történő iratkiszögezés útján kell megejteni, s ezáltal a kézbesítés teljesítettnek tekintendő.

Az irat egyéb személynek történő átadása tilos, ha ez a személy a kézbesített címzettjének perbeli ellenfele.

141. szakasz

A keresetlevél, a fizetési meghagyásról szóló határozat, az ítélet, a külön fellebbezéssel támadható határozat, valamint a jogorvoslat kézbesítése személyesen a félnek, illetve törvényes képviselőjének vagy meghatalmazottjának történik.

Ha a kötelezően személyes kézbesítés címzettje nem tartózkodik a kézbesítés helyén, ha címe pontos, a kézbesítő a megkísérelt kézbesítés napjától számított 30 napos határidőn belüli bírósági iratátvétel lehetőségéről szóló értesítést hagy számára. Ebben az esetben az irat másodlata a bírósági hirdetőtáblára is kitűzetik.

Az e szakasz 2. bekezdésében leírt határidő eltelte után a kézbesítés teljesítettnek tekintendő.

Az e szakasz 2. bekezdésében leírt értesítés az alábbiakat tartalmazza: a megkísérelt kézbesítés címzettjének családi és utónevét, eljárásbeli minőségét, a megkísérelt kézbesítés keltét és időpontját, a megkísérelt kézbesítés címét, az irat 30 napos határidőn belüli bírósági kézhezvétele lehetőségének feltüntetését, s az irat másodlata bírósági hirdetőtáblára történő leendő kitűzésének tényét, valamint a körülményt, miszerint az említett határidő eltelte után a kézbesítés teljesítettnek tekintendő.

Ha az e szakasz 1. bekezdésében leírt iratot állami szervekhez és jogi személyekhez is el kell küldeni, a kézbesítés teljesítése e törvény 131. szakasza rendelkezéseinek megfelelően történik.

2. Az átvétel megtagadása

142. szakasz

Ha az irat címzettje, háztartásának felnőtt tagja, az állami szerv vagy jogi személy felhatalmazott dolgozója, illetve foglalkoztatottja az irat átvételét alapos indok nélkül megtagadja, a kézbesítő azt a címzett lakásában vagy munkavégzésének helyiségeiben hagyja, vagy pedig a lakás, illetve a helyiség ajtajára kitézi. A vétíven feltüntetett az átvétel megtagadásának napját, időpontját és okát, valamint az irat letételének helyét, s ezáltal a kézbesítés teljesítettnek tekintendő.

3. A lakcím megállapítása és változása

143. szakasz

Az irat személyes átvételére előirányzott ellenfél lakcímét a fél köteles a bíróság tudomására hozni.

Ha a félnek – akivel szemben a bíróság elrendelte, hogy a kézbesítési címzett ellenfél pontos címével egészítse ki beadványát – nem áll módjában a lakcímet megtudni és erről a bírósághoz bizonyítékot előterjeszteni, a bíróság a szükséges adatokat az illetékes szervtől szerzi be

144. szakasz

Ha a fél, vagy képviselője az eljárást jogerősen befejező határozat kézbesítéséig lakcímét megváltoztatja, köteles a bíróságot erről haladéktalanul értesíteni.

Ha a fent nevezett személyek az értesítést elmulasztják, a bíróság elrendeli, hogy a felek számára minden további perbeli kézbesítést az iratnak a bíróság hirdetőtáblájára történő kifüggesztésével kell teljesíteni.

A kézbesítés az iratnak a bíróság hirdetőtábláján történt kifüggesztésétől számított nyolcnapos határidő elteltével teljesítettnek tekintendő.

Ha az eljárást jogerősen befejező határozat kézbesítéséig a meghatalmazott, illetve a kézbesítési meghatalmazott lakcímét megváltoztatja, erről azonban a bíróságot nem értesíti, a kézbesítés oly módon teljesítendő, mintha meghatalmazottat ki sem jelöltek volna.

Az e szakasz 1-4. bekezdésének rendelkezései a rendkívüli jogorvoslatok eljárására is alkalmazandók.

145. szakasz

A már teljesített kézbesítés címéről 30 napnál hosszabb ideig távol tartózkodó fél, vagy törvényes képviselője köteles e tényről a bíróságot értesíteni, és kézbesítési megbízottat megnevezni.

4. A kézbesítési megbízott és a kézbesítési képviselő

146. szakasz

A külföldön tartózkodó, de a Szerb Köztársaságban meghatalmazottal nem rendelkező felet vagy törvényes képviselőjét a bíróság felszólítja, hogy az idézés

kézbesítésének napjától számított 30 napos határidőn belül jelöljön ki szerb köztársaságbeli kézbesítési megbízottat. Ha a fél, vagy törvényes képviselője nem neveznek meg megbízottat, a bíróság a fél költségének terhére kézbesítési ügygondnokot jelöl ki, mely tényről értesíti a felet, illetve törvényes képviselőjét.

Ha a kézbesítési megbízott felmondja meghatalmazását, a fél azonban a meghatalmazás felbontásáról szóló értesítés átvételétől számított 30 napos határidőn belül nem nevez meg másik megbízottat, a bíróság a fél költségének terhére kézbesítési képviselőt jelöl ki, akinek közreműködésével teljesíti a kézbesítéseket mindaddig, míg nem veszi kézhez a félnek új megbízottja kinevezéséről szóló értesítését.

A kézbesítési megbízottját visszahívó, s ezzel egyidejűleg másik megbízottat ki nem jelölő fél számára a bíróság a kézbesítést az iratnak a bíróság hirdetőtáblájára történő kifüggesztése útján teljesíti mindaddig, míg a fél nem nevez meg másik kézbesítési megbízottat.

147. szakasz

Ha a pertársaknak nincs közös törvényes képviselőjük, illetve meghatalmazottjuk, a bíróság felszólíthatja őket, hogy a megszabott határidőn belül nevezzék meg közös kézbesítési megbízottjukat. Ezzel egyidejűleg a bíróság értesíti a pertársakat, hogy – az általuk kijelölendő megbízott hiányában – egyiküket a kézbesítési megbízott jogállásával ruházza fel.

5. Kézbesítőív

148. szakasz

A kézbesítés teljesítésének igazolását (kézbesítőív) a címzett és a kézbesítő írják alá teljes családi és utónevük, valamint címzetti minőségük feltüntetésével. A címzett a kézbesítőíven saját kezűleg, betűkkel kiírva tünteti fel a kézhezvétel napját.

Ha a címzett írástudatlan, vagy aláírásra képtelen, családi és utónevét, valamint betűkkel kiírva a kézhezvétel napját a kézbesítő tünteti fel, s a kézbesítőíven feljegyzí a címzett aláírása elmaradásának okát.

Ha a címzett megtagadja a kézbesítőív aláírását, a kézbesítő e tényrt rögzíti, az iratátadás napját pedig betűkkel kiírva feltünteti a kézbesítőíven, s ezáltal a kézbesítés teljesítettnek tekintendő.

Ha a kézbesítés teljesítésére e törvény 141. szakasza 2. bekezdésének rendelkezése alapján került sor, a kézbesítőíven fel kell tüntetni a kézbesítési kísérlet napját és időpontját, valamint az e törvény 141. szakaszának 2. bekezdése szerinti értesítés tényét.

Ha e törvény rendelkezései értelmében az irat átadása más személy, azaz nem a kézbesítés címzettje részére történt, a kézbesítő a kézbesítőíven feltünteti e két személy kapcsolatának mibenlétét.

Ha a kézbesítőíven a kézbesítés kelte pontatlanul van feltüntetve, a kézbesítés teljesítéseként az iratátadás napja tekintendő.

6. Iratmegtekintés és –másolás

149. szakasz

A felek, képviselőik és meghatalmazottaik – ha perrészvevőként szerepelnek – a per iratainak megtekintésére, fénymásolására, fényképezésére és másolására jogosultak.

Egyes ügyiratok vonatkozásában az indokolt érdekeltségű egyéb személyek számára a bíróság engedélyezi az e szakasz 1. bekezdésében leírt cselekmények foganatosítását.

Ha az eljárás folyamatban van, az e szakasz 1. és 2. bekezdésében leírt cselekmények engedélyezése a bíró, az eljárás befejezését követően pedig a bíróság elnöke, illetve az általa kijelölt bírósági dolgozó jogkörébe tartozik.

XII. fejezet

ELJÁRÁSI KÖLTSÉGEK

1. A perköltségek és a bizonyítékok biztosítása eljárásának költségei

150. szakasz

Perköltségek alatt az eljárás folyamán vagy következtében felmerülő kiadások értendők.

A perköltségek az ügyvédek és egyéb, a törvény elismerése által díjra jogosult személyek munkadíját is magukban foglalják.

151. szakasz

A felek előzetesen önmaguk viselik a cselekményeik által előidézett költségeket.

152. szakasz

Ha a fél bizonyíték felvételét indítványozza, köteles a bíróság meghagyására megelőlegezve letétbe helyezni az adott bizonyíték felvétele kapcsán felmerülendő költségek fedezéséhez szükséges összeget.

Ha a bizonyíték felvételét mindkét fél indítványozza, a bíróság elrendeli, hogy a költségek fedezéséhez szükséges összeget mindkét fél egyenlő arányban helyezze letétbe. Ha a bíróság hivatalból rendelte el a bizonyíték felvételét, meghagyja, hogy az összeget a bizonyítandó tény alátámasztásával terhelt fél helyezze letétbe.

Ha az eljárás folyamán a felek a mediáció kísérletéről állapotodnak meg, vagy a bíróság a feleket mediációs eljárásra utalja, a bíróság elrendeli, hogy az ezen eljárás költségeinek fedezéséhez szükséges összeget mindkét fél egyenlő arányban helyezze letétbe.

A bíróság mellőzi a bizonyíték felvételét, ha az általa megszabott határidőn belül nem történik meg a költségek fedezéséhez szükséges összeg letétbe helyezése. Ebben az esetben a bíróság, tekintettel az összes körülményre, meggyőződése szerint mérlegeli a

költségek fedezéséhez szükséges összeg határidőn belüli letétbe helyezése fél általi elmulasztásának jelentőségét.

Kivételesen – eltérően e szakasz 4. bekezdésének rendelkezésétől – ha a bíróság hivatalból rendeli el az e törvény 3. szakasza 3. bekezdésének alkalmazásával kapcsolatos tények megállapítását célzó bizonyítékok felvételét, a felek azonban a meghatározott összeget nem helyezik letétbe, a bizonyíték felvételének költségei a bíróság eszközeiből fedezendőek.

153. szakasz

A teljes mértékben pervesztes fél köteles a költségeket az ellenfélnek megtéríteni.

Ha a fél részben pernyertes, a bíróság az elért sikerre való tekintettel elrendelheti, hogy a felek saját költségeiket viseljék, vagy az egyik fél a másiknak a költségek arányos részét térítse meg.

Ha az egyik fél csak kérelmének aránylag jelentéktelen részében maradt sikertelen, e rész miatt pedig külön költségek nem merültek fel, a bíróság eldöntheti, hogy az egyik fél az ellenfél összes felmerült költségét térítse meg.

A bíróság a bizonyítás eredményének függvényében dönt arról, hogy az e törvény 152. szakaszának 5. bekezdésében körülírt költségeket az egyik, vagy mindkét fél viseli-e, vagy az illető költségek a bíróság eszközeit terheljék-e.

A beavatkozó az ellenféltől csupán az általa támogatott fél helyett foganatosított perbeli cselekmények költségeinek megtérítésére formálhat jogot.

154. szakasz

A félnek megtérítendő költségekről szóló döntés meghozatala alkalmával a bíróság csak a pervezetéshez szükséges költségeket veszi figyelembe. A költségek szükségességéről és azok összegéről a bíróság az összes körülmény mérlegelése alapján dönt.

Ha az ügyvédi díjakat és egyéb költségeket díjszabás írja elő, e költségeket a díjjegyzék alapján kell meghatározni.

155. szakasz

A fél a vétkessége miatt, vagy a vele megesett véletlen következtében felmerült költségeket a per kimenetelétől függetlenül köteles az ellenfélnek megtéríteni.

A bíróság eldöntheti, hogy a fél törvényes képviselője, vagy meghatalmazottja a vétkessége következtében felmerült költségeket az ellenfélnek térítse meg.

156. szakasz

A felperes megtéríti az alperes költségeit, amennyiben az alperes a keresetre nem szolgáltatott okot, vagy ha a keresetre adott válasziratában, az előkészítő tárgyaláson, vagy ha előkészítő tárgyalás megtartására nem került sor, az alapügyről való tárgyalásba bocsátkozás előtt a főtárgyaláson elismerte a kereseti kérelmet.

157. szakasz

A keresetét visszavonó felperes köteles a perköltségeket az ellenfélnek megtéríteni, kivéve ha a kereset visszavonása a követelés alperesi teljesítése után azonnal bekövetkezett.

A jogorvoslatot visszavonó fél köteles a jogorvoslat kapcsán felmerülő költségeket az ellenfélnek megtéríteni.

158. szakasz

Ha a per bírói egyezséggel vagy sikeres mediáció utáni egyezséggel fejeződött be – kivéve, ha eltérő megegyezés született, vagy ha külön törvény másként rendelkezik – a felek saját költségeiket viselik.

A perköltségek magukban foglalják a megkísérelt, de eredménytelen egyezség, valamint a megkísérelt, de eredménytelen mediáció (152. szakasz, 3. bekezdés) költségeit is.

159. szakasz

Ha igényperben a bíróság helyt ad a dolog foglalás alóli feloldása iránti kereseti igénynek, s megállapítja, hogy az alperes a végrehajtási eljárás jogosultjaként alapos okkal feltételezhette harmadik személyek e dologra irányuló jogának nemlétét, a bíróság döntése értelmében a felek saját költségeiket viselik.

160. szakasz

A pertársak a költségeket egyenlő arányban viselik. Ha pertárgybeli részarányuk jelentős eltérést mutat, a bíróság e részarány függvényében határozza meg, hogy az egyes pertársak a költségek mekkora hányadát térítik meg.

Az alapügyben egyetemlegesen felelős pertársak az ellenfélnek megítélt költségeikért is egyetemlegesen felelnek.

Az egyes pertársak külön perbeli cselekményei által előidézett költségeikért a többi pertárs nem felel.

161. szakasz

Ha az ügyész az eljárásban félként szerepel, költségtérítés illeti meg, de díjra nem formálhat jogot.

Ha az e szakasz 1. bekezdésében leírt költségeket e törvény rendelkezései értelmében az ügyésznek kellene viselnie, azok kifizetésére az ügyészség eszközeinek terhére kerül sor.

Az ügyész eljárásbeli részvétele következtében felmerült költségek esetében a felek saját költségeiket viselik (214. szakasz).

Az ügyész eljárásbeli részvétele következtében felmerült költségek (214. szakasz) az ügyészség eszközeit terhelik.

162. szakasz

A költségekkel kapcsolatos rendelkezések a vagyoni jogi ügyészség által képviselt felekre is alkalmazandók. Ebben az esetben az eljárási költségek magukban foglalják a félnek ügyvédi munkadíj címén elismerhető összeget is.

163. szakasz

A költségtérítésről a bíróság a fél pontosan meghatározott kérelmére, tárgyalás nélkül dönt.

A fél kérelmében köteles pontosan meghatározni a kért térítés költségeinek nemét és összegét.

A fél költségtérítési kérelmét legkésőbb a költségekről szóló döntéshozatalt megelőző tárgyalás berekesztéséig köteles előterjeszteni, ha pedig előzetes tárgyalás nélküli döntéshozatalról van szó, a fél költségtérítési kérelmét a határozathozatal céljából tett indítványában köteles előterjeszteni.

A bíróság a költségtérítési kérelemről az adott bíróság előtti eljárást lezáró ítéletben vagy határozatban dönt.

Az ítélet vagy a költségtérítést elrendelő végzés szóbeli kihirdetése esetén a bíróság úgy is dönthet, hogy a költségek összegét az írásba foglalt ítéletben, illetve – ha a végzés a feleknek kézbesítendő – végzésben szabja meg.

A bíróság az eljárás folyamán a költségtérítésről csak abban az esetben dönt külön végzéssel, ha a költségtérítés joga nem függ az alapügyet elbíráló határozattól.

Az e törvény 157. szakaszában szabályozott esetben, ha a kereset vagy a jogorvoslat visszavonása nem a tárgyaláson történt, továbbá egyéb, tárgyaláson kívüli határozathozatali esetekben, a költségtérítési kérelem a kereset visszavonásáról szóló értesítés napjától, vagy a határozat kézbesítésének napjától számított nyolcnapos határidőn belül terjeszthető elő.

164. szakasz

A bíróság részítéletében vagy közbenső ítéletében eldöntheti, hogy a költségeket elbíráló végzése a végleges határozat része lesz.

165. szakasz

Ha a bíróság a jogorvoslatot elveti vagy elutasítja, az e jogorvoslati eljárás során felmerült költségekről is döntést hoz.

Ha a bíróság a jogorvoslattal megtámadott határozatot módosítja, vagy hatályon kívül helyezi és a keresetet elveti, az egész eljárás költségeiről döntést hoz.

Ha a bíróság a jogorvoslattal megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, s az ügyet újból elbírálás céljából visszautalja, a jogorvoslati eljárás költségeiről szóló döntés meghozatala a végleges határozatban történik.

A bíróság e szakasz 3. bekezdésének rendelkezése értelmében járhat el akkor is, ha a jogorvoslattal megtámadott határozatot csak részben helyezi hatályon kívül.

166. szakasz

Az ítéletbe foglalt, költségekről szóló döntés csak a végzés elleni fellebbezéssel támadható meg, ha a fellebbezés egyidejűleg nem az alapügyet elbíró határozat ellen irányul.

Ha az egyik fél az ítéletet csak a költségek vonatkozásában, a másik fél pedig az alapügyben támadja, a másodfokú bíróság mindkét jogorvoslatot egy határozattal bírálja el.

167. szakasz

A bizonyítékok biztosítási eljárásának költségeit a bizonyítékok biztosítása iránti indítványt előterjesztő fél viseli, aki köteles megtéríteni az ellenfél, illetve a kijelölt ügygondnok költségeit is.

A fél e költségeket utólag, perbeli sikerének függvényében, a perköltségek részeként érvényesítheti.

2. Az eljárási költségek viselése alóli mentesítés

168. szakasz

A bíróság az általános vagyoni helyzetéből kifolyólag költségviselésre képtelen felet mentesíti az eljárási költségek megtérítésének kötelezettsége alól.

Az eljárási költségek viselése alóli mentesítés magában foglalja az illetékmentességet, valamint a tanúk, a szakértők, a helyszíni szemle és a bírósági hirdetmények költségeinek megelőlegezése alóli mentesítést.

A bíróság – a külön törvénnyel összhangban – a felet csupán az illetékfizetési kötelezettség alól is mentesítheti.

A költségmentességről szóló végzés meghozatala során a bíróság az összes körülményt mérlegeli, különösképpen figyelembe veszi a pertárgy értékét, a fél által eltartott személyek számát, a fél és családtagjai bevételeit, valamint vagyonát.

169. szakasz

Az eljárási költségek viselése alóli mentesítésről szóló végzést a fél indítványára az elsőfokú bíróság hozza meg.

A költségmentességet kérelmező fél indítványában köteles a tényeket előadni, valamint az azokat alátámasztó bizonyítékokat is előterjeszteni.

Ha szükséges, a bíróság hivatalból is beszerezheti a mentesítésért folyamodó fél vagyoni helyzetére vonatkozó, szükséges adatokat és értesítéseket, s e körülményekről a felet is meghallgathatja.

A fél kérelmének helyt adó bírósági végzés ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

170. szakasz

A bíróság a fél számára az egész eljárás folyamán elismeri az ingyenes jogsegély igénybevételének jogát, ha a felet teljes mértékben mentesítette az eljárási költségek viselése alól (168. szakasz 2. bekezdés), és ha ez elengedhetetlen a fél jogainak oltalma érdekében, vagy ha a teljes költségmentességet külön törvény írja elő.

A bíróság köteles az ingyenes meghatalmazott alkalmazásának jogáról az indítvány előterjesztésének napjától számított nyolcnapos határidőn belül, illetve a fellebbezésnek a másodfokú bírósághoz történő felterjesztésétől számított nyolcnapos határidőn belül dönteni.

Az e szakasz 2. bekezdésében leírt esetben a fél jogvédelmére kiható cselekmény fogantatásának határideje a fél ingyenes jogsegély iránti kérelmét eldöntő végzés kézbesítésének napjától kezdve folyik.

Az ingyenes meghatalmazottat a bíróság elnöke jelöli ki és menti fel az e törvény 81. szakasza 1. bekezdésében leírt ügyvédi jegyzék sorrendjében.

E törvénynek a meghatalmazottakra vonatkozó rendelkezései az ingyenes meghatalmazottakra is értelemszerűen alkalmazandók, hacsak e törvény jelen fejezetének rendelkezései másként nem írják elő.

A kijelölt meghatalmazottnak indokolt okok fennforgása esetén jogában áll felmentését kérelmezni.

Az ingyenes meghatalmazott felmentése iránti indítványt a fél is előterjesztheti.

A meghatalmazott kijelöléséről és felmentéséről szóló bírósági végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

171. szakasz

Ha a fél az eljárási költségek viselése alól teljes mentességet élvez (168. szakasz, 2. bekezdés) a tanúk, a szakértő, a szemle, a bírósági hirdetmény költségei, valamint az ingyenes meghatalmazottat megillető díj és tényleges kiadások költségei a bíróság eszközeinek terhére lesznek kifizetve.

172. szakasz

A költségmentességről, valamint az ingyenes meghatalmazott kijelöléséről szóló végzést az elsőfokú bíróság az eljárás során hatályon kívül helyezheti, ha megállapítja, hogy a fél képes az eljárási költségek viselésére. A bíróság egyidejűleg eldönti, vajon a fél teljes mértékben vagy részlegesen téríti-e meg az előzmények során mentesítéssel kedvezményezett költségeket és illetékeket, továbbá az ingyenes meghatalmazott tényleges kiadásait és díját.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt esetben elsősorban a bírósági eszközökből fedezett költségeket kell megtéríteni.

173. szakasz

A bírósági eszközök terhére kifizetett költségek, valamint az ingyenes meghatalmazott tényleges kiadásai és díja a perköltségek részei.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt költségeknek az eljárási költségek viselése alóli mentességet nyert fél ellenfelétől történő érvényesítéséről a bíróság e törvény költségtérítést szabályozó rendelkezései alapján dönt.

A bíróság, amely előtt a költségek keletkeztek, az eszközeinek terhére kifizetett kiadásokat hivatalból a térítésre kötelezett féltől hajtja be.

Ha az eljárási költségek viselése alóli mentességet élvező fél ellenfelének a bíróság meghagyja, hogy térítse meg a perköltségeket, de megállapíttatik, hogy a fél e költségeket képtelen kifizetni, a bíróság utólag elrendelheti, hogy az e szakasz 1. bekezdésében leírt költségeket teljes egészében vagy részlegesen fizesse ki a költségmentességgel kedvezményezett fél a számára odaítélt javakból. Ez nem befolyásolja e félnek az ellenféllel szembeni, kifizetett összegek megtérítése iránti jogát, azzal hogy a szóban forgó fél a kifizetett összegek megtérítésének az ellenféltől való követelésére jogosult.

XIII. fejezet

A JOGSEGÉLY

174. szakasz

A bíróságok a peres eljárásban kötelesek egymásnak jogsegélyt szolgáltatni.

Ha a megkeresett bíróság hatáskörében nem illetékes a megkeresés tárgyát képező cselekmény foganatosítására, a kérelmet a hatáskörében illetékes bírósághoz, illetőleg egyéb állami szervhez továbbítja, s erről a megkereső bíróságot tájékoztatja, ha pedig a hatáskörében illetékes bíróság vagy állami szerv kiléte nem ismeretes számára, a megkeresést visszaküldi. a hatáskörében

Ha egyazon helységben több jogsegély-szolgáltatási hatáskörrel rendelkező bíróság van, a jogsegély teljesítése iránti kérelem – ha külön törvény másként nem rendelkezik – e bíróságok bármelyikéhez benyújtható.

175. szakasz

A bíróságok egymás között a bíróságon hivatalos használatban levő nyelven érintkeznek.

Ha az irat nemzeti kisebbség nyelvén íródott, de a megkeresett bíróságon e nemzeti kisebbségi nyelv nincs hivatalos használatban, a nemzeti kisebbség nyelvén szerkesztett bírósági irathoz annak szerb nyelvű fordítása is csatolandó.

176. szakasz

A bíróságok a jogsegélyt külföldi bíróságok számára a törvény, a nemzetközi szerződések, a nemzetközi jog általánosan elfogadott szabályai által előírányzott esetekben, továbbá a jogsegély-szolgáltatás viszonyossága fennállásának eseteiben teljesítik. Ha a viszonyosság fennállásának kétsége merül fel, az igazságügyért felelős minisztérium tájékoztatása az irányadó.

E törvény 174. szakasza 2. és 3. bekezdésének rendelkezései a külföldi bíróság nemzetközi jogsegély-szolgáltatás iránti megkeresésére is vonatkoznak.

177. szakasz

A bíróságok a jogsegélyt külföldi bíróságok számára a hazai törvényben előírt módon teljesítik. A külföldi bíróság megkeresésének tárgyát képező cselekmény a külföldi bíróság által kérelmezett módon is foganatosítható, ha ezen eljárás nem ütközik a Szerb Köztársaság közrendjébe.

178. szakasz

Ha a törvény, a nemzetközi szerződés, a nemzetközi jog általánosan elfogadott szabályai másként nem írják elő, a bíróságok a külföldi bíróságok jogsegély-szolgáltatás iránti megkeresései nyomán csak a diplomáciai úton történt kézbesítés, a megkeresés és csatolmányai szerb nyelvű megfogalmazása, vagy hiteles fordításuk csatolása esetén járnak el.

179. szakasz

Ha nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik, a hazai bíróságok külföldi bíróságokhoz intézett jogsegély teljesítése iránti megkereséseit diplomáciai úton kell továbbítani. A megkereséseket és csatolmányaikat a megkeresett állam nyelvén kell megfogalmazni vagy hiteles fordításukat mellékelni.

XIV. fejezet

A VITÁS JOGI KÉRDÉS ELDÖNTÉSÉNEK ELJÁRÁSA

180. fejezet

Ha az elsőfokú bíróság előtti eljárás során számos ügyben az elsőfokú bíróságok előtti eljárások tárgyainak eldöntése szempontjából jelentős, vitatott jogi kérdésekben állásfoglalás szükséges, az elsőfokú bíróság hivatalból vagy a fél indítványára – a vitás jogi kérdés eldöntése iránti kérelemmel – a Semmítőszék előtti eljárás indítását kezdeményezi.

A vitás jogi kérdés eldöntését célzó eljárást megindító bíróság a Semmítőszék előtti eljárás befejezéséig szünetelteti eljárását.

181. szakasz

Az e törvény 180. szakaszának 1. bekezdésében leírt kérelemnek tartalmaznia kell a konkrét jogi ügy megállapított tényállásának rövid bemutatását, a felek állításait a vitatott jogi kérdésről, valamint a vitás jogi kérdés eldöntését célzó bírósági kérelem felterjesztésének okait. A bíróság a kérelemhez a vitás jogi kérdés saját értelmezését is mellékel. A kérelmet a bíróság a feleknek nyilatkozattétel céljából nem küldi meg.

Ha a vitás jogi kérdés eldöntését célzó eljárás megindítását a fél indítványozza, a bíróság az indítványt a kézbesítés napjától számított 15 napos határidőn belüli nyilatkozattétel végett a másik félhez továbbíthatja.

Az elsőfokú bíróság köteles a vitás jogi kérdés eldöntése iránti kérelmét, a csatolt ügyiratokkal egyetemben, eljuttatni a Semmítőszéknek.

182. szakasz

A Semmítőszék a hiányos (181. szakasz 1. bekezdés) és nem megengedett, vitás jogi kérdés eldöntése iránti kérelmet elveti.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt kérelmezés nem megengedett, ha ilyen kérelem nyomán a Semmítőszék már határozatot hozott.

183. szakasz

A Semmítőszék a vitás jogi kérdést a jogi állásfoglalások kialakításának eljárási szabályai szerint bírálja el.

A Semmítőszék elutasítja a vitás jogi kérdés eldöntését, ha az nem jelentős az elsőfokú bíróság előtti eljárás számos ügyének elbírálása szempontjából.

A Semmítőszék köteles a kérelem kézhezvételétől számított 60 napos határidőn belül a vitás jogi kérdést eldönteni.

184. szakasz

A vitás jogi kérdés elbírálása iránti kérelemről hozott határozatában a Semmítőszék kifejti az általa kiadott jogi állásfoglalás indokolásában szerepeltetett okokat.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt határozatot az eljárást megindító bíróságnak a Semmítőszék megküldi és honlapján vagy egyéb alkalmas módon közzéteszi.

185. szakasz

Ha a Semmítőszék a vitás jogi kérdést eldöntötte, a feleknek – az ugyanezen vitás jogi kérdést felszínre hozó eljárásban – nincs joguk a folyamatban levő eljárás során a kérdés elbírálását kérelmezni.

XV. fejezet

AZ ELJÁRÁSI FEGYELEM MEGSÉRTÉSE

186. szakasz

A bíróság az eljárás folyamán a beadványával a bíróságot, a felet, vagy az eljárás egyéb részvevőjét becsmérő természetes személyt 10.000-tól 150.000 dinárig, a jogi személyt pedig 30.000-től 1.000.000 dinárig terjedő rendbírsággal sújtja.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt pénzbírsággal büntetendők az eljárási jogosítványukat azok előírt céljával ellentétes módon felhasználó felek és egyéb eljárási résztvevők is.

187. szakasz

Ha az eljárási jogosítványokkal történő visszaélés miatt a felek valamelyike kárt szenved, a bíróság – annak kérelme nyomán – a sértett fél javára kártérítést ítél meg.

Ha a fél az eljárási jogosítványokkal történt visszaélés miatt kártérítési kérelmet terjeszt elő, a bíróság az eljárást a célszerűség okán különválasztja.

188. szakasz

A bíróság 10.000-tól 150.000 dinárig terjedő pénzbírsággal sújtja a kézbesítési megbízottat, aki a törvény rendelkezéseivel ellentétben lakcímváltozásáról nem értesíti a bíróságot.

A fél kérelmére a bíróság elrendeli, hogy a kézbesítési megbízott a félnek térítse meg a lakcímváltozásról szóló értesítés elküldésének igazolatlan elmulasztása által okozott költségeket.

189. szakasz

A bíróság 10.000-tól 150.000 dinárig terjedő rendbírsággal sújtja a perbeli cselekmények foganatosítását, valamint az okiratok vagy egyéb ügyiratok kézbesítését akadályozó személyeket.

A fél kérelmére a bíróság elrendeli, hogy az e szakasz 1. bekezdésében leírt személy a félnek térítse meg az e szakasz 1. bekezdésében leírt magatartásával okozott költségeket.

A bíróság a perbeli cselekmények foganatosítását akadályozó személlyel szemben egyéb intézkedéseket is elrendelhet.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt bírság kiszabása nem befolyásolja a bűncselekmény elkövetése miatti büntetés kimondását.

190. szakasz

Az e törvény 186., 188. és 189. szakaszában előírt megbírságolásról szóló végzés a pénzbírság lerovásának határidejét is tartalmazza.

Az e szakasz 1. bekezdésében előírt pénzbírság végrehajtására értelemszerűen alkalmazandók a bünygyi szankciók végrehajtását szabályozó törvény rendelkezései.

Ha a megbírságolt természetes személy a rendbírságról szóló végzésben megszabott határidőn belül pénzbírságának megfizetését elmulasztja, a bíróság a pénzbírságot – a bünygyi szankciók végrehajtását szabályozó törvénnyel összhangban – börtönbüntetésre változtatja.

Ha a megbírságolt jogi személy a rendbírságról szóló végzésben megadott határidőn belül bírságát nem rója le, a jogi személyek bünygyi felelőssége miatt kiszabott pénzbüntetések végrehajtását szabályozó törvény rendelkezései alkalmazandók.

Az e törvény 186., 188. és 189. szakaszaiban előírányzott megbírságolási végzés elleni fellebbezésnek a végzés végrehajtására halasztó hatálya nincs.

Második rész

AZ ELJÁRÁS MENETE

XVI. fejezet

A KERESETLEVÉL

1. A keresetlevél tartalma

191. szakasz

A peres eljárás megindítása keresetlevéllel történik.

192. szakasz

A keresetlevélnek tartalmaznia kell a fő- és mellékkövetelések iránti határozott kérelmet, a felperes kérelmét megalapozó tényeket, az e tényeket alátámasztó bizonyítékokat, a per tárgyának értékét és egyéb, minden beadvány kötelező kellékeként minősülő adatokat (98. szakasz).

A külföldi tartózkodási vagy lakóhellyel, illetve székhellyel rendelkező felperes köteles keresetlevelében kézbesítési megbízottat kijelölni. Ha a felperes kézbesítési megbízott kijelölését elmulasztja, a bíróság a keresetlevelet elveti.

Ha a bíróság hatásköre, vagy a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének joga a pertárgy értékétől függ, a kereseti kérelem tárgya azonban nem pénzösszeg, a felperes köteles keresetlevelében feltüntetni a pertárgy értékét.

A bíróság a keresetlevél nyomán eljárást foganatosít abban az esetben is, ha a felperes nem tüntette fel kereseti kérelmének jogcímét, ha pedig a felperes a jogcímet feltüntette, a bíróságot ez nem köti.

193. szakasz

A Szerb Köztársaság elleni keresetlevelet előterjeszteni szándékozó személy köteles annak benyújtása előtt a Köztársasági Vagyonjogi Ügyészséghez a per békés eldöntését célzó indítványt intézni, kivéve ha a keresetindítást külön jogszabály határidőhöz köti. A per békés rendezése iránti indítványnak tartalmaznia kell az e törvény 192. szakaszában előírt összes adatot.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt indítvány előterjesztése 60 napos tartamban nyugvásba helyezi az elévülési határidő folyását.

Ha a köztársasági vagyonjogi ügyész az e szakasz 2. bekezdésében feltüntetett határidőn belül nem válaszol az indítványra, elutasítottnak kell tekinteni azt, s ez esetben az e szakasz 1. bekezdésében leírt személy keresetlevelet terjeszthet be a hatáskörében illetékes bírósághoz.

A bíróság – ha az e szakasz 1. bekezdésében leírt indítvány betérjesztésére nem került sor, illetve ha az e szakasz 2. bekezdésében feltüntetett határidő nem telt el – a keresetlevelet nem megengedetteként elveti.

A köztársasági vagyoni jogi ügyész, valamint az e szakasz 1. bekezdésében leírt személy között létrejött megegyezés végrehajtható okirat jogerejével bír.

Az e szakasz 1-5. bekezdésének rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók a területi autonómia és a helyi önkormányzat egységei ellen indított keresetek esetére is, amennyiben a per békés rendezése iránti indítvány az illetékes vagyoni jogi ügyészséghez, illetve a területi autonómia és a helyi önkormányzat egységeinek felhatalmazott képviselőjéhez terjesztett be.

Az e szakasz 1-5. bekezdésének rendelkezései nem alkalmazandók, ha külön törvény a Szerb Köztársasággal szemben keletkezett jogviták békés rendezését célzó vagy mediációs eljárást ír elő.

194. szakasz

A felperes keresetében csupán valamely jog vagy jogviszony fennállásának, illetve nemlétének, személyiségi jog sérelmének, továbbá valamely okirat valódiságának vagy hamis voltának bírósági megállapítását is követelheti.

A megállapítási kereset előterjeszhető, ha a felperesnek valamely vitatott jognak vagy jogviszonynak az ugyanezen jogviszonyból fakadó tevőleges szolgáltatás iránti indítványa előtti fennállása vagy nemléte bírósági megállapításához, vagy valamely okirat valódisága, illetve hamis volta bírósági megállapításához jogi érdeke fűződik, vagy ha a felperesnek egyéb jogi érdeke van.

A megállapítási kereset – ha törvény vagy más jogszabály így írja elő – valamely tény létezésének, illetve nemlétének megállapítása iránt terjeszhető elő.

A személyiségi jogok sérelmének megállapítása iránti kereset – a külön törvénnyel összhangban – a kárigény vagy egyéb követelés támasztásától függetlenül előterjeszhető.

195. szakasz

Ha a jogvitát eldöntő határozat valamely, a per során vitatottá váló jogviszony fennállásától vagy nemlététől függ, a felperes a már előterjesztett kérelmen túlmenően – amennyiben az eljáró bíróság annak elbírálására hatáskörében illetékes – követelheti e viszony fennállásának vagy nemlétének bírósági megállapítását is.

Az e szakasz 1. bekezdése értelmében támasztott kérelem előterjesztése nem tekintendő keresetváltoztatásnak.

196. szakasz

Ha a felperes keresetlevele a tartozás tárgyát képező tevőleges szolgáltatás teljesítésének elrendelésére irányul, indítványozhatja hogy az alperes a tevőleges szolgáltatás teljesítése helyett fizessen egy meghatározott pénzüsszeget, vagy egyéb tevőleges szolgáltatást teljesítsen.

A bíróság nem köteles megvizsgálni, hogy a felperes beleegyezésével elfogadott, a tartozás tárgyát képező nem pénzbeli szolgáltatást kiváltó pénzösszeg egyenértékű-e a nem pénzbeli szolgáltatásával.

197. szakasz

A felperes ugyanazon alperes ellen több kérelmet felölölő, egy keresetlevelet terjeszthet elő, ha az összes kérelem azonos tényalapon és jogcímen nyugszik. Ha a kérelmek nem azonos tényalapról és jogcímből fakadnak, az ugyanazon alperessel szembeni egyetlen keresetlevélben csak akkor terjeszthetők elő, ha e kérelmek mindegyikének elbírálása ugyanazon bíróság hatáskörébe tartozik, továbbá mindegyikükre azonos eljárástípus van előírva.

A felperes két vagy több kölcsönösen összefüggő kereseti kérelmet egy keresetlevél által olyképpen is előterjeszthet, hogy a bíróság a szóban forgó kérelmek közül – amennyiben az előző kérelmet alaptalannak ítéli meg – a következőnek ad helyt.

E szakasz 2. bekezdésével összhangban, a kérelmek csak akkor terjeszthetők elő egy keresetlevél által felölölve, ha a bíróság minden kérelem ügyében hatáskörrel rendelkezik, továbbá, ha mindegyik kérelem elbírálására azonos eljárástípus van előírva.

198. szakasz

Az alperes a főtárgyalás berekesztéséig ugyanazon bírósághoz viszontkereset terjeszthet elő, ha a viszontkereseti kérelem összefügg a kereseti kérelemmel, vagy ha e kérelmek beszámításra alkalmasak, illetve, ha a viszontkereseti kérelem olyan jog vagy jogviszony megállapítására irányul, melynek fennállásától vagy nemlététől a kérelmet elbíráló határozat teljes egészében vagy részben függ.

Viszontkereset nem terjeszthető be, ha a viszontkereseti kérelem elbírálása felsőbb vagy egyéb típusú bíróság hatáskörébe tartozik.

2. Keresetváltogatás

199. szakasz

A felperes a keresetet a főtárgyalás berekesztéséig megváltoztathatja.

A keresetlevélnek az alperes számára történt kézbesítése után a keresetváltogatáshoz az alperes beleegyezése szükségeltetik. A bíróság az alperes ellenkezése esetében is engedélyezi a keresetváltogatást, ha álláspontja szerint a módosítás célszerű a felek közötti viszonyok végleges eldöntése érdekében, továbbá ha megítélése szerint a módosított kereset nyomán fogatosított eljárás a per tartamát jelentős mértékben nem hosszabbítja meg. Adottnak tekintendő az alperes beleegyezése, ha a módosított kereset nyomán belebocsátkozik az alapügy tárgyalásába, előzetesen pedig nem ellenezte a keresetváltogatást.

Ha a perbíróságnak nincs hatásköre a megváltoztatott kereset elbírálására, az ügyet – kivéve az e törvény 15. szakaszának 2. bekezdésében előírt esetben – a hatásköri bírósághoz utalja.

Ha a bíróság engedélyezi a keresetváltogatást, köteles az alperes számára – amennyiben elegendő idő nem áll rendelkezésére – megfelelő időt hagyni a módosított kereset nyomán megtartandó tárgyalás előkészületeire.

Ha a keresetváltogatásra az alperes távollétében megtartott tárgyaláson került sor, a bíróság e tárgyalás jegyzőkönyvének másolatát kézbesíti az alperesnek.

A keresetváltogatást engedélyező, vagy elutasító végzés ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

Keresetváltogatás engedélyezése esetén a bíróság az eljárás lefolytatásának új időkeretét meghatározó végzést hoz.

200. szakasz

Keresetváltogatás alatt a kérelem módosítása, a fennálló követelés megnövelése, vagy a fennálló melletti egyéb követelés előterjesztése értendő.

Ha a felperes a keresetlevél előterjesztése után beálló körülmények következtében azonos tényalapon egyéb tárgyat, vagy pénzüsszeget követelő kérelemre változtatja keresetét, az alperes az effajta változtatást nem ellenezheti.

Nincs szó keresetváltogatásról a felperes részéről történt kereseti kérelmi jogcím-módosítás, keresetkérelem-mérsékelés vagy egyes állításoknak a kereseti kérelem módosítása nélkül eszközölt megváltoztatása, kiegészítése, vagy kiigazítása esetében.

A kereseti kérelem mértékének mérsékelése részleges kereset-visszavonásnak tekintendő, melyhez nem szükségeltetik az alperes beleegyezése.

Az e szakasz 4. bekezdésében leírt kereset-visszavonás nyomán a bíróság nem hoz külön végzést.

201. szakasz

A felperes a főtárgyalás berekesztéséig keresetét az elsődlegesen perbe fogott alperes helyett másik személy beperelése útján is módosíthatja.

Az e szakasz 1. bekezdése értelmében eszközölt keresetmódosításhoz az alperes helyett perbe szálló személy beleegyezése szükségeltetik, ha pedig az alperes már belebocsátkozott az alapügy tárgyalásába, az ő beleegyezése is szükséges.

Ha az alperes belebocsátkozott az alapügy tárgyalásába, a felperes helyett új felperes perbeszállása csak az alperes beleegyezése esetén lehetséges.

A fél helyett perbe szálló személy a perbelépés pillanatának állapotában köteles a pert átvenni.

3. Kereset-visszavonás

202. szakasz

Keresetét a felperes az alperes beleegyezése nélkül visszavonhatja az alperes alapügyi tárgyalásba bocsátkozása előtt.

Az alperes beleegyezése esetén a kereset később is – egészen a főtárgyalás berekesztéséig – visszavonható. Ha az alperes a kereset-visszavonásról szóló értesítés

napjától számított nyolcnapos határidőn belül e tárgyban nem nyilatkozik, beleegyezése adottnak tekintendő.

A visszavont kereset be nem terjesztettnek tekintendő, és újólaj előterjeszthető.

Ha a kereset visszavonására az elsőfokú ítélet meghozatala után kerül sor, a bíróság a keresetlevél visszavonását és az ítélet joghatás nélkülségét megállapító végzést hoz, ha a kereset-visszavonás előtt fellebbezés felterjesztésére került sor, a bíróság a keresetlevél visszavonását és az ítélet joghatás nélkülségét megállapító végzést hoz, a fellebbezést pedig elveti.

4. A per fennállása

203. szakasz

A per folyása a keresetlevélnek az alperes számára történő kézbesítéssel kezdődik.

A fél által az eljárás folyamán előterjesztett kérelem vonatkozásában a per az ellenfél számára történt értesítés-kiülés pillanatától kezdve folyik.

Amíg a per folyik, ugyanazon felek között azonos kérelem nyomán új per nem indítható, ha mégis ilyen per indulna, a bíróság a keresetet elveti.

Ha a később kezdődött perben hozott ítélet jogerőre emelkedett, a bíróság az előbb kezdődött per keresetét elveti.

A bíróság az egész eljárás folyamán hivatalból vizsgálja, hogy ugyanazon felek között azonos kérelem ügyében van-e másik per folyamatban.

204. szakasz

A folyamatban levő per tárgyát képező dolognak vagy jognak fél általi elidegenítése nem akadályozza az ugyanezen felek közötti per befejezését.

A per tárgyát képező dolgot vagy jogot megszerző személy a felperes, illetve az alperes helyett a perbe csak mindkét fél beleegyezése esetén léphet be.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt esetben az ítélet a megszerzővel szemben is joghatást gyakorol.

XVII. fejezet

A PERTÁRSÁK

205. szakasz

Több személy egy keresettel perelhet, illetve perelhető (pertársak), ha:

- 1) ha a per tárgyát illetően jogközösséget alkotnak, vagy ha jogaik, illetve kötelezettségeik azonos tényalapról vagy jogcímből fakadnak;
- 2) a per tárgyát azonos nemű tényalapra és jogcímre épített azonos nemű kérelmek, illetve kötelezettségek képezik, s ha ugyanazon bíróság hatásköre és illetékessége áll fenn minden kérelem és minden alperes vonatkozásában;

3) ezt törvény irányozza elő.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt feltételek esetén a főtárgyalás berekesztéséig a felpereshez új felperes csatlakozhat, vagy a kereset kiterjeszhető az ebbe beleegyező új alperesre.

A keresethez csatlakozó, illetve az a személy, akire a kereset kiterjesztett, a pert a perbe szállás pillanatának állapotában köteles átvenni.

206. szakasz

Keresetével a felperes két, vagy több alperest is perbe hívhat oly módon, hogy a kereseti kérelemnek a következő alperes elleni elfogadását kérelmezi a keresetben előzőleg feltüntetett alperessel szembeni jogerős elutasítás esetére.

A felperes az e szakasz 1. bekezdésében leírt módon keresetével csak akkor hívhat perbe két vagy több alperest, ha mindegyikükkel szemben azonos kérelmet, vagy egyes alperesekkel szemben összefüggő viszonyt alkotó, különböző kérelmeket terjeszt elő, valamint ha minden szóban forgó kérelem vonatkozásában ugyanazon bíróság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel.

207. szakasz

A más személyek között már folyamatban levő per tárgyát képező dolgot, vagy jogot teljes egészében, vagy részben magának követelő személy, az illető perben eljáró bíróság előtt – az elsőfokú bíróság főtárgyalásának berekesztéséig – egyazon keresettel mindkét felet perbe hívhatja.

208. szakasz

A főkötelezett és a kezes együtt perelhetők, ha ez nem ellentétes a kezességről szóló szerződés tartalmával.

209. szakasz

A perben minden pertárs önálló fél, és cselekményei vagy mulasztásai nincsenek a többi pertárs előnyére vagy kárára.

210. szakasz

Ha a törvény alapján, vagy a jogviszony természete miatt a per az összes pertárral szemben csak azonos módon dönthető el (egységes pertársak), egyetlen perbeli félnek tekintendők, ezért ha egyes pertársak elmulasztják valamely perbeli cselekmény fogatosítását, a többi pertárs által fogatosítottak joghatása az adott cselekményeket elmulasztó pertársakra is kiterjed.

211. szakasz

Kényszerű, azaz egységes pertársaság esete áll fenn, ha a törvény alapján, vagy a jogviszony természete miatt, a keresetnek az anyagi jogi viszony összes részvevőjét fel kell ölelnie.

Ha az e szakasz 1. bekezdésében leírt összes személyt félként a kereset nem öleli fel, a bíróság a kereseti kérelmet alaptalanként elutasítja.

A kényszerű pertársaságot a bíróság hivatalból vizsgálja.

212. szakasz

Ha az adott perbeli cselekmény foganatosításának határideje az egységes pertársaság egyes tagjaival szemben különböző időben jár le, a perbeli cselekményt minden pertárs mindaddig foganatosíthatja, amíg a cselekmény foganatosításának határideje akár csak egyikükkel szemben is folyik.

213. szakasz

Minden pertársnak jogában áll a per folyamatával kapcsolatos indítványokat előterjeszteni.

XVIII. fejezet

HARMADIK SZEMÉLYEK PERBELI RÉSZVÉTELE

1. Az ügyész részvétele

214. szakasz

Az ügyész a perben a külön törvénnyel összhangban vehet részt.

Ha törvényi felhatalmazása alapján az ügyész részt vesz a más személyek között folyó perben, jogában áll a kereseti kérelem határait tiszteletben tartva indítványozni a felek által fel nem tüntetett tények megállapítását, a felek által nem indítványozott bizonyítékok elrendelését, továbbá jogorvoslatokat indítványozni.

Az ügyész a bírósághoz intézett beadványában jelenti be a más személyek között folyó perben való részvételét.

Amennyiben álláspontja szerint fennállnak az ügyész perbeli részvételének törvényi feltételei és részvételét szükségesnek ítéli meg, a bíróság e körülményről értesíti a hatáskörében illetékes ügyészt, s részvételének lehetséges bejelentése végett határidőt szab meg számára. E határidő leteltéig a bíróság eljárását szünetelteti, ám az ügyész e határidő letelte után is élhet az e szakasz 2. bekezdésében leírt jogosítványával.

2. A beavatkozó részvétele

215. szakasz

A más személyek között folyó perben az egyik fél pernyertessége iránti jogi érdekekkel rendelkező személy csatlakozhat e félhez.

A beavatkozó az egész eljárás folyamán egészen a kereseti kérelmet elbíráló határozat jogerőre emelkedéséig, valamint a felterjesztett rendkívüli jogorvoslat nyomán folytatódó eljárás során is perbe léphet.

Perbelépési nyilatkozatát a beavatkozó a tárgyaláson vagy írásbeli beadványában fogalmazza meg.

Az e szakasz 3. bekezdésében leírt beavatkozási beadványt a feleknek kézbesíteni kell, ha pedig a beavatkozó perbelépési nyilatkozatát a tárgyaláson adta elő, a jegyzőkönyv vonatkozó részének másolatát csak a tárgyalásról távol maradó fél számára kell kézbesíteni.

216. szakasz

A felek a beavatkozó eljárási részvételi jogát elvitathatják, és indítványozhatják a beavatkozó elutasítását, a bíróság pedig a felek nyilatkozata nélkül is elutasíthatja a beavatkozó részvételét, ha a beavatkozó jogi érdekeinek hiányát állapítja meg.

A beavatkozó részvételét elutasító határozat jogerőre emelkedéséig a beavatkozó részt vehet az eljárásban és perbeli cselekményei nem zárhatók ki.

A beavatkozó részvételét engedélyező bírósági határozat ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

217. szakasz

A beavatkozónak a pert a beavatkozás pillanatának állapotában kell elfogadnia. A per további folyamatában indítványok előterjesztésére és egyéb perbeli cselekmények foganatosítására, a foganatosítható cselekmények megtételére az általa támogatott félnek megszabott határidőn belül van joga.

Ha a beavatkozó a kereseti kérelmet elbíráló határozat jogerőre emelkedéséig lépett a perbe, rendkívüli jogorvoslat felterjesztése is jogában áll.

Ha a beavatkozó jogorvoslatot terjeszt fel, beadványának egy példánya az általa támogatott fél számára is kézbesítendő.

A beavatkozó perbeli cselekményei joghatást keletkeztetnek a támogatott fél számára, ha nem ellentétesek annak cselekményeivel.

A felek beleegyezése nyomán a beavatkozó az általa támogatott fél helyett félként is a perbe léphet.

218. szakasz

A fél és az általa támogatott beavatkozó közötti perben a beavatkozó sem a megállapított tényállást, sem a jogerős ítélet indoklásába foglalt jogi minősítéseket nem vitathatja (az ítélet beavatkozóra kiterjedő joghatása).

A beavatkozóként részt vevő félnek kivételesen – eltérően az e szakasz 1. bekezdésében leírtaktól – jogában áll az előző perben általa támogatott fél téves eljárásvezetése miatt, illetve az idézések, beadványok vagy határozatok hozzá intézendő kézbesítésének bíróság általi elmulasztása miatt kifogást emelni.

A bíróság az e szakasz 2. bekezdésében leírt kifogásnak csak akkor adhat helyt, ha az e szakasz 1. bekezdésében beavatkozási jogállású fél bebizonyítja, hogy:

1) az előző perbe történt belépésének idején az előzőleg folyó perről kellő időben nem kapott értesítést, minek következtében nem foganatosíthatta a szóban forgó per kedvezőbb kimenetelét elősegítő cselekményeket;

2) ha az általa támogatott perbeli fél szándékosan vagy súlyos gondatlanságból elmulasztotta az előző per kedvezőbb kimenetelét elősegítő cselekmények foganatosítását, foganatosításuk lehetőségéről viszont az előző beavatkozó nem tudott vagy nem tudhatott;

3) ha a fél az előző perben cselekményeivel akadályozta az őt támogató beavatkozó cselekményei hatásának bekövetkezését.

Ha az e szakasz 1. bekezdésében feltüntetett beavatkozóként fellépő félnek az e szakasz 2. bekezdésében leírt kifogása eredménnyel jár, a bíróság engedélyezi az előző perben megvitatott ténybeli és jogi kérdések felek általi újratárgyalását.

219. szakasz

Ha az ítélet joghatásának a beavatkozóra is ki kell terjednie, a beavatkozó az egységes pertárs jogállásával rendelkezik (210. szakasz).

Az egységes pertárs jogállásával rendelkező beavatkozó olyan perben is jogorvoslatokat terjeszthet fel, melyben önhibáján kívül nem vett részt.

3. Jogelőd megnevezése és harmadik személy értesítése a perről

220. szakasz

A valamely dolog birtokosaként, vagy jog kedvezményezettjeként perbe fogott személy, aki állítása szerint harmadik személy nevében birtokolja a dolgot vagy gyakorolja a jogot, köteles kereseti válasznyilatkozatában a bíróság útján felszólítani a harmadik személyt (a jogelődöt), hogy helyette félként lépjen a perbe. Ha a kereset válasznyilatkozatra nem küldetik meg, az alperes legkésőbb az előkészítő tárgyaláson, ha pedig ennek megtartására nem kerül sor, az alapügy tárgyalásába bocsátkozás előtt a főtárgyaláson, a bíróság közvetítésével felhívást intézhet jogelődjéhez, hogy helyette félként lépjen a perbe.

A jogelődnek az alperes helyetti perbelépéséhez a felperes beleegyezése csak akkor szükséges, ha a felperes az alperessel szemben, az alperes által a jogelőd nevében eszközölt dologbirtoklás, vagy joggyakorlás tényétől független kérelmekkel áll elő.

Ha a szabályszerűen megidézett jogelőd a tárgyaláson nem jelenik meg, vagy a perbelépést visszautasítja, az alperes a perbelépést nem ellenezheti.

Ha a megnevezett jogelőd a perbelépést visszautasította, értelemszerűen e törvény 218. szakaszának rendelkezései alkalmazandók.

221. szakasz

Ha a fél a megindított perről, bizonyos polgári jogi hatás előidézése végett, harmadik személyt köteles tájékoztatni, ezt az értesítés okát és a per állását tartalmazó bírósági beadvány útján, egészen a per jogerős befejezéséig megteheti.

A perről harmadik személyt értesítő fél nem kérheti emiatt sem az eljárás félbeszakítását, sem a határidők meghosszabbítását.

A bíróság – e szakasz 1. bekezdésének értelmében – a köztársasági vagyoni jogi ügyészt, illetve az autonóm tartomány és a helyi önkormányzati egységek felhatalmazott képviselőjét értesíti a Szerb Köztársaság, illetve az autonóm tartomány és a helyi önkormányzati egység vagyoni jogaira és kötelezettségeire, az ügyfél rendelkezései vagy a bírósági határozat által lehetségesen kiható perről.

A perről a bíróság közvetítésével harmadik személyt értesítő félnek jogában áll a félként fellépő, értesített személy utólagos perében az ítéletnek a beavatkozóra kiterjedő hatására hivatkozni.

XIX. fejezet

AZ ELJÁRÁS FÉLBESZAKADÁSA ÉS SZÜNETELÉSE

222. szakasz

A bíróság megállapítja az eljárás félbeszakadását, ha:

- 1) a fél meghal;
- 2) a fél elveszti perbeli cselekvőképességét;
- 3) a fél törvényes képviselője meghal, vagy képviseleti meghatalmazása megszűnik;
- 4) a jogi személy jogalanyiságával rendelkező fél megszűnik, illetve ha az illetékes hatóság jogerősen dönt működésének megtiltásáról;
- 5) a csődeljárás megnyitásának jogkövetkezményei beállnak;
- 6) a bíróság működése hadiállapot vagy rendkívüli helyzet miatt megszűnik;
- 7) ezt egyéb törvény írja elő.

223. szakasz

Ha a törvény másként nem írja elő, a bíróság az eljárás félbeszakadását elrendelheti, ha:

- 1) döntése értelmében az előzetes kérdést nem önmaga bírálja el (12. szakasz);
- 2) a fél rendkívüli események miatt a bíróságtól elvágott területen tartózkodik.

224. szakasz

Az eljárás félbeszakadásával a perbeli cselekmények foganatosítására előirányzott összes határidő folyása félbeszakad.

Az eljárás félbeszakadásának tartama alatt a bíróság semmilyen eljárási cselekményt nem foganatosíthat. Ha a félbeszakadás a főtárgyalás berekesztése után következett be, a bíróság határozatát e tárgyalás alapján hozhatja meg.

Az eljárás félbeszakadásának tartama alatt az egyik fél által foganatosított perbeli cselekmények semmilyen joghatást nem idéznek elő a másik féllel szemben, a joghatás csak az eljárás folytatása után veszi kezdetét.

225. szakasz

Az e törvény 222. szakaszának 1-5. pontjában leírt okokból félbeszakadt eljárás az örökös vagy a hagyatéki gondnok, az új törvényes képviselő, a csődbiztos vagy a jogi személy jogutódjai perbe lépésével folytatódik, vagy ha a bíróság e személyeket az ellenfél indítványára a perbeszállásra felszólítja.

Ha a bíróság az eljárást az e törvény 223. szakaszának 1. pontjában feltüntetett okokból félbeszakította, az eljárás a bíróság vagy más illetékes szerv előtti eljárás jogerős befejezésekor folytatódik, vagy ha a bíróság álláspontja szerint immár megszűntek a befejezésre várakozás okai.

Az e törvény 222. szakasza 6. és 7. pontjának, valamint 223. szakasza 2. pontjának rendelkezései szerint előírt esetekben a félbeszakadt eljárás a fél indítványára a félbeszakadás okainak megszűntekor folytatódik.

Az eljárás félbeszakadása következtében félbeszakadt határidők, az eljárás folytatásáról szóló bírósági határozatnak a fél számára teljesített kézbesítése napjától számítva újra kezdődnek.

226. szakasz

Az eljárás félbeszakadását megállapító (222. szakasz) vagy elrendelő (223. szakasz) határozat ellen külön fellebbezéssel lehet élni.

Ha a bíróság a tárgyaláson elutasította az eljárás félbeszakítása iránti indítványt, s az eljárás azonnali folytatásáról döntött, e határozat ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

227. szakasz

A bíróság a törvény által előírt esetekben az eljárást szünetelteti.

Az eljárás szüneteléséről szóló végzésében a bíróság a szünetelés időtartamát is meghatározza.

Az eljárás szüneteléséről szóló végzés ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

A bíróság az eljárás szünetelését előidéző okok megszűnését követőleg eljárását hivatalból azonnal folytatja.

Az eljárás szünetelése esetén a bíróság csupán a halasztás miatti veszéllyel járó cselekményeket foganatosíthatja.

Az eljárás szünetelése nem hat ki a perbeli cselekmények foganatosításának határidőire.

XX. fejezet

A BIZONYÍTÁS

1. Általános rendelkezések

228. szakasz

A fél – e törvénnyel összhangban – köteles a kérelmét alátámasztó vagy az ellenfél állításait és bizonyítékait vitató tényeket előadni és bizonyítékokat indítványozni.

229. szakasz

A bizonyításnak a határozathozatal szempontjából fontos, összes tényt fel kell ölelnie.

A bíróság dönti el, hogy a lényeges tények megállapítása végett mely bizonyítékokat veszi fel.

230. szakasz

Az eljárás folyamán a fél részéről a bíróság előtt elismert vagy nem vitatott tények nem bizonyítandók.

A bíróság az elismert tények bizonyítását is elrendelheti, ha álláspontja szerint a fél azok elismerésével a rendelkezésére nem engedélyezett kérelemmel igyekszik rendelkezni (3. szakasz 3. bekezdés).

A bíróság az összes körülmény figyelembevételével mérlegeli, vajon a fél részéről előbb elismert, később pedig teljesen vagy részben vitatott, vagy egyéb tények hozzáadásával korlátozottan elismert tényt elismertnek vagy vitatottnak tekinti-e.

A köztudomású tények nem bizonyítandók.

231. szakasz

Ha a bíróságnak a felvett bizonyítékok alapján (8. szakasz) nem áll módjában valamely tényt biztossággal megállapítani, a tény fennállására a bizonyítási teher szabályai alkalmazandók.

Ha a törvény másként nem rendelkezik, az adott jog keletkezése vagy megvalósítása szempontjából lényeges tény bizonyításának terhe a jogosultságát állító félre esik.

Ha a törvény másként nem rendelkezik, a valamely jog keletkezését vagy megvalósítását meggátoló, vagy megszűnését eredményező tény bizonyításának terhe a jog fennállását elvitató félre esik.

232. szakasz

Ha a bíróság megállapítja, hogy a felet kártérítésre, pénzüsszegre vagy helyettesíthető dologra irányuló jog illeti meg, az összeg mértékét, illetve a dolog

mennyiségét azonban nem lehet, vagy csak aránytalan nehézségek árán lehetne megállapítani, a bíróság a pénzüsszeg mértékét, illetve a helyettesíthető dolgok mennyiségét szabad mérlegelés alapján határozza meg.

233. szakasz

A bíróság a bizonyítékokat, az időkerettel összhangban, a főtárgyaláson veszi fel.

A bíróság eldöntheti, hogy meghatározott bizonyítékok megkeresett bíróság előtt vétessenek fel. A megkeresett bíróság előtt felvett bizonyítékokról szóló jegyzőkönyv felolvasására a főtárgyaláson kerül sor.

A bizonyítékok felvétele iránti megkeresés az ügyirat adatait tartalmazza. A bíróság külön feltünteti, hogy a bizonyítékok felvétele alkalmával mely körülményeket kell figyelembe venni.

A feleket értesíteni kell a megkeresett bíróság előtti bizonyítás-felvétel határnapjáról.

A bizonyítékok felvétele alkalmával a megkeresett bíróságot megilleti a bizonyítékokat a főtárgyaláson felvevő bíróság minden jogosítványa.

A bizonyítékok felvételét a megkeresett bíróság jogkörébe utaló bírósági végzés ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

2. Szemle

234. szakasz

Szemlére kerül sor, ha valamely tény megállapításához, vagy körülmény megvilágításához a bíróság közvetlen megfigyelése szükségeltetik.

A szemle szakértő részvétele mellett is lebonyolítható.

235. szakasz

A bíróság elrendelheti, hogy e törvény 119-121. szakaszainak értelemszerű alkalmazásával a szemléről hangfelvevő, vagy optikai készülékek segítségével készüljön teljes, vagy részleges felvétel.

236. szakasz

A bíróság a szemlét a bíróság épületén kívül is lebonyolíthatja, ha a megtekintendő dolog a bíróságra nem vihető be, vagy a dolog bevitele jelentős költségek felmerülésével járna.

237. szakasz

Ha a megtekintendő dolog a felek egyike, illetve harmadik személy birtokában van, értelemszerűen alkalmazandók e törvénynek az okiratok beszerzésére vonatkozó rendelkezései (240-243. szakasz).

3. Okiratok

238. szakasz

Az illetékes állami és egyéb szerv által – jogosítványainak keretei között, előírt formában – kiállított, valamint az egyéb szervezet, vagy személy által közfelhatalmazásának gyakorlása során, előírt formában kiállított okirat (közokirat) bizonyítja az általa tanúsított, vagy meghatározott tartalom igaz voltát.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt bizonyító erővel egyéb, a külön jogszabályok által, a közokiratokkal azonos bizonyító erővel felruházott okiratok is rendelkeznek.

Engedélyezett a közokirat által megállapított tények valótlanságának, vagy az okirat összeállítása szabálytalanságának bizonyítása.

Ha a bíróságban az okirat hitelességének gyanúja merül fel, kérheti az okiratot kiállító szerv vonatkozó nyilatkozatát.

239. szakasz

Ha nemzetközi szerződés másként nem írja elő, a szabályszerűen hitelesített külföldi közokirat – a viszonyosság feltétele mellett – a hazai közokirattal azonos bizonyító erővel bír.

240. szakasz

Az állításainak bizonyítására hivatkozott okiratot a fél maga köteles a bíróság elé terjeszteni.

Az idegen nyelvű okirat mellett, a törvénnyel összhangban, annak hiteles fordítását is elő kell terjeszteni.

Ha az okirat állami vagy egyéb szervnél, illetve más, az okmányt közfelhatalmazásai gyakorlása során kiállító szervezetnél vagy személynél van, a félnek pedig nem áll módjában az okiratot beszerezni, a bíróság a fél indítványára vagy hivatalból beszerzi azt.

241. szakasz

Ha az okiratra hivatkozó fél állítása szerint az okirat a másik félnél található, a bíróság a szóban forgó felet felszólítja annak a megszabott határidőn belül történő átadására.

A fél nem tagadhatja meg az okirat benyújtását, ha az állításait alátámasztó bizonyíték eszközeként maga hivatkozott ezen okiratra, vagy ha a törvény értelmében átadni vagy bemutatni köteles bizonyíték forog szóban, vagy ha az okirat tartalmának jellegéből fakadóan az mindkét fél számára közösnek tekintendő.

A fél egyéb okiratok előterjesztésének megtagadására vonatkozó joga tekintetében e törvény 248. és 249. szakaszának rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók.

Ha az okirat előterjesztésére felszólított fél tagadja az okirat birtoklását, a bíróság e tény megállapítása végett bizonyítékokat vehet fel.

A bíróság – tekintettel az összes körülményre – saját meggyőződése alapján mérlegeli, milyen jelentősége van az okiratot birtokló fél elutasító magatartásának, hogy nem hajlandó az okirat előterjesztését meghagyó bírósági végzés alapján eljárni, vagy a bíróság meggyőződésével ellentétben nem vallja be az okirat birtoklását.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt határozat ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

242. szakasz

A bíróság harmadik személynek csak abban az esetben rendelheti el az okirat előterjesztését, ha e személy a törvénnyel összhangban köteles bemutatni vagy előterjeszteni azt, vagy ha a harmadik személy és az okira hivatkozó fél tartalmilag közös okirata forog szóban.

Ha a harmadik személy vitatja a birtokában levő okirat előterjesztésének kötelezettségét, a bíróság végzéssel dönti el, vajon a harmadik személy az okiratot köteles-e előterjeszteni.

Ha a harmadik személy nem ismeri el az okirat birtoklását, a bíróság e tény megállapítása végett bizonyítékokat vehet fel. A harmadik személy okirat-előterjesztési köteleességét elrendelő jogerős végzés a végrehajtást és biztosítást szabályozó törvénnyel összhangban hajtható végre.

A harmadik személy jogosult az okirat előterjesztése kapcsán felmerülő költségeinek megtérítésére. Az e törvény 258. szakaszának rendelkezései ez esetben is értelemszerűen alkalmazandók.

243. szakasz

Ha nem jártak el az e törvény 242. szakaszának 2. és 3. bekezdésében leírt végzés szerint, a bíróság 10.000-tól 150.000 dinárig terjedő pénzbírsággal sújthatja az okiratot kiállító természetes személyt, az állami vagy egyéb szerv, jogi személy, vagy egyéb szervezet felelős személyét, illetve 30.000-tól 1.000.000 dinárig terjedő pénzbírsággal sújthatja az okiratot kiállító jogi személyt vagy egyéb szervezetet.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt végzés elleni fellebbezés a végrehajtásra nincs halasztó hatállyal.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt pénzbírság az e törvény 190. szakaszában előírt módon hajtandó végre.

4. Tanúk

244. szakasz

A tanúi minőségben megidézett összes személy köteles az idézésnek eleget tenni, és – ha e törvény másként nem írja elő – tanúskodni is köteles.

Tanúként csak a bizonyítandó tényekről tájékoztatni képes személyek hallgathatók ki.

245. szakasz

A tanúk kihallgatására szabály szerint közvetlenül, a tárgyalási határnapon kerül sor.

A bíróság végzéssel eldöntheti, hogy a bizonyítás-felvételre a tanúnak a lényeges, vitás tényekkel kapcsolatos ismereteiről, azok eredetéről, valamint az eljárásban részvevő felekhez való viszonyáról szóló állításait tartalmazó írásbeli nyilatkozata felolvasásával kerüljön sor. A tanú írásos nyilatkozatát bírósági vagy közhatalmi jogosítványt gyakorló személy általi hitelesítéssel kell ellátni. A nyilatkozattétel előtt a nyilatkozatot felvevő személy köteles a tanút e törvény értelmében előírt jogaira és kötelezettségeire figyelmeztetni.

Az e szakasz 2. bekezdésébe foglalt esetben a bíróság végzéssel – hivatalból, vagy a felek indítványára – eldöntheti, hogy a tanú kihallgatása konferenciakapcsolat létesítésével, hang- vagy képfelvétel-rögzítő készülék alkalmazásával történjék.

Az e szakasz 2. és 3. bekezdésében leírt végzés ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

Az e szakasz 2. és 3. bekezdésében leírt tanúvallomást a bírósághoz fél terjesztheti elő, vagy a tanútól a bíróság kérheti azt.

A bíróság bármikor felszólíthatja az írásbeli, vagy felvétel útján nyilatkozatot tett tanút, hogy tanúvallomását a bíróság előtt, tárgyaláson is erősítse meg.

246. szakasz

A tanúzás hang- vagy képfelvétele a bírósági ügyiratok szerves részét képezi.

A tanúvallomás hanganyaga – az e törvény 121. szakaszának rendelkezésével összhangban – írásbeli jegyzőkönyv formájába öntetik.

A felvétel készítésének, a tanúvallomás felvétele átvitelének, a tanúzás felvétele tárolásának és megsemmisítésének módját a bíróság ügyrendje szabályozza.

247. szakasz

Tanúi minőségben – mindaddig, míg az illetékes szerv fel nem oldja e kötelezettsége alól – nem hallgatható ki az a személy, aki tanúvallomásával megszegné titoktartási kötelezettségét.

248. szakasz

A tanú vallomását megtagadhatja:

- 1) a féltől meghatalmazotti minőségben tudomására jutott tényről;
- 2) a fél vagy egyéb személy által a gyóntatóként fellépő tanúnak bevallott tényekről;

- 3) a tanútól ügyvédi, orvosi minőségben, vagy valamely más hivatás gyakorlása során tudomást szerzett tényekről, ha fennáll a hivatásbeli titok megtartásának kötelezettsége.

A tanács elnöke az e szakasz 1. bekezdésében leírt személyt kioktatja a tanúvallomás megtagadásának lehetőségéről.

249. szakasz

A tanú, indokolt okok fennforgásakor, megtagadhatja egyes kérdések megválaszolását, különösképpen ha az e kérdésekre adott feleletével magát vagy egyenesági, illetve a harmadik fokkal bezárólag oldalági rokonát, házastársát vagy élettársát, vagy sógorsági rokonát a második fokkal bezárólag (akkor is ha a házasság megszűnt), gyámját, gondnokát vagy gondnokoltját, gyámgyermekét, örökbefogadóját vagy örökbefogadottját súlyos szegyennek, jelentős vagyoni kárnak vagy bűnüldözésnek tenné ki.

A bíróság az e szakasz 1. bekezdésébe foglalt esetben kioktatja a tanút a kérdés megválaszolása megtagadásának lehetőségéről.

250. szakasz

A tanú vagyoni kár keletkezésének veszélyére hivatkozva nem tagadhatja meg a tanúzást olyan jogügyletekről, melyeknél felkért tanú minőségében jelen volt, a felek egyikének jogelődjeként vagy képviselőjeként foganatosított cselekményekről, a családi vagy házassági vagyoni viszonyokra vonatkozó tényekről, a születésre, házasságkötésre vagy halálra vonatkozó tényekről, valamint, ha külön jogszabály alapján bejelentési, feljelentési vagy nyilatkozattételi kötelezettség terheli.

251. szakasz

A tanúvallomás megtagadása, vagy egyes kérdések meg nem válaszolása okainak indokoltságát a tanúvallomást felvevő bíróság értékeli, s erről végzést hoz. Ha szükséges, a bíróság e körülményről a feleket előzőleg meghallgatja.

A bíróság e szakasz 1. bekezdésében leírt végzése ellen a feleket külön fellebbezés felterjesztésének joga nem illeti meg, a tanú pedig e végzést a tanúvallomás, vagy az egyes kérdések megválaszolásának megtagadása miatti pénzbírságot vagy börtönbüntetést kimondó végzés (257. szakasz 2. bekezdés) elleni fellebbezésében támadhatja meg.

252. szakasz

Az adott személy tanúi minőségben történő kihallgatását indítványozó félnek előzetesen fel kell tüntetnie a leendő tanúvallomás tárgyát, a tanú családi és utónevét, foglalkozását és tartózkodási helyét.

253. szakasz

A tanú megidézése a családi és utónevét, foglalkozását, a megjelenés idejét és helyét, az idézés tárgyát, valamint a tanúi minőséget feltüntető írásbeli idézés kézbesítésével történik. A tanút a bíróság az idézésben figyelmezteti az igazolatlan távolmaradás következményeire (257. szakasz 1. bekezdés), valamint tájékoztatja a költségtérítés jogáról (258. szakasz).

Az idős koruk, betegségük vagy súlyos testi fogyatékoságuk miatt az idézésnek eleget tenni képtelen tanúkat a bíróság lakásukban vagy az e törvény 245. szakasza 2. és 3. bekezdésének rendelkezéseiben szabályozott módon hallgatja ki.

A bíróság meghagyhatja a félnek, hogy a kihallgatni rendelt tanút értesítse a tárgyalási határnap helyéről, napjáról és időpontjáról.

254. szakasz

A tanúkat a bíróság egyenként, a később kihallgatandó tanúk jelenléte nélkül hallgatja ki. A tanú válaszait szóban köteles előadni.

A bíróság a tanút előzetesen figyelmezteti az igazmondás kötelezettségére, a mindennemű elhallgatás, majd végezetül a hamis tanúzás következményeire.

Ezután a bíróság felveszi a tanú személyes adatait: családi és utónevét, apja nevét, foglalkozását, tartózkodási helyét, születési helyét, életkorát és a felekhez fűződő viszonyát.

255. szakasz

A bíróság felszólítja a tanút a vallomása tárgyát képező tényekről szerzett ismereteinek teljes körű előadására, ezután pedig kijelentéseinek ellenőrzése, kiegészítése vagy megvilágítása végett a tanúhoz kérdéseket lehet intézni. Tilos a már választ is tartalmazó kérdések feltevése.

A tanúnak mindig nyilatkoznia kell arról, honnan szerzett tudomást a vallomás tárgyáról.

Ha vallomásuk fontos tények tekintetében eltér, a tanúk szembesíthetők. Eltérő vallomásuk körülményeiről a szembesített tanúk külön hallgatandók ki, válaszukat pedig jegyzőkönyvezni kell.

256. szakasz

Az eljárás nyelvét nem ismerő tanú kihallgatása fordító közreműködésével történik.

Ha a tanú siket, a kérdéseket a bíróság írásban teszi fel neki, ha pedig néma, írásbeli válaszadásra kéri fel. Ha a kihallgatás ily módon nem bonyolítható le, jeltolmácsot kell megidézni.

A bíróság a fordítót, illetve a tolmácsot figyelmezteti a tanúhoz intézett kérdések és a tanú által adott válaszok hiteles tolmácsolásának kötelességére.

257. szakasz

Ha a szabályszerűen megidézett tanú nem jelenik meg, távolmaradását pedig nem menti ki, vagy jóváhagyás illetve indokolt ok nélkül eltávozik a kihallgatás helyéről, a bíróság elrendelheti előállítását és kötelezheti az elővezetési költségek viselésére, valamint 10.000-tól 150.000 dinárig terjedő rendbírsággal is sújthatja.

Ha a tanú megjelenik és a következményekre történt figyelmeztetés után a vallomástételt vagy egyes kérdések megválaszolását megtagadja, a bíróság álláspontja szerint viszont a megtagadás okai indokolatlanok, 10.000-tól 150.000 dinárig terjedő pénzbírsággal sújthatja, ha pedig a tanú a vallomástételt ezután is megtagadja, újabb pénzbírsággal sújtható.

A pénzbírságot kimondó végzés elleni fellebbezésnek a végrehajtásra nincs halasztó hatálya, kivéve ha a fellebbezés a tanú vallomástétele, vagy bizonyos kérdés megválaszolása megtagadásának okait elutasító bírósági határozatot is támadja.

A bíróság a fél kérelmére végzést hoz a tanú igazolatlan távolmaradásával, illetve a vallomástétel indokolatlan megtagadásával előidézett költségek megtérítési kötelezettségéről.

Ha a tanú távolmaradását utólag igazolja, a bíróság a bírságot kimondó végzését hatályon kívül helyezi, a tanút pedig a költségtérítési kötelezettség alól teljesen vagy részlegesen mentesítheti. A bíróság a bírságról szóló végzését akkor is hatályon kívül helyezheti, ha a tanú a vallomástételbe utólag beleegyezik.

Ha katonai vagy a rendőrség kötelékébe tartozó személy tanúzás céljából történő elővezetése szükségeltetik, a nevezettek előállítása végett a bíróság elöljárójukhoz fordul.

Az e szakasz 1. és 2. bekezdésében leírt pénzbírság az e törvény 190. szakaszában előírt módon hajtandó végre.

258. szakasz

A tanút megilleti az úti-, az étkezés- és a szállásköltségek, valamint az elmaradt jövedelem megtérítési joga.

A tanúnak a térítést a kihallgatás után azonnal kérelmeznie kell, ellenkező esetben e jogát elveszti, mely körülményre a bíróság köteles figyelmeztetni őt.

A tanú költségeit jóváhagyó végzésben a bíróság elrendelheti az adott összegnek a letétbe helyezett előlegből történő kifizetését, ha pedig előleg nincs letétbe helyezve, a bíróság a félnek elrendeli, hogy a megítélt összeget a tanúnak nyolcnapos határidőn belül fizesse ki.

Az e szakasz 3. bekezdésében leírt végzés elleni fellebbezésnek a végrehajtásra nincs halasztó hatálya.

5. Szakértők

259. szakasz

A bíróság – amennyiben valamely tény megállapításához vagy megvilágításához a bíróság által nem birtokolt szaktudás szükségeltetik – a bizonyítékot szakértői véleményezés útján veszi fel.

260. szakasz

A szakértői véleményezés útján történő bizonyítás-felvételt indítványozó fél folyamodványában köteles feltüntetni a szakértői véleményezés tárgyát, és konkrét személy szakértői kirendelését is indítványozhatja.

A bíróság az ellenfélnek nyilatkozattétel végett kézbesíti az e szakasz 1. bekezdésében leírt indítványt.

Ha a szakértői véleményezést egyik fél sem indítványozza, vagy a megszabott határidőn belül nem biztosítja a szakértői véleményezés költségeit, illetve nem veti magát alá a szakértői vizsgálatnak, a bíróság a szóban forgó tényeket a bizonyítás terhét szabályozó előírások (231. szakasz 1. bekezdés) alkalmazásával bírálja el.

261. szakasz

A fél az e törvény 259. szakaszába foglalt tényekkel kapcsolatban beterjesztheti a bírósághoz a megfelelő szakma szakértőjének írásbeli véleményét.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt szakértői véleményt a bíróság nyilatkozattétel céljából kézbesíti az ellenfélnek.

A bíróság – az ellenfélnek e törvény 260. szakaszának 2. bekezdése értelmében tett nyilatkozatát követőleg – végzéssel elrendelheti a szakértői vélemény fél által mellékelte írásbeli bizonyítékának felolvasással történő felvételét.

262. szakasz

Ha a törvény előírja, a bíróság a szakértői véleményezés általi bizonyítás-felvételt hivatalból rendeli el.

263. szakasz

Az e törvény 260. szakaszában leírt indítványt, az e törvény 261. szakaszában leírt írásbeli szakértői véleményt, valamint az ellenfél nyilatkozatát a bírósághoz legkésőbb az előkészítő tárgyalás befejezéséig, ha pedig előkészítő tárgyalás megtartására nem került sor, az első főtárgyalási határnap befejezéséig kell előterjeszteni.

264. szakasz

A szakértői véleményt szabály szerint egy szakértő alkotja meg. Ha a bíróság megítélése szerint bonyolult szakértői véleményezés esete forog fenn, két vagy több szakértőt is kirendelhet.

A bíróság a szakértőket az adott szakterület igazságügyi szakértőinek jegyzékéből rendeli ki.

A bíróság – amennyiben a felek nem egyeznek meg a szakértőről vagy a szakértői véleményezés bizonyítéka nem az e törvény 261. szakaszában előírt módon véttetett fel – a szakértőt végzéssel rendeli ki.

Ha egy adott szakterület szakértői véleményeinek megalkotására nem található az e szakasz 2. bekezdésébe foglalt jegyzékben lajstromozott igazságügyi szakértő, a

szakértői véleményt megfelelő szakképesítéssel rendelkező, a bíróság által kijelölt személy is megalkothatja. A bíróság által kijelölt személy köteles a szakértői vélemény elkészítése előtt nyilatkozatot tenni, miszerint szakértői véleményét a szakma szabályaival összhangban, legjobb tudása szerint, tárgyilagosan és elfogulatlanul fogja megalkotni.

265. szakasz

A bíróság, a szakértő kérelmére – a tanú vallomástétele megtagadásával, vagy egyes kérdések megválaszolása megtagadásával azonos okokból – felmentheti őt a szakértői véleményalkotás kötelezettsége alól.

A bíróság – a szakértő kérelmére, vagy egyéb indokolt okból is – felmentheti őt a szakértői véleményalkotás kötelezettsége alól. A szakértői véleményalkotás kötelezettsége alóli mentesítést a szakértőt foglalkoztató szerv vagy szervezet felhatalmazott dolgozója is kérelmezheti.

266. szakasz

A szakértő a bíró vagy ülnök kizárásával, illetve mellőzésével azonos okokból zárható ki vagy mellőzhető, szakértőnek azonban a korábban tanúi minőségben kihallgatott személy is kijelölhető.

A fél, ha tudomást szerez a kizárás okának fennállásáról, legkésőbb a szakértői véleményezés útján eszközölt bizonyítás-felvétel kezdete előtt köteles a szakértő kizárását célzó kérelmet előterjeszteni.

A szakértő kizárása iránti kérelmében a fél köteles feltüntetni a kizárási kérelmét megalapozó körülményeket.

A szakértő kizárása vagy mellőzése iránti kérelemről a bíróság dönt. A megkeresett bíróság csak abban az esetben hoz kizárásról szóló határozatot, ha a bizonyítékokat szakértői véleményezés által veszi fel.

A kizárás iránti kérelemnek helyt adó határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, a kérelmet elutasító határozat ellen pedig külön fellebbezésnek nincs helye.

Ha a fél a szakértői vélemény elkészítése után szerzett tudomást a szakértő kizárásának vagy mellőzésének okáról, és emiatt kifogásolja a szakvéleményt, a bíróság olyképpen jár el, mintha a kizárás vagy a mellőzés iránti kérelem előterjesztésére a szakértői véleményezés előtt került volna sor.

267. szakasz

A bíróság 10.000-től 150.000 dinárig terjedő pénzbírsággal sújtja a szakvéleményt adó szakértő természetes személyt, illetve 30.000-től 1.000.000 dinárig terjedő bírsággal a jogi személyt, ha a szabályszerűen megidézett szakértő nem jelenik meg a tárgyalási határnapon, távolmaradását pedig nem igazolja, vagy ha a megszabott határidőn belül nem terjeszti elő szakvéleményét.

A bíróság 10.000-től 150.000 dinárig terjedő pénzbírsággal sújthatja a szakvéleményt adó szakértő természetes személyt, illetve 30.000-től 1.000.000 dinárig

terjedő bírsággal a jogi személyt, ha a szakértő indokolt ok nélkül visszautasítja a szakértői véleményalkotást.

Az e szakasz 1. és 2. bekezdésében leírt eset fennforgásakor 10.000-tól 150.000 dinárig terjedő bírsággal sújtható a szakértői véleményezést lebonyolító jogi személy felelős személye is.

Az e szakasz 1. és 2. bekezdésében leírt pénzbírság végrehajtása jelen törvény 190. szakaszában leírt módon történik.

A bíróság a büntetésről szóló végzést az e törvény 257. szakaszának 1. bekezdésében leírt feltételek mellett hatályon kívül helyezheti.

A fél kérelmére a bíróság végzéssel kötelezheti a szakértőt, hogy térítse meg az igazolatlan távolmaradásával, vagy a szakértői véleményalkotás igazolatlan visszautasításával előidézett költségeket.

268. szakasz

A szakértőt, a külön jogszabállyal összhangban, megilleti az úti-, az étkezés- és a szállásköltségek, az elmaradt jövedelem és a szakértői vélemény összeállítására költéségeinek megtérítési joga, valamint jogot formálhat a szakértői véleményezés díjára is.

A szakértői költségtérítésre és díjra értelemszerűen alkalmazandók az e törvény 258. szakasza 2. és 3. bekezdésének rendelkezései.

A szakértői véleményezést indítványozó, vagy a bíróság által hivatalból kirendelt szakértői véleményalkotás költségeinek viselésére kötelezett fél állja a szakértő költségtérítését és díját, a fizetés teljesítésének bizonyítékát pedig a befizetés napjától számított nyolcnapos határidőn belül benyújtja a bíróságnak.

269. szakasz

A bíróság a szakértői véleményalkotást külön határozattal rendeli el. E határozat az alábbiakat tartalmazza: a per tárgyát, a szakértői véleményezés tárgyát, az írásbeli szakvélemény bírósági előterjesztésének határidejét, a szakértői véleményalkotással megbízott személy nevét vagy elnevezését, valamint a szakértők jegyzékének adatait.

A szakértői vélemény bírósági előterjesztésének határideje nem lehet hosszabb 60 napnál.

A bíróság a határozat másolatát a főtárgyalási határnapra szóló idézéssel egyetemben kézbesíti a szakértőnek és a feleknek.

A bíróság határozatában figyelmezteti a szakértőt az alábbiakra: ha a felek jelenléte szükséges, köteles őket értesíteni a szakértői vizsgálat kitűzött napjáról; hogy szakvéleményét a szakma szabályaival összhangban tárgyilagosan és elfogulatlanul köteles elkészíteni; a szakvélemény határidőben történő előterjesztése elmulasztásának, illetve a tárgyalási határnap igazolatlan elmulasztásának következményeire, s végül tájékoztatja a díj és a költségtérítés őt megillető jogáról.

A szakértő hivatalból történő kirendeléséről szóló határozat az e szakasz 1. bekezdésében foglalt adatok mellett a szakértői véleményezés előlegösszegének adatait, valamint a feleknek szóló, a megszabott határidőben történő előlegfizetési meghagyást is tartalmazza.

270. szakasz

A szakértő írásbeli szakvéleményét legkésőbb 15 nappal a tárgyalás megtartása előtt köteles a bírósághoz beterjeszteni.

A bíróság a szakvéleményt legkésőbb nyolc nappal a kitűzött tárgyalás előtt köteles a feleknek kézbesíteni.

A szakértő írásbeli szakvéleményének az alábbiakat kell tartalmaznia: a megállapításokat megalapozó tényeket és bizonyítékokat tartalmazó indokolást, valamint magát a szakvéleményt; a szakértői vizsgálat elvégzésének helyére és idejére vonatkozó adatokat; a szakértői vizsgálat alkalmával jelen levő, illetve távol maradt személyek adatait, végezetül a csatolt okiratok adatait.

Ha a szakértő homályos, hiányos vagy önellentmondásos szakvéleményt terjeszt elő, a bíróság a szakértőnek elrendeli a szakvélemény kiegészítését vagy helyreigazítását, s megszabja a hibák kiküszöbölésének határidejét, illetve a határnapon történő nyilatkozattételre hívja fel.

271. szakasz

Ha a félnek a bírósági szakértő szakvéleményével kapcsolatos megjegyzései vannak, a bíróság által nyilatkozattételre megadott határidőn belül írásos formában terjeszti elő azokat.

A fél az előterjesztett szakvéleménnyel kapcsolatos megjegyzések megfogalmazásával, vagy új, írásbeli szakvélemény elkészítésével a bírósági szakértők jegyzékébe felvett szakembert, vagy egyéb szakértőt bízhat meg. A főtárgyalási határnapon a bíróság ezeket felolvashatja és megengedheti a szóban forgó személynek, hogy kérdések felvetésével, magyarázatok szolgáltatásával részt vegyen a tárgyaláson.

A tárgyalási határnapon a bíróság a megjegyzéseket megvitatja és megkísérli összehangolni a szakértők szakvéleményeit.

Ha a tárgyaláson a szakértők szakvéleményeinek összehangolása nem járt sikerrel, illetve ha a bíróság álláspontja szerint a lényegbevágó tények kielégítő megvitatására nem került sor, a bíróság másik szakértő kijelölése útján új szakértői véleményalkotást rendel el, amiről értesíti a feleket.

Az e szakasz 4. bekezdésében leírt esetben a felek egyenlő arányban viselik a szakértői véleményalkotás költségeit.

272. szakasz

Ha a szakértő a megszabott határidőben nem terjeszti elő szakvéleményét, a bíróság a fél indítványára más szakértőt jelölhet ki, miután a felek számára e célból megszabott nyilatkozattételi határidő letelt.

Az e szakasz 1. bekezdésébe foglalt esetben, továbbá ha a szakértő nem jár el a törvény 270. szakaszának 4. bekezdésében leírt bírósági meghagyás szerint, a bíróság a szakértőt az e törvény 267. szakaszának 1. és 2. bekezdésében leírt pénzbírsággal sújtja, amiről értesíti az igazságügyért felelős minisztériumot, kezdeményezve ezáltal a szakértőnek a bírósági szakértők jegyzékéből történő törlési eljárását.

273. szakasz

Ha több szakértő kirendelésére kerül sor, azok – egybehangzó szakvélemény esetén – közös szakvéleményt terjeszhetnek elő. Ha megállapításaik és véleményeik nem egyeznek meg, szakvéleményét minden szakértő külön-külön terjeszti elő.

Ha a szakértők által megállapított adatok lényegbevágó eltéréseket mutatnak, illetve ha egy vagy több szakértő véleménye homályos, hiányos, önellentmondásos, vagy a megállapított körülményekkel ellentétes – a felsorolt hiányosságokat pedig nem lehet a szakértő újbóli meghallgatásával kiküszöbölni – illetve ha a megalkotott szakvélemény helyességének gyanúja merül fel, a bíróság e törvény 271. szakaszával összhangban, a fél indítványára, új szakértői véleményezést rendel el.

274. szakasz

Az e törvény 261., 262., 264., 269. és 273. szakaszaiba foglalt bírósági határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

275. szakasz

E törvény szakértőkre vonatkozó rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók a fordítókra és a tolmácsokra is.

6. A felek meghallgatása

276. szakasz

A bíróság a lényeges tényeket a felek meghallgatása útján is megállapíthatja.

A bíróság a felek meghallgatása útján történő bizonyíték-felvétel mellett dönthet, ha ezt – egyéb bizonyítékok felvételén túlmenően – a lényeges tények megállapítása céljából szükségesnek találja.

277. szakasz

A felek meghallgatása szabály szerint a tárgyalási határnapon, közvetlenül történik.

A bíróság végzéssel – hivatalból, vagy a felek indítványára – eldöntheti, hogy a fél kihallgatása konferenciakapcsolat létesítésével, hang- vagy képfelvétel-rögzítő készülék alkalmazásával, e törvény 245. szakaszával összhangban történjék. E végzés ellen külön fellebbezésnek helye nincs. A feleket megilleti a felvételmásolat joga.

278. szakasz

A bíróság dönthet csak az egyik fél meghallgatása mellett is, ha arról győződött meg, hogy a másik fél, illetve az e fél oldalán meghallgatandó személy számára a vitás tények nem ismereteseek, vagy ha e fél meghallgatása nem lehetséges.

A bíróság dönthet csak az egyik fél meghallgatása mellett is, ha a másik fél a nyilatkozatot megtagadja, vagy nem tesz eleget a bíróság idézésének.

Ha az eljárás folyamán a fél meghal, vagy újbóli meghallgatása nem lehetséges, illetve egyéb okok miatt nehézségekbe ütközik, a bíróság felolvassa az e fél nyilatkozatát tartalmazó jegyzőkönyvet.

279. szakasz

A felek megkereséses úton történő meghallgatásával eszközölt bizonyítás-felvétel csak abban az esetben van megengedve, ha a fél elháríthatatlan akadályok miatt képtelen személyesen megjelenni, vagy ha megjelenése aránytalan mértékű költségeket idézne elő.

280. szakasz

A perbeli cselekvőképességgel nem rendelkező fél nevében törvényes képviselőjét kell meghallgatni.

A bíróság akképpen is dönthet, hogy a törvényes képviselő helyett vagy mellett – ha ez lehetséges – magát a felet is meghallgatja.

A bíróság a jogi személy nevében – a törvény, egyéb jogszabály vagy a jogi személy általános aktusa által – az annak képviselőjére feljogosított személyt hallgatja meg.

Ha perbeli félként az egyik oldalon több személy vesz részt, a bíróság dönti el, vajon az összes szóban forgó személyt vagy csak valamelyiküket hallgatja meg.

281. szakasz

A felek meghallgatása általi bizonyítás-felvétel céljából kitűzött tárgyalásra szóló idézésben a bíróság feltünteti, hogy a határnapon megjelenő fél meghallgatására a másik fél távollétében is sor kerülhet.

282. szakasz

A meghallgatás végett kézhez vett idézésnek eleget nem tevő féllel szemben semmilyen kényszerítő intézkedés nem fogatosítható, s e felet nyilatkozattételre kényszeríteni sem lehet.

A bíróság – tekintettel az összes körülményre – mérlegeli, mekkora jelentősége van a fél meghallgatást elmulasztó távolmaradásának, vagy nyilatkozattétele megtagadásának.

283. szakasz

Ha másként nem írja elő, e törvénynek a tanúzás általi bizonyíték-felvételt szabályozó rendelkezései alkalmazandók a felek meghallgatása útján fogatosított bizonyíték-felvétel során is.

XXI. fejezet

A BIZONYÍTÉKOK BIZTOSÍTÁSA

284. szakasz

Ha valamely bizonyíték felvétele ellehetetlenülésének, vagy későbbi felvétele nehézségekbe ütközésének reális veszélye fenyeget, mind a per folyamán, mind pedig annak megindítása előtt indítványozható e bizonyíték felvétele.

A perindítás előtti bizonyítékbiztosítási eljárás során tilos a felek meghallgatása általi bizonyítás-felvétel.

Ha a rendkívüli jogorvoslati eljárás lefolytatásához szükségeltetik, a bizonyítékok biztosítása az eljárást lezáró határozat jogerőre emelkedése után is indítványozható.

A bizonyítékok biztosításának eljárása sürgős jellegű.

285. szakasz

Ha a bizonyítékok biztosítása iránti indítvány a peres eljárás folyamán terjesztett elő, elbírálása a folyamatban levő pert levezető bíróság hatáskörébe tartozik.

Ha a bizonyítékok biztosításának kérelmezésére az eljárás megindítása előtt kerül sor, valamint a már folyó eljárások sürgős eseteiben, a megvizsgálandó dolog hollétének területén, illetve a meghallgatandó személy tartózkodási helyén illetékes elsőfokú alsóbb bíróságnak van hatásköre.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt indítványt az eljárást vezető bíróság bírálja el.

286. szakasz

A bizonyítékok biztosítását kérelmező beadványában az indítványozó köteles feltüntetni a bizonyítandó tényeket, a felveendő bizonyítékokat, valamint azon álláspontjának okait, miszerint a későbbiek során a bizonyíték felvétele meghiúsul vagy nehézségekbe ütközik majd. Ajánlatos, hogy a beadvány tartalmazza az ellenfél családi és utónevét, lakó, illetve tartózkodási helyét.

287. szakasz

A bizonyítékok biztosítását indítványozó beadványt a bíróság – ha kiléte ismert – kézbesíti az ellenfélnek. Ha fennáll a halasztás miatti veszély, a bíróság az indítványt az ellenfél előzetes nyilatkozattétele nélkül bírálja el.

Az indítványnak helyt adó végzésében a bíróság kitzüzi a bizonyítékok felvételét célzó határnapot, feltünteti a bizonyítékok felvétele által megállapítandó tényeket, a felveendő bizonyítékokat, s ha szükséges, kirendeli a szakértőket is.

Ha az ellenfélnek a bíróság előzetesen nem küldte meg a bizonyítékok felvételét indítványozó beadványt, a bíróság ezt az iratot a bizonyítékok biztosítása iránti indítványnak helyt adó végzéssel együtt kézbesíti számára.

A bíróság a bizonyíték felvételére kitűzött határnapon való részvétel végett az ismeretlen kilétű, vagy ismeretlen tartózkodási helyű ellenfél számára ügygondnokot rendelhet ki (81. szakasz).

A bíróság sürgős esetekben elrendelheti, hogy a bizonyítékok felvétele kezdődjék el mielőtt még a bizonyítékok biztosítása iránti indítványnak helyt adó végzést az ellenfélhez eljuttatta volna.

A bizonyítékok biztosítása iránti indítványnak helyt adó bírósági végzés, valamint a bizonyítás-felvétel megkezdését az ellenfélnek történő kézbesítés előtti időpontra elrendelő végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

288. szakasz

Ha a bíróság a bizonyítékokat az eljárás megindítása előtt vette fel, a bizonyítékok felvételéről szóló jegyzőkönyvet a bizonyítékokat felvevő bíróság őrzi.

Ha peres eljárás van folyamatban, de a bizonyítékok biztosítását nem a perbíróság foganatosította, a jegyzőkönyv a perbíróságnak küldendő el.

A bíróság az ellenfelet haladéktalanul értesíti a felvett bizonyítékokról.

XXII. fejezet

A FŐTÁRGYALÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

1.Általános rendelkezések

289. szakasz

A bíróság a keresetlevél átvételét követőleg előkészíti a főtárgyalást.

A főtárgyalás előkészületei magukban foglalják a keresetlevél előzetes vizsgálatát, a keresetlevél kézbesítését az alperesnek válaszynilatkozat céljából, az előkészítő tárgyalás megtartását és a főtárgyalás kitűzését.

A főtárgyalás előkészítése során a felek kötelesek kellő időben előterjeszteni az állításaikat alátámasztó tényeket feltüntetető és kérelmeiket tartalmazó beadványaikat, s indítványozzák a ténymegállapításokat célzó bizonyítékokat.

290. szakasz

A főtárgyalás előkészítése folyamán a bíróság a főtárgyalási határnapig eldönt minden pervezetéssel kapcsolatos kérdést.

A főtárgyalás előkészületei során meghozott pervezetési döntések ellen fellebbezésnek helye nincs.

291. szakasz

A bíróság a főtárgyalás előkészítése folyamán elismerésen alapuló, lemondáson alapuló, valamint mulasztási ítéletet hozhat, jegyzőkönyvbe veheti továbbá a felek egyezségét.

A tanács elnöke a főtárgyalás előkészületei során, a kereseti válaszirat kézhezvétele után ítéletet hozhat, ha megállapítja, hogy a tények a felek közt nem vitásak, és a határozathozatalnak egyéb akadálya sincs.

2. A keresetlevél előzetes vizsgálata

292. szakasz

A keresetlevél előzetes vizsgálatát követően a bíróságnak jogában áll meghozni az e törvény 294. szakaszában leírt végzést, ha a természetüknél, vagy e törvény rendelkezéseinél fogva nem csupán az eljárás további folyamatában eldönthető kérdésekről van szó.

293. szakasz

Ha a bíróság megállapítja, hogy a keresetlevél érthetetlen vagy hiányos, vagy észleli a felperes, illetve az alperes perbeli cselekvőképességének hiányosságát, a fél törvényes képviselőjének hibáját, vagy a képviselő (ha felhatalmazása elengedhetetlen) perindítási felhatalmazásának hibáját, elhárításuk céljából az e törvényben előírt, szükséges intézkedéseket foganatosítja (80. és 101. szakasz).

294. szakasz

A bíróság a keresetlevél előzetes vizsgálata nyomán a keresetet elveti, ha megállapítja, hogy:

- 1) a kereseti kérelem elbírálása nem bírósági hatáskörbe tartozik (16. szakasz);
- 2) a keresetlevél elkésett, amennyiben külön jogszabályok a keresetlevél előterjesztését határidőhöz kötik;
- 3) ugyanazon kérelem nyomán már per folyik;
- 4) az ügy jogerősen eldöntetett;
- 5) ugyanazon ügyben bírósági egyezség született;
- 6) a felperesnek a keresetlevél előterjesztéséhez nem fűződik az e törvény 194. szakaszában leírt jogi érdeke;
- 7) a keresetlevél érthetetlen vagy hiányos.

295. szakasz

Ha a keresetlevél előzetes vizsgálata során felmerült kérdés eldöntésének nincs elégséges alapja, az e kérdést eldöntő határozatot a bíróság a keresetlevélre érkezett válaszirat kézhezvétele után, vagy az előkészítő tárgyaláson, illetve ha előkészítő tárgyalásra nem került sor, a főtárgyalási határnapon hozza meg.

3. Kereseti válasznyilatkozat

296. szakasz

A bíróság a keresetlevél kézhezvételétől számított 15 napos határidőn belül a keresetet csatolmányaival egyetemben válasznnyilatkozat megtétele végett az kézbesíti alperesnek.

297. szakasz

Az alperes köteles a csatolmányokat is tartalmazó keresetlevél kézhezvétele napjától számított 30 napos határidőn belül kereseti válasziratát a bírósághoz előterjeszteni.

A bíróság köteles a keresetlevélnek az alperes számára válasznnyilatkozat céljából történő kézbesítése alkalmával figyelmeztetni az alperest a válaszirat előterjesztése elmulasztásának következményeire (350. szakasz, 1. bekezdés, 1. pont), a kézbesítési megbízott kijelölésének kötelezettségére (298. szakasz, 3. bekezdés), valamint a lakcímváltozás bírósági bejelentésének köteletségére (144. szakasz).

298. szakasz

Az alperes kereseti válasziratában köteles előadni eljárási kifogásait, s megtenni az előterjesztett kereseti kérelmet elismerő vagy elvitató nyilatkozatát. A kereseti válasziratnak kötelezően tartalmaznia kell a minden beadvány feltétlen kellékei sorába tartozó egyéb adatokat is (98. szakasz).

Ha a felperes a kereseti kérelmet vitatja, a válasziratnak tartalmaznia kell az alperes állításait megalapozó tényeket, valamint a tények megállapítását célzó bizonyítékokat.

A külföldi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel, illetve székhellyel rendelkező alperes köteles válasziratában megnevezni kézbesítési megbízottját.

Ha a külföldi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel, illetve székhellyel rendelkező alperes kereseti válasznnyilatkozatával egyetemben nem küldi meg az e szakasz 3. bekezdésében leírt értesítést, a bíróság kézbesítési megbízottat rendel ki számára, amiről értesíti őt.

299. szakasz

A bíróság kivételesen – ha egyes esetek külön körülményei ezt szükségessé teszik –, különösképpen ha ez az ideiglenes intézkedés foganatosítása iránti indítvány elbírálásához szükségeltetik, vagy ha sürgős eljárások forognak szóban, haladéktalanul tárgyalási határnapot tűz ki, és a keresetlevelet csatolmányaival egyetemben kézbesíti az alperesnek.

300. szakasz

A kereseti válasznnyilatkozat megtétele elmulasztásának tekintendő, ha az elbírálására való alkalmatlanságot okozó hiányosságokat tartalmaz (98. és 298. szakasz).

4. Az előkészítő tárgyalás és a főtárgyalási határnap kitűzése

301. szakasz

A bíróság az előkészítő tárgyalást a kereseti válasznyilatkozat alperesnek történt kézbesítése napjától számított 30 napos határidőn belül tűzi ki és tartja meg.

Ha az alperes kereseti válasznyilatkozatát nem terjesztette elő, de nem állnak fenn a mulasztási ítélet meghozatalának feltételei, a bíróság az előkészítő tárgyalást legkésőbb a kereseti válasznyilatkozat kézbesítési határideje elteltének napjától számított 30 napos határidőn belül tűzi ki és tartja meg.

302. szakasz

Az előkészítő tárgyalás megtartása kötelező, kivéve ha a bíróság a kereseti válaszirat kézhezvétele után megállapítja, hogy a felek között vitás tények nincsenek, illetve ha a per egyszerű, sürgős vagy ha ezt törvény írja elő.

303. szakasz

Az előkészítő tárgyalásra szóló idézésben a bíróság figyelmezteti a feleket az összes tény előadásának, valamint az e tényeket alátámasztó bizonyítékok indítványozásának, továbbá az időkeret indítványozásának kötelezettségére, s a feleknek elrendeli, hogy a határnapon legyenek náluk a bizonyítékuul szolgáló okiratok, valamint a bíróságon megtekintendő tárgyak. A bíróság idézésében figyelmezteti a feleket lakcímváltozásuk bírósági bejelentésének kötelezettségére (144. szakasz).

Ha az előkészítő tárgyaláshoz a bíróságnál, illetve egyéb állami szervnél, az autonóm tartomány szervénél, vagy a helyi önkormányzati egységnél, a közhatalmi jogosítvánnyal felruházott személynél, vagy más jogi személynél található ügyiratok, okiratok vagy tárgyak beszerzése szükséges, a bíróság elrendeli, hogy e tárgyak, illetve okiratok beszerzése kellő időben megtörténjék.

Az előkészítő tárgyalásra szóló idézés legkésőbb nyolc nappal a tárgyalás megtartásának napja előtt kézbesítendő.

304. szakasz

Ha az előkészítő tárgyaláson nem jelenik meg a szabályszerűen megidézett felperes, a kereset visszavontnak tekintendő, kivéve ha az alperes követeli a tárgyalás megtartását.

305. szakasz

Az előkészítő tárgyalás a kereset előadásával kezdődik, ezek után az alperes megteszi kereseti válasznyilatkozatát.

Ha szükségesnek ítéli meg, a bíróság a feleket állításaik vagy indítványaik megvilágítására hívja fel.

A bíróság ismerteti a felekkel a per mediáció útján történő rendezésének lehetőségét is.

306. szakasz

A kereset előadása, valamint a válasznyilatkozat megtétele után – ha szükséges – meg kell vitatni az eljárás további folyamata szempontjából akadályt jelentő ténykérdéseket, melyekre vonatkozóan bizonyítékok is felvehetők.

A bíróság – ha e törvény másként nem írja elő – a felek kifogása nyomán vagy hivatalból dönt az e törvény 294. szakaszában megfogalmazott kérdésekről.

Az eljárási akadályok miatti kifogást elbíráló döntését a bíróság – kivéve az illetékességi kifogás esetében – az alapügyről szóló határozatával egyetemben hozhatja meg.

Az e szakasz 3. bekezdésében leírt kifogásról szóló végzés ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

307. szakasz

A bíróság az előkészítő tárgyalás további folyamatában megtárgyalja a felek indítványait és kérelmeit, valamint az azok indokolására előadott tényállításokat.

308. szakasz

A fél legkésőbb az előkészítő tárgyaláson, vagy ha az nem kötelező (302. szakasz), az első főtárgyalási határnapon köteles az indítványai indokolására szolgáló összes tényt előadni, indítványozni az előadott tényeket alátámasztó bizonyítékokat, nyilatkozni az ellenfél állításairól és javasolt bizonyítékairól, valamint indítványoznia kell az eljárás lebonyolításának időkeretét.

A bíróság az e szakasz 1. bekezdésében leírt határnapon megállapítja a kétségtelen, illetve közismert tényeket, valamint meghatározza a vitás tények és a megtárgyalandó jogi kérdések körét.

A bíróság az e szakasz 1. bekezdésében leírt határnapon eldönti, mely bizonyítási eszköz vétetik fel a főtárgyaláson, és határozatban szabja meg az eljárás lefolytatásának időkeretét (10. szakasz, 2. bekezdés).

Az időkeret megszabásáról szóló határozat különösképpen az alábbiakat tartalmazza: a tárgyalások számát, a határnapok megtartásának idejét, a határnapokon eszközözendő bizonyítás-felvétel, és egyéb eljárási cselekmények foganatosításának menetrendjét, valamint a főtárgyalás összidőtartamát.

A bíróság a határozathozatal szempontjából általa lényegtelennek tartott bizonyíték-felvételi indítványokat külön fellebbezéssel nem támadható végzésben utasítja vissza.

309. szakasz

A bíróság a főtárgyalást legkésőbb az előkészítő tárgyalás megtartásának napjától, illetve a kereseti válasznyilatkozat kézhezvételétől, vagy az e törvény által a kereseti válaszirat előterjesztésére megszabott határidő elteltétől számított 30 napos határidőben tűzi ki (302. szakasz).

A bíróság – ha megítélése szerint nincs szükség előkészítő tárgyalás megtartására – szabály szerint egy, az összes általa engedélyezett vagy hivatalból elrendelt bizonyíték felvételét célzó főtárgyalási határnapot tűz ki.

Ha a bíróság megítélése szerint a bizonyítékok felvételére egynél több határnap megtartása szükségeltetik, ezeket a legrövidebb időközökben tűzi ki, gondot viselvén ekközben a főtárgyalás összpontosításáról.

A bíróság köteles az e törvény 308. szakasza alapján megszabott időkeretet tiszteletben tartani, s a tárgyalások alaptalan elnapolására irányuló minden kísérletet megakadályozni, továbbá az eljárásbeli jogok minden sérelmét, vagy az azokkal való összes visszaélést és az eljárási fegyelem megsértését megbüntetni.

A bíróság a határnapra beidézi azon feleket, tanúkat és szakértőket, akik személyét az előkészítő tárgyaláson a főtárgyalásra idézni rendelte.

Az e törvény 303. szakaszának rendelkezései a főtárgyalási határnap kitűzésekor is alkalmazandók.

XXIII. fejezet

A FŐTÁRGYALÁS

1. A főtárgyalás menete

310. szakasz

A bíróság megnyitja a főtárgyalást és kihirdeti a tárgyalás tárgyát, majd megállapítja, vajon az összes megidézett személy megjelent-e, ellenőrzi idézésük szabályszerűségét, s hogy igazolták-e távolmaradásukat.

311. szakasz

Ha a szabályszerűen megidézett felperes vagy alperes a főtárgyalási határnapról távol marad, a bíróság a tárgyalást a megjelent fél jelenlétében tartja meg.

Ha a főtárgyalási határnapról mind a felperes, mind pedig az alperes igazolatlanul távol maradnak, vagy az ügy megtárgyalását visszautasítják, a kereset visszavontnak tekintendő.

312. szakasz

Ha előkészítő tárgyalás megtartására nem került sor, az első főtárgyalási határnap a kereset előadásával kezdődik, miután az alperes válasznyilatkozatot tesz.

Ha a főtárgyalás előtt előkészítő tárgyalás megtartására került sor, annak menetéről a tanács elnöke tájékoztatja a tanácsot. A felek kiegészíthetik a tanács elnökének előadását.

A tárgyalás további menetében megvitattatnak a felek indítványai, továbbá sor kerül a saját indítványukat indokoló, illetve az ellenfélét támadó tényállítások, az indítványozott bizonyítékok megtárgyalására, a bizonyítékok felvételére, valamint a megállapítandó tények megvitására.

A felek kifejthetik a per tárgyával kapcsolatos jogi álláspontjaikat is.

Ha e törvény előírja, hogy a fél előterjeszhet egy adott kifogást vagy indítványt, vagy egyéb perbeli cselekményt foganatosíthat, az alperes részéről a főtárgyaláson történt alapügybe való bocsátkozás előtt a felperes e kifogását vagy indítványát, illetve egyéb perbeli cselekményét a kereset előadásának befejezése előtt, az alperes pedig a kereseti válasznyilatkozat-tétel lezárása előtt teheti meg.

313. szakasz

A bíróság kérdések feltevésével ügyel arra, hogy a tárgyalás folyamán megfelelő magyarázatok szülessenek a kérelem megalapozottságáról szóló döntéshozatal befolyásoló tények megállapításáról (7. szakasz, 2. bekezdés).

314. szakasz

A felek beadványaikban vagy a későbbi határnapokon, egészen a főtárgyalás berekesztéséig kizárólag abban az esetben adhatnak elő új tényeket és indítványozhatnak új bizonyítékokat, ha valószínűsítik, hogy azokat önhibájukon kívül nem adhatták elő, illetve nem indítványozhatták az előkészítő tárgyaláson, vagy az első főtárgyalási határnapon, ha előkészítő tárgyalásra nem került sor.

A bíróság az e szakasz 1. bekezdésével ellentétes módon előadott, illetve indítványozott tényeket és bizonyítékokat nem veszi figyelembe.

315. szakasz

A bizonyítékok felvételét a bíróság végzéssel rendeli el, melyben feltünteti a bizonyíték felvétele által megállapítandó vitás tényeket, a bizonyítási eszközt, valamint a bizonyíték felvételének az időkereten belüli határidejét.

A bíróság az indítványozott, de a határozathozatal szempontjából általa lényegtelennek tartott bizonyítékokat visszautasítja, s végzésében feltünteti a visszautasítás okát.

A bizonyíték felvételét elrendelő vagy visszautasító végzés ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

316. szakasz

Ha a fél kifogásában előadja, hogy:

- a kereseti kérelem eldöntése nem bírósági hatáskörbe tartozik;
- a bíróság nem rendelkezik hatáskörrel vagy illetékességgel;
- ugyanazon kérelemről már per folyik;
- az ügy jogerősen eldöntetett;
- a per tárgyában bírósági egyezség kötött, vagy hogy
- a felperes a bíróság előtt lemondott kereseti kérelmétől,

a bíróság eldönti, vajon e kifogásokat az alapügytől különválasztva tárgyalja-e meg és bírálja-e el.

Ha a bíróság nem ad helyt az e szakasz 1. bekezdésében leírt, az alapüggyel együtt megtárgyalt kifogásnak, vagy ha különválasztott tárgyalás után utasítja el azt, és a főtárgyalás azonnali folytatása mellett dönt, a kifogást elbíráló végzést az alapügyről szóló határozatba foglalja.

Ha a tanács az alapügy megtárgyalásának azonnali folytatása mellett döntött, a felek kifogásait elutasító végzések ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

Az e szakasz 1-3. bekezdéseinek rendelkezései akkor is alkalmazandók, ha a bíróság hivatalból dönti el, hogy az alapügytől különválasztva bírálja el az alábbiakat:

- az ügy bírósági hatáskörbe tartozik-e;
- a bíróság rendelkezik-e hatáskörrel;
- az ügy kapcsán folyik-e már per;
- az ügy már jogerősen eldöntött-e;
- a felperes a bíróság előtt lemondott-e kereseti kérelméről, s
- vajon a perben született-e bírósági egyezség.

317. szakasz

Amikor a tanács elnöke befejezte az egyes tanúk, szakértők vagy felek meghallgatását, a tanács tagjai, a fél, annak képviselője vagy meghatalmazottja közvetlenül kérdéseket intézhet hozzájuk.

A bíróság a felet az adott kérdés feltevésétől eltiltja, vagy megtiltja a feltett kérdés megválaszolását, ha a kérdés a választ is tartalmazza, vagy ha a kérdés nem az eljárás tárgyára vonatkozik.

A fél kérelmére az e szakasz 2. bekezdésében leírt kérdést jegyzőkönyvezni kell.

318. szakasz

A meghallgatott tanúk és szakértők a tárgyalóteremben maradnak, ha a bíróság a felek véleménynyilvánítása után nem bocsátja el, vagy a tárgyalóteremből ideiglenesen nem távolítja el őket.

A bíróság elrendelheti, hogy a meghallgatott tanúk a későbbiek során újlag idéztessenek be és – az egyéb tanúk és szakértők jelenlétében vagy távollétében – még egyszer hallgattassanak ki.

319. szakasz

Ha a bíróság véleménye szerint az ügy megvitatásának mértéke lehetővé teszi a határozathozatalt, közli a főtárgyalás berekesztésének tényét.

A bíróság a főtárgyalás berekesztése mellett dönthet akkor is, ha a határozathozatalhoz szükséges bizonyítékokat tartalmazó ügyiratok beszerzése még hátramaradt ugyan, vagy ha várni kell a megkeresett bíróság előtt felvett bizonyítékok jegyzőkönyvére, ám a felek elállnak e bizonyítékok megvitatásától, vagy a bíróság e megvitatást nem tartja szükségesnek.

320. szakasz

A bíróság a tanácskozás és a szavazás során a főtárgyalás újbóli megnyitása mellett is dönthet, ha az eljárás kiegészítése vagy egyes fontos kérdések megvilágítása ezt szükségessé teszi.

2. A főtárgyalás nyilvánossága

321. szakasz

A főtárgyalás nyilvános.

A főtárgyaláson – ha törvény másként nem írja elő – csak 16 évesnél idősebb személyek lehetnek jelen.

322. szakasz

A bíróság a teljes főtárgyalásról vagy annak egy részéről kizárhatja a nyilvánosságot a nemzetbiztonsági érdek megóvása, a demokratikus társadalom közrendjének és erkölcsének védelme, valamint a kiskorú érdekei vagy az eljárás résztvevői magánéletének oltalma végett. A bíróság a nyilvánosságot akkor is kizárhatja, ha a törvény által előírt rendfenntartási intézkedések foganatosításával nem biztosítható a tárgyalás zavartalan lebonyolítása.

323. szakasz

A nyilvánosság kizárása nem vonatkozik a felekre, törvényes képviselőikre, meghatalmazottjaikra, sem a beavatkozókra.

A bíróság engedélyezheti egyes, törvényi felhatalmazással rendelkező, hivatalos személyek és tudományos dolgozók részvételét a nyilvánosság kizárásával folyó főtárgyaláson, ha ez szolgálatuk vagy tudományos tevékenységük érdekében történik.

A nyilvánosság kizárásával folyó tárgyaláson – a fél kérelmére – jelen lehet még legfeljebb két, általa kijelölt személy is.

A bíróság figyelmezteti a nyilvánosság kizárásával folyó tárgyaláson jelen levő személyeket a tárgyaláson tudomásukra jutott tényekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségükre, s rámutat a titok felfedésének következményeire.

324. szakasz

A bíróság a nyilvánosság kizárásáról indokolással ellátott és nyilvánosan kihirdetett végzéssel dönt.

A nyilvánosság kizárásáról szóló végzés ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

325. szakasz

A főtárgyalás nyilvánosságára vonatkozó rendelkezések értelemszerűen alkalmazandók a többi határnapokon is.

3. A főtárgyalás vezetése

326. szakasz

A főtárgyalást a bíróság vezeti. Meghallgatja a feleket, felveszi a bizonyítékokat, szót ad a feleknek, törvényes képviselőiknek és meghatalmazottaiknak, s kihirdeti a tanács döntéseit.

A bíróság köteles gondot viselni a per tárgyának szerteágazó megvitatásáról, elkerülni az eljárási időhúzást, a tárgyalást lehetőség szerint egy határnapon, illetve az időkereten belül befejezni.

Ha a tárgyaláson részt vevő személy ellenvetést tesz a tanács elnökének valamely tárgyalásvezetési intézkedésével szemben, illetve a tanács elnöke, a tanács tagja vagy más, az eljárásban részt vevő személy által feltett kérdéssel szemben, az ellenvetésről a tanács dönt.

A tárgyalásvezetéssel kapcsolatos végzés ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

327. szakasz

A bíróság a főtárgyalási határnapon kívül végzést hozhat a beadvány helyreigazításáról, ügygondnok kirendeléséről, a meghatalmazás szabályszerűségéről, az egyes eljárási cselekmények foganatosítása költségelőlegeinek letétbe helyezéséről, az eljárási költségek viselése alóli mentesítéséről, a perköltségek biztosításáról, a bírósági iratok kézbesítéséről, a bizonyítékok biztosításáról, az ideiglenes biztosítási intézkedésekről, az eljárási fegyelem biztosítását célzó intézkedésekről és a rendbíróságokról, illetve büntetésekről, az eljárás félbeszakadásáról és szüneteléséről, a kereset-visszavonás esetén felmerülő eljárási költségekről, a perek egyesítéséről, valamint a határidők megszabásáról.

A bíróságnak jogában áll a megkeresett bíróság előtti bizonyítás-felvételről szóló jegyzőkönyv kézhezvétele után a szükséges helyreigazításokat és kiegészítéseket is eszközölni.

A főtárgyalási határnapon kívül a bíróságnak jogában áll az alperes, illetve a felperes írásbeli vagy a perbíróság előtt jegyzőkönyvbe mondott nyilatkozata kapcsán mulasztási ítéletet, elismerésen alapuló ítéletet, illetve lemondáson alapuló ítéletet hozni.

328. szakasz

Ha ugyanazon bíróság előtt, ugyanazon személyek között több per van folyamatban, illetve különböző felperesek vagy különböző alperesek egyazon ellenfelének részvételével több per folyik, mindezen jogviták a bíróság végzésével együttes megtárgyalásuk végett egyesíthetők, ha ezáltal a tárgyalás felgyorsítható vagy a költségek csökkenthetők. A bíróság az összes egyesített pert együttes ítélettel döntheti el.

A bíróság ugyanazon kereset egyes kérelmeinek különválasztott megtárgyalását rendelheti el, s önálló megtárgyalásuk befejezése után e kérelmekről külön határozatokat hozhat.

329. szakasz

Ha a bíróság a főtárgyalás elnapolása mellett dönt, ügyelnie kell arra, hogy a következő tárgyalásra szereztessenek be az adott határnapon felveendő bizonyítékok, s legyenek foganatosítva a tárgyalás adott határnapon történő befejezését lehetővé tevő egyéb előkészületek.

A határnap elhalasztásáról vagy a határnap elhalasztását célzó indítvány elutasításáról szóló bírósági végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

330. szakasz

Ha a bíróság a határnapot elhalasztja, az új határnap megtartására lehetőség szerint ugyanazon egyesbíró, illetve tanács előtt kerül sor.

Ha az új határnap ugyanazon egyesbíró, illetve tanács előtt tartatik, a főtárgyalás folytatódik.

331. szakasz

Ha a határnap megtartására megváltozott összetételű tanács, vagy másik egyesbíró előtt kerül sor, a főtárgyalásnak újra kell kezdődnie, de a bíróság eldöntheti, hogy a felek, a tanúk és a szakértők újíólag ne hallgattassanak meg, új szemle se legyen, csupán felolvassa a szóban forgó bizonyítékok felvételéről készült jegyzőkönyveket.

4. Rendfenntartás a főtárgyaláson

332. szakasz

A bíróság a főtárgyalás tartama alatt gondoskodik a tárgyalótermi rend fenntartásáról, valamint a bíróság méltóságának megőrzéséről.

333. szakasz

Ha az eljárásban részt vevő, vagy a tárgyaláson jelen levő személy a bíróságot vagy az eljárás egyéb résztvevőit becsmérli, zavarja a munkát, vagy nem engedelmeskedik a bíróság rendfenntartási utasításainak, a tanács elnöke 10.000-tól 150.000 dinárig terjedő rendbírsággal sújthatja, s a tárgyalóteremből ki is utasíthatja.

Ha a fél vagy meghatalmazottja a tárgyalóteremből kiutasított, a tárgyalás megtartására jelenlétük nélkül kerül sor.

Ha a bíróság ügyvédet vagy ügyvédjelöltet sújt pénzbírsággal, illetve utasít ki a tárgyalóteremből, e tényről értesíti az illetékes ügyvédi kamarát.

A rendbírságról vagy a tárgyalóteremből történő kiutasításról szóló végzés elleni fellebbezés a végrehajtásra nincs halasztó hatállyal.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt pénzbírság az e törvény 190. szakaszában előírt módon hajtandó végre.

334. szakasz

Az e törvény 333. szakaszának rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók az ügyészre vagy a vagyoni jogi ügyészre, illetve az őket helyettesítő személyekre is.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt személyek megbüntetéséről a bíróság értesíti az illetékes ügyészt és az Ügyészek Állami Tanácsát, illetve a vagyoni jogi ügyészt.

335. szakasz

Az e törvény 332-334. szakaszaiban leírt főtárgyalási rendfenntartási jogosítványok a tanács elnökét a többi határnapon is megilletik.

XXIV. fejezet

A BÍRÓI EGYEZSÉG

336. szakasz

A bíróság az eljárás során tájékoztatja a feleket a bírói egyezség megkötésének lehetőségéről.

A felek az eljárás teljes tartama alatt, annak jogerős befejezéséig bírói egyezséget köthetnek.

Ha a bírói egyezség megkötésére az elsőfokú határozat meghozatala után került sor, a bíróság az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező végzést hoz, s az eljárást megszünteti.

Olyan kérelmek vonatkozásában, melyekkel a felek nem rendelkezhetnek, nem köthető bírói egyezség (3. szakasz, 3. bekezdés).

Ha a bíróság a felek egyezségét nem engedélyező végzést hoz, eljárását e végzés jogerőre emelkedéséig szünetelteti.

337. szakasz

A felek egyezségi megállapodásáról jegyzőkönyv készül.

Az egyezség megkötöttnek tekintendő, ha a felek az egyezségi jegyzőkönyv elolvasása után aláírják azt.

A bíróság kiadja a feleknek az egyezséget tartalmazó jegyzőkönyv hiteles másolatát, s ezen okirat hatálya a bíróság ítéletével azonos.

338. szakasz

A bíróság az eljárás teljes tartama alatt hivatalból vizsgálja, hogy a per az előzetesen bírói egyezség megkötésével eldöntött kérelemről folyik-e, s ha létezik ilyen egyezség, a keresetet elveti.

339. szakasz

A bírói egyezség csak keresettel támadható meg.

A bírói egyezség megsemmisítése esetén az eljárás olyképpen folytatódik, mintha a bírói egyezség megkötésére nem is került volna sor.

340. szakasz

Ha külön törvény írja elő, vagy ha a felek egybehangzóan indítványozták a per mediáció útján történő rendezését, a bíróság az eljárást szünetelteti, a feleket pedig mediációra utalja.

341. szakasz

A mediációs eljárás lebonyolítása a külön törvénnyel összhangban történik.

Ha a felek mediáció útján nem döntötték el a jogvitát, a bíróság a főtárgyalási határnapot a féltől érkezett, a mediációtól történt visszalépés tényét közlő értesítés kézhezvétele napjától számított 30 napos határidő eltelte után tűzi ki.

XXV. fejezet

AZ ÍTÉLET

1. Általános rendelkezések

342. szakasz

A bíróság az alapügyre és a mellékkövetelésekre vonatkozó kérelemről ítélettel dönt.

Ha több kérelem terjesztett elő, a bíróság – szabály szerint – az összesről egy ítéletben dönt.

Ha a bíróság – együttes megtárgyalásuk végett – több pert egyesített, de csak az egyik per végleges eldöntésének feltételei állnak fenn, csupán az e pert elbíráló ítélet is meghozható.

343. szakasz

A bíróság az alperest csak a főtárgyalás befejezéséig esedékessé vált tevőleges szolgáltatás teljesítésére kötelezheti.

Ha a bíróság a tartási kötelezettség teljesítése iránti kérelemnek, az elmaradt jövedelem vagy egyéb, munkából eredő bevétel miatt járadék formájában testet öltő kártérítési igénynek ad helyt, az alperest nem esedékes tevőleges szolgáltatások teljesítésére is kötelezheti.

Az alperest bérelt vagy haszonbérbe vett dolog átadására vagy átvételére kötelező ítélet a bérleti, illetve haszonbérleti viszony megszűnése előtt is meghozható.

344. szakasz

Ha keresetlevelében a felperes egy konkrét dolog átadását követelte, vagy valamely tevőleges szolgáltatás teljesítésére irányuló alperesi marasztalást kérelmezett, ezzel egyidejűleg pedig már a keresetben, vagy a főtárgyalás berekesztéséig úgy nyilatkozott, hogy a dolog helyett egyéb tevőleges teljesítést, vagy pénzüsszeget is hajlandó elfogadni, a szóban forgó pénzüsszeg kifizetése vagy egyéb tevőleges teljesítés esetén a bíróság – amennyiben a kereseti kérelemnek helyt ad – ítéletében kimondhatja az alperes dologátadási, vagy tevőleges szolgáltatási kötelezettsége alóli mentesülésének lehetőségét.

345. szakasz

Ha az ítélet a felet valamely tevőleges szolgáltatás teljesítésére kötelezi, a teljesítés határidejét is megszabja.

A tevőleges szolgáltatás teljesítésének határideje 15 nap, ha külön törvények mást nem irányoznak elő. A bíróság a tevőleges teljesítést, ha nem pénzübeli szolgáltatásra vonatkozik, hosszabb határidőhöz is kötheti. Váltóperekben és csekkjogi viták esetében a tevőleges szolgáltatás teljesítésének határideje nyolc nap.

A tevőleges szolgáltatás esetében a teljesítési határidő folyása az ítélet másolatának a teljesítésre kötelezett fél számára eszközölt kézbesítése napját követő napon kezdődik.

2. Az ítélet fajai

346. szakasz

Ha több kereseti kérelem közül elismerés, lemondás következtében, illetve megtárgyalás alapján végleges határozathozatalra csak egyes kérelmek, vagy egy kérelem bizonyos részének feltételei alkalmasak, a bíróság e kérelmek vagy kérelemrészek vonatkozásában a tárgyalást berekesztheti, és ítéletet hozhat (részítélet).

A bíróság viszontkereset előterjesztése esetén is hozhat részítéletet, ha csak a kereseti kérelmet vagy a viszontkereseti kérelmet elbíró határozat meghozatalának feltételei állnak fenn.

A bíróság a részítélet meghozatalának megfontolása alkalmával különösképpen a határozathozatal feltételeinek eleget tevő kérelem vagy kérelemrész mértékét veszi figyelembe.

A részítélet a jogorvoslatokat és a végrehajtást illetően önálló ítéletnek tekintendő.

347. szakasz

Ha az alperes a kereseti kérelem jogcímét és mértékét egyaránt elvitatta, az ügy pedig a jogcím tekintetében eleget tesz a határozathozatal feltételeinek, a bíróság – a célszerűségi okokat szem előtt tartva – ítéletével csupán a kereseti kérelem jogcímének fennállását állapíthatja meg (közbenső ítélet).

A közbenső ítélet jogerőre emelkedéséig a bíróság a kereseti kérelem összességének megtárgyalását szünetelteti.

A közbenső ítélet hatálya csupán meghozatalának eljárására terjed ki.

348. szakasz

Ha a felperes a főtárgyalás berekesztéséig elismeri a kereseti kérelmet, a bíróság – további tárgyalás nélkül – a kereseti kérelemnek helyt adó ítéletet hoz (elismerésen alapuló ítélet).

A bíróság a feltételek fennállása esetén sem hoz elismerésen alapuló ítéletet, ha álláspontja szerint olyan kérelem forog szóban, mellyel a felek nem rendelkezhetnek (3. szakasz, 3. bekezdés).

A bíróság az elismerésen alapuló ítélet meghozatalát elnapolja, ha az e szakasz 2. bekezdésében leírt körülményekről előzetes információszerzés szükségeltetik.

Az ítélet meghozataláig, a határnapon vagy beadvány útján, az alperes a felperes beleegyezése nélkül is visszavonhatja a kereseti kérelem elismerését.

349. szakasz

Ha a felperes a főtárgyalás berekesztéséig kereseti kérelméről lemond, a bíróság további tárgyalás nélkül meghozza a kereseti kérelmet elutasító ítéletét (lemondáson alapuló ítélet).

A kereseti kérelemről való lemondáshoz nem szükséges az alperes beleegyezése.

A bíróság a feltételek fennállása esetén sem hoz lemondáson alapuló ítéletet, ha álláspontja szerint olyan kérelem forog szóban, mellyel a felek nem rendelkezhetnek (3. szakasz, 3. bekezdés).

A bíróság a lemondáson alapuló ítélet meghozatalát elnapolja, ha az e szakasz 3. bekezdésében leírt körülményekről előzetes információszerzés szükségeltetik.

Az ítélet meghozataláig, a határnapon vagy beadvány útján, az alperes a felperes beleegyezése nélkül is visszavonhatja a kereseti kérelemről való lemondását.

350. szakasz

Ha a felperes a megszabott határidőn belül nem terjeszti elő kereseti válasziratát, a bíróság a kereseti kérelemnek helyt adó ítéletet hoz (mulasztási ítélet), az alábbi feltételek fennállása esetén:

- 1) a keresetlevél a mulasztás következményeiről szóló tájékoztatással egyetemben az alperesnek szabályszerűen kézbesített;
- 2) a keresetlevelet megalapozó tények nem ellentétesek a felperes által előterjesztett bizonyítékokkal vagy a közismert tényekkel;
- 3) a kereseti kérelem megalapozottsága a keresetben feltüntetett tényekből következik;
- 4) nem állnak fenn az alperes kereseti válasznilatkozata megtételének akadályaira utaló közismert körülmények.

A bíróság az e szakasz 1. bekezdésében leírt feltételek fennállása esetén sem hoz mulasztási ítéletet, ha álláspontja szerint olyan kérelem forog szóban, mellyel a felek nem rendelkezhetnek (3. szakasz, 3. bekezdés).

Ha a keresetlevélben feltüntetett tényekből nem következik a kereseti kérelem megalapozottsága, a bíróság előkészítő tárgyalást tűz ki, ha pedig az előkészítő tárgyaláson nem kerül sor keresetmódosításra, a bíróság a kereseti kérelmet elutasító ítéletet hoz.

A mulasztási ítélet meghozatalát a bíróság elnapolja, ha az e szakasz 2. bekezdésében leírt körülményekről előzetes információszerzés szükségeltetik.

A mulasztási ítélet meghozatalát a bíróság elnapolhatja, ha a keresetlevél alperesnek történt szabályszerű kézbesítéséről nincs bizonyíték, de a keresetlevél elküldésének ténye kétségtelen. Ebben az esetben a bíróság határidőt szab, mely a Szerb Köztársaság területén eszközözendő kézbesítések esetében nem lehet több 30 napnál, sem pedig hosszabb az e törvény 133. szakasza 2. bekezdésének értelmében teljesítendő kézbesítéshez szükséges határidőnél. Ha a megszabott határidőben kiderül, hogy a keresetlevélnek az alpereshez történt kézbesítése szabályszerű volt, a bíróság mulasztási ítéletet hoz.

Az e szakasz 4. és 5. bekezdésében leírt esetekben a bíróság mulasztási ítéletet hozhat a felek nyilatkozattétele nélkül is.

351. szakasz

Ha az alperes – kinek a keresetlevél válasznyilatkozat megtétele céljából nem kézbesített, hanem a kereset kézbesítése az első tárgyalási határnapra szóló idézéssel együtt történt – nem jelenik meg az előkészítő tárgyaláson, vagy – ha előkészítő tárgyalás nem volt – az első főtárgyalási határnapon, az említett határnapokon megjelenik ugyan, de nem hajlandó tárgyalásba bocsátkozni és a kereseti kérelmet sem vitatja, a bíróság a kereseti kérelemnek helyt adó ítéletet hoz (távolmaradás miatti ítélet), amennyiben fennállnak az alábbi feltételek:

- 1) az alperes idézése szabályszerű volt;
- 2) az alperes a kereseti kérelmet beadványban nem vitatta;
- 3) a kereseti kérelem megalapozottsága a keresetben feltüntetett tényekből következik;
- 4) a kereseti kérelmet megalapozó tények nem ellentétesek a felperes által előterjesztett bizonyítékokkal, sem a közismert tényekkel;
- 5) nem állnak fenn az alperes tárgyaláson való megjelenését akadályozó közismert körülmények.

A bíróság az e szakasz 1. bekezdésében leírt feltételek fennállása esetén sem hoz távolmaradási ítéletet, ha olyan kérelem forog szóban, mellyel a felek nem rendelkezhetnek (3. szakasz, 3. bekezdés).

A távolmaradási ítélet meghozatalát a bíróság elnapolja, ha az e szakasz 2. bekezdésében leírt körülményekről előzetes információszerzés szükségeltetik.

Ha a keresetlevélben feltüntetett tényekből nem következik a kereseti kérelem megalapozottsága, a határnapon pedig nem kerül sor keresetmódosításra, a bíróság a kereseti kérelmet elutasító ítéletet hoz.

A távolmaradási ítélet meghozatalát a bíróság elnapolhatja, ha a keresetlevél alperesnek történt szabályszerű kézbesítéséről nincs bizonyíték, de a keresetlevél elküldésének ténye kétségtelen. Ebben az esetben a bíróság határidőt szab, mely a Szerb Köztársaság területén eszközölné kézbiztosítások esetében nem lehet több 30 napnál, sem pedig hosszabb az e törvény 133. szakasza 2. bekezdésének értelmében teljesítendő kézbesítéshez szükséges határidőnél. Ha a megszabott határidőben kiderül, hogy a keresetlevél alpereshez történt kézbesítése szabályszerű volt, a bíróság távolmaradási ítéletet hoz.

Az szakasz e 4. és 5. bekezdésében leírt esetekben a bíróság távolmaradási ítéletet hozhat a felek nyilatkozattétele nélkül is.

3. Az ítélet meghozatala és kihirdetése

352. szakasz

A bíróság az ítéletet a nép nevében hozza meg és hirdeti ki.

Ha a főtárgyalás tanács előtt zajlik, az ítéletet a főtárgyalást lezáró határnapon részt vevő tanácselnök és tanácsstagok hozzák meg. A bíróság a főtárgyalás berekesztése után azonnal meghozza ítéletét, melyet a tanács elnöke hirdet ki.

Összetett ügyekben a bíróság az ítélet kihirdetését a főtárgyalás berekesztése napjától számított nyolc nappal elhalaszthatja.

Az e törvény 319. szakaszának 2. bekezdésében leírt esetben a bíróság az ítéletet legkésőbb az ügyiratok, illetve a jegyzőkönyv kézhezvételének napjától számított nyolcnapos határidőn belül hirdeti ki.

353. szakasz

Az ítélet kihirdetése alkalmával a tanács elnöke nyilvánosan felolvassa az ítélet rendelkező részét, s – amennyiben lehetséges – röviden közli az ítélet indokait.

Az ítélet kihirdetése alkalmával a bíróság közölheti, hogy a költségek megszabásáról utólag dönt.

Ha a főtárgyalás a nyilvánosság kizárásával zajlott, az ítélet rendelkező részének felolvasása mindig nyilvánosan történik, a bíróság pedig eldönti, hogy az ítélet indokainak kihirdetéséről kizárja-e a nyilvánosságot.

A rendelkező rész felolvasását az összes jelenlevő állva hallgatja végig.

4. Az ítélet írásba foglalása

354. szakasz

Az ítéletet a kihirdetésének napjától számított nyolcnapos határidőn belül írásba kell foglalni. Összetett ügyekben a bíróság további 15 nappal elhalaszthatja az ítélet írásba foglalását.

Az ítélet eredetijét a tanács elnöke írja alá.

A bíróság a feleknek a jogorvoslati utasítással ellátott ítélet hitelesített másolatát kézbesíti.

A bíróság az e szakasz 1. bekezdésében leírt határidő napjának elteltét követő napon köteles az ítélet hitelesített másolatát továbbítani.

355. szakasz

Az írásba foglalt ítéletnek a bevezető részt, a rendelkező részt és az indokolást kell tartalmaznia.

Az ítélet bevezető része az alábbiakat tartalmazza: a nép nevében történt meghozatal feltüntetését, a bíróság elnevezését, a tanács elnöke és tagjai, illetve az egyesbíró családi és utónevét, a felek, képviselők és meghatalmazottaik családi és utónevét, illetve elnevezését, lakóhelyét vagy tartózkodási helyét, illetve székhelyét, a per tárgyának értékét, a per tárgyának rövid megjelölését, a főtárgyalás berekesztésének napját, az ítélelhozatal napját, valamint az ítélet kihirdetésének napját.

Az ítélet rendelkező része az alapügyre, valamint a járulékos követelésekre vonatkozó kérelmeknek helyt adó vagy elutasító határozatot, továbbá a beszámítás céljából előterjesztett követelés fennállásáról vagy nemlétéről szóló határozatot tartalmazza (359. szakasz 3. bekezdés).

Az indokolásban a bíróság feltünteti a felek kérelmeit, valamint a kérelmeiket megalapozó tényállításokat, a bizonyítékokat, a megállapított tényállást, valamint – ha törvény másként nem írja elő – az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat.

A mulasztási ítélet, az elismerésen alapuló ítélet, a lemondáson alapuló ítélet, a távolmaradás miatti ítélet, valamint az e törvény 291. szakaszának 2. bekezdése alapján hozott ítélet indokolásában csak az effajta ítéletek meghozatalát indokoló okokat kell feltüntetni.

Ha külön törvény másként nem írja elő, az ítélet – amennyiben a felek lemondtak jogorvoslati jogukról – indokolást nem tartalmaz.

5. A kiegészítő ítélet

356. szakasz

Ha a bíróság az ítélettel kötelezően elbírálandó kérelmek eldöntését, vagy a kérelem egy részét elbíráló döntés meghozatalát elmulasztotta, a fél az ítélet kézbesítésének napjától számított 15 napos határidőn belül a perbíróságnak indítványozhatja az ítélet kiegészítését.

A bíróság tárgyalási határnap megtartása mellőzésével elveti az elkésett, vagy elutasítja az alaptalan, ítélet-kiegészítés iránti indítványt.

Ha a fél az e szakasz 1. bekezdésében leírt határidőn belül kiegészítő ítélet meghozatalát nem indítványozza, a keresetlevél az adott részre vonatkozóan visszavontnak tekintendő.

357. szakasz

Ha a bíróság az ítélet kiegészítése iránti indítványt megalapozottnak tartja, az eldöntetlen kérelemről történő ítélelhozatal (kiegészítő ítélet) végett főtárgyalást tűz ki.

A kiegészítő ítélet – ha ugyanazon tanács hozza, s a kiegészítésre irányuló kérelem megvitatása elégséges mértékben megtörtént – a főtárgyalás újbóli megnyitása nélkül is meghozható.

Ha a bíróság a kiegészítő ítélet meghozatala iránti indítványt elkésztettnek vagy alaptalannak találja, végzéssel elveti, vagy elutasítja.

Ha az ítélet kiegészítése iránti indítvány csak az eljárási költségekre vonatkozik, a bíróság az indítványról határnap megtartása nélkül hoz határozatot.

358. szakasz

Ha az ítélet kiegészítése iránti indítvány mellett az ítélet elleni fellebbezés is előterjesztett, az elsőfokú bíróság az ítélet-kiegészítés iránti indítványt elbíráló határozat meghozataláig, s az e döntés elleni fellebbezés határidejének lejártáig felfüggeszti a fellebbezésnek a másodfokú bírósághoz történő felterjesztését.

Ha az ítélet kiegészítéséről szóló határozat ellen fellebbezés születik, a bíróság azt az ítélet elleni fellebbezéssel egyetemben a másodfokú bíróságnak küldi meg.

Ha az elsőfokú ítéletet a fellebbezés csak amiatt támadja, mert az elsőfokú bíróság ítéletével nem határozott a per tárgyát képező összes ügyfélkérelemről, a fellebbezés a fél kiegészítő ítélet meghozatala iránti indítványának tekintendő.

6. Az ítélet jogerőssé válása

359. szakasz

A fellebbezéssel többé már meg nem támadható ítélet jogerőssé válik.

A bíróság az eljárás teljes tartama alatt hivatalból figyelemmel kíséri, vajon az ügy nincs-e jogerősen eldöntve, s ha megállapítja, hogy a per kezdeményezése már jogerősen eldöntött kérelem alapján történt, a keresetet elveti.

Ha az ítéletben a bíróság az alperes beszámítási kifogással támasztott követeléséről határozott, az e követelés fennállásáról vagy nemlétéről szóló határozat jogerőssé válik.

360. szakasz

A jogerős ítélet csak a felek között vált ki joghatást.

A jogerős ítélet harmadik személyekkel szemben is joghatást vált ki a felek és a harmadik személyek közötti vitás jog vagy jogviszony természete miatt, vagy ha ezt törvény írja elő.

Az ítélet jogereje csak a főtárgyalás berekesztéséig megállapított tényállásra vonatkozik.

361. szakasz

A bíróság az általa meghozott ítélethez a kihirdetés után azonnal kötve van.

Az ítélet a felekkel szemben csak a teljesített kézbesítés napjától kezdve gyakorol joghatást.

7. Az ítélet kijavítása

362. szakasz

A név- és számhibákat, valamint az egyéb nyilvánvaló elírásokat és számítási hibákat, alaki hibákat, továbbá az ítélet másolatának az eredetijétől való eltéréseit a tanács elnöke kijavítja.

A kijavítás külön végzéssel történik, tényét a bíróság az eredeti példány végén tünteti fel, a feleknek pedig a végzés hitelesített másolatát kézbesíti.

Ha az ítélet eredetije és másolata között valamely, az ítélet rendelkező részébe foglalt határozat tekintetében van eltérés, a bíróság a feleknek az ítélet kijavított másolatát kézbesíti, melyben feltünteti, hogy az ítélet korábbi másolatát ezen ítéletmásolat váltja fel. Az ítélet kijavított része elleni jogorvoslat előterjesztésének határideje az ítélet kijavított másolata kézbesítésének napjától folyik.

Az ítélet kijavításáról a bíróság a felek nyilatkozattétele nélkül határozhat.

XXVI. fejezet

VÉGZÉSEK ÉS HATÁROZATOK

363. szakasz

A tárgyaláson hozott összes végzést, illetve határozatot a tanács elnöke hirdeti ki.

A tárgyaláson kihirdetett végzés, illetve határozat hitelesített másolata a kihirdetés napjától számított nyolcnapos határidőn belül a feleknek csak akkor kézbesítendő, ha e végzés, illetve határozat ellen külön fellebbezésnek van helye, vagy ha a végzés, illetve határozat alapján azonnali végrehajtás kérelmezhető, vagy ha a pervezetés ezt megköveteli.

Ha nem a pervezetéssel kapcsolatosak, vagy ha e törvény másként nem írja elő, a bíróság kötve van végzéseihez, illetve határozataihoz.

Ha a bíróság a végzést, illetve határozatot írásba foglalva nem kézbesíti, akkor a kihirdetés után az a felekkel szemben azonnali joghatást vált ki.

364. szakasz

A tárgyaláson kívül hozott végzéseket, illetve határozatokat a bíróság azok hitelesített másolatának a felekhez történő kézbesítésével közli.

Ha a bíróság az egyik fél indítványát az ellenfél előzetes nyilatkozattétele nélkül végzéssel elutasítja, az ellenfélnek a bíróság kiadmányt nem kézbesít.

365. szakasz

Ha ellene külön fellebbezésnek van helye, a végzésnek, illetve határozatnak indokolást kell tartalmaznia.

Az írásba foglalt végzés, illetve határozat bevezető részt és rendelkező részt, az e szakasz 1. bekezdésében leírt esetben pedig indokolást is tartalmaz.

366. szakasz

Az e törvény 345. szakaszának, 352. szakasza 2. bekezdésének, 353. szakasza 2. bekezdésének, 354-358. szakaszainak, 361. szakasza 2. bekezdésének és 362. szakaszának rendelkezései a végzésekre, illetve határozatokra is értelemszerűen alkalmazandók.

XXVII. fejezet

A RENDES JOGORVOSLATOK

1. Az ítélet elleni fellebbezés

a) A fellebbezési jog

367. szakasz

Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezést – ha e törvény másként nem írja elő – a fél az ítélet másolata kézbesítésének napjától számított 15 napos határidőn belül terjesztheti fel. Váltóperekben és csekkjogi vitákban a fellebbezési határidő az ítélet másolata kézbesítésének napjától számított nyolc nap.

A határidőben előterjesztett fellebbezés a fellebbezéssel megtámadott részben meggátolja az ítélet jogerőre emelkedését.

Az ítélet elleni fellebbezést a másodfokú bíróság bírálja el.

368. szakasz

A természetes személyt 300 eurónak megfelelő – a Szerb Nemzeti Bank által a határozathozatal napján előírt érvényes középárfolyam szerinti – dinárellenértéket nem meghaladó tökekövetelés kifizetésére marasztaló elsőfokú ítélet elleni fellebbezés, illetve a vállalkozót vagy jogi személyt 1.000 eurónak megfelelő – a Szerb Nemzeti Bank által a határozathozatal napján előírt érvényes középárfolyam szerinti – dinárellenértéket nem meghaladó tökekövetelés kifizetésére marasztaló elsőfokú ítélet elleni fellebbezés nem halasztó hatályú.

Ha az ítélet csupán az e szakasz 1. bekezdésében leírt összeg mértékét nem meghaladó eljárási költségek megtérítését rendeli el, az eljárási költségek megtérítéséről szóló végzés elleni fellebbezésnek halasztó hatálya nincs.

369. szakasz

A fél fellebbezési jogáról az ítélet kihirdetésének pillanatától kezdve lemondhat.

A fél a másodfokú bíróság határozatának meghozataláig előterjesztett fellebbezését visszavonhatja.

A fél a jogorvoslatról lemondó nyilatkozatát, sem a fellebbezést visszavonó nyilatkozatát nem hatálytalaníthatja.

b) A fellebbezés tartalma

370. szakasz

A fellebbezésnek tartalmaznia kell az alábbiakat:

- 1) a fellebbezéssel megtámadott ítélet megjelölését;
- 2) az ítélet teljes egészében vagy egy adott részében való megtámadásáról szóló nyilatkozatot;
- 3) a fellebbezés okát;
- 4) a fellebbezés felterjesztőjének aláírását.

371. szakasz

Ha a fellebbezés adatai alapján nem állapítható meg mely ítéletet támadja, vagy ha a fellebbezés nincs aláírva (hiányos fellebbezés), az elsőfokú bíróság – fellebbezéssel nem támadható végzéssel – a fellebbezést, hiányos mivolta okán elveti (101. szakasz, 5. bekezdés).

Ha a fellebbezés egyéb hiányosságokat tartalmaz, az elsőfokú bíróság a fellebbezés előterjesztőjéhez kiegészítések, illetve hibaigazítások eszközölése végett intézendő felhívás nélkül juttatja el a fellebbezést a másodfokú bírósághoz.

372. szakasz

A fellebbezésben új tények nem adhatók elő és új bizonyítékok sem indítványozhatók, kivéve ha a fellebbezés előterjesztője valószínűsíti, hogy a főtárgyalás berekesztéséig azokat – önhibáján kívül – nem állt módjában előadni, sem indítványozni.

A fellebbezésben anyagi jogi kifogások nem emelhetők.

v) Az ítélet megtámadhatóságának okai

373. szakasz

Az ítélet az alábbi okokból támadható meg:

- 1) a peres eljárás szabályainak lényeges megsértése,
- 2) a tévesen vagy hiányosan megállapított tényállás, valamint
- 3) az anyagi jog téves alkalmazása miatt.

A mulasztási ítélet és a távolmaradás miatti ítélet nem támadható a tévesen vagy hiányosan megállapított tényállás miatt.

Az elismerésen alapuló ítélet és a lemondáson alapuló ítélet a peres eljárás szabályainak lényeges megsértése, vagy az elismerő, illetve lemondó nyilatkozat tévedés, kényszer, vagy megtévesztés hatása alatti megtétele miatt támadható meg.

374. szakasz

A peres eljárás szabályainak lényeges megsértése akkor forog fenn, ha a bíróság az eljárás során nem alkalmazta, vagy helytelenül alkalmazta e törvény valamely rendelkezését, e körülmény pedig kihatott, vagy kihathatott volna a törvényes és szabályszerű ítélet meghozatalára.

A peres eljárás szabályainak lényeges megsértése mindig fennáll, ha:

- 1) a bíróság összetétele szabálytalan volt, illetve ha a törvény értelmében kötelezően kizárandó vagy mellőzendő bíró ítélkezett, továbbá ha az ítélethozatalban a főtárgyaláson részt nem vett bíró vagy ülnök szerepelt;
- 2) a nem bírósági hatáskörbe tartozó kérelemről született határozat (16. szakasz), illetve ha a bíróság elutasította a hatáskörébe tartozó kérelem elbírálását;
- 3) a bíróság a törvény által előírt határidőt túllépve előterjesztett kereseti kérelemről hozott határozatot;
- 4) a bíróság az azonos típusú felsőbb, vagy más típusú bíróság hatáskörébe tartozó kereseti kérelemről hozott határozatot (17. szakasz), illetve ha a felek kifogása nyomán a bíróság tévesen ítélte meg hatásköri mivoltát;
- 5) a bíróság határozatát – e törvény rendelkezéseivel ellentétben – a felek tilalom alá eső rendelkezéseire alapozta (3. szakasz 3. bekezdés);
- 6) a bíróság e törvény rendelkezéseivel ellentétben elismerésen alapuló ítéletet, lemondáson alapuló ítéletet, mulasztási ítéletet, vagy távolmaradás miatti ítéletet hozott;
- 7) törvénytelen eljárásával – különösen a kézbesítés elmulasztásával – a bíróság megvonta a féltől a bíróság előtti tárgyalás lehetőségét;
- 8) a bíróság e törvény rendelkezéseivel ellentétben elutasította a fél eljárásbeli szabad, saját nyelv- és íráshasználat iránti kérelmét, vagy ha a peres eljárás nem a nemzeti kisebbség hivatalos nyelvén folyt, jóllehet fennálltak ennek törvényi előfeltételei;
- 9) az eljárásban felperesi vagy alperesi minőségben olyan személy vett részt, aki nem lehetett volna eljárásbeli fél, továbbá ha a jogi személy jogalanyiségével rendelkező felet nem a felhatalmazott személy képviselte, illetve ha a perbeli cselekvőképességgel nem rendelkező felet nem törvényes képviselője képviselte, vagy ha a fél törvényes képviselője, illetve meghatalmazottja nem rendelkezett a pervezetéshez vagy egyes eljárási cselekmények foganatosításához szükséges felhatalmazással, kivéve ha a per vitele, illetve egyes eljárási cselekmények foganatosítása utólag jóváhagyott;
- 10) a bíróság a korábban már jogerősen elbírált kérelemről, vagy a korábban bírósági egyezség megkötésével rendezett jogvitában hoz határozatot;
- 11) a főtárgyalásról törvényellenesen kizárta a nyilvánosságot;
- 12) az ítéletben a kivizsgálását ellehetetlenítő hiányosságok vannak, különösképpen pedig, ha az ítélet rendelkező része érthetetlen, önellentmondásos, vagy az

indokolással ellentétes, vagy ha az ítéletnek egyáltalán nincs indokolása, illetve ha nem tartalmazza a lényegbevágó tények indokait, vagy ha ezen okok homályosak, ellentmondásosak, továbbá ha a lényeges tényeket illetően ellentmondás tapasztalható az ítélet indokolásában az okiratok tartalmáról alkotott megállapítások és az eljárás során tett vallomásokat rögzítő jegyzőkönyvről kifejtett állítások, valamint maguk az okiratok, a jegyzőkönyvek, vagy a felvett bizonyítékok tartalma között.

375. szakasz

A tévesen vagy hiányosan megállapított tényállás esete akkor forog fenn, ha a bíróság valamely lényegbevágó tényt tévesen állapított meg, illetve egyáltalán nem állapított meg.

Hiányosan megállapított tényállásról van szó akkor is, ha erre új tények vagy új bizonyítékok megjelenése utal (372. szakasz).

376. szakasz

Az anyagi jog téves alkalmazása áll fenn, ha a bíróság egyáltalán nem, vagy szabálytalanul alkalmazta az anyagi jog vonatkozó rendelkezését.

g) A fellebbezési eljárás

377. szakasz

A fellebbezést az elsőfokú ítéletet meghozó bírósághoz, a bíróság és az ellenfél számára elégséges számú példányban kell betérjeszteni.

378. szakasz

Az elkésett, a hiányos (371. szakasz, 1. bekezdés), a nem megengedett fellebbezést a bíróság végzéssel, haladéktalanul elveti.

A felterjesztésére megszabott határidő lejárta után benyújtott fellebbezés elkésettnek tekintendő.

A fellebbezés nem megengedett, ha azt a fellebbezés előterjesztésére felhatalmazással nem rendelkező, a fellebbezési jogáról lemondott, vagy fellebbezését korábban visszavonó személy nyújtotta be, illetve ha a fellebbezéssel élő személynek a fellebbezés előterjesztéséhez jog érdeke nem fűződik.

379. szakasz

Ha az előterjesztő fellebbezését visszavonta, az elsőfokú bíróság végzéssel megállapítja a fellebbezés visszavonásának tényét.

380. szakasz

A határidőben érkezett, hiánytalan és megengedett fellebbezés egy példányát az elsőfokú bíróság kézbesíti az ellenfélnek, aki a kézbesítés napjától számított 15 napos határidőn belül válasziratot (fellebbezési ellenkérelmet) terjeszthet be e bírósághoz. A váltóperekben és csekkjogi vitákban a fellebbezési ellenkérelem beterjesztésének határideje nyolc nap.

A fellebbezési ellenkérelem egy példányát az elsőfokú bíróság kézbesíti a fellebbezés előterjesztőjének.

Az elkésett fellebbezési ellenkérelemmel a másodfokú bíróság nem foglalkozik.

381. szakasz

A fellebbezési ellenkérelem kézhezvétele, vagy előterjesztési határidejének lejárta után az elsőfokú bíróság a fellebbezést az ellenkérelemmel és a periratokkal egyetemben nyolcnapos határidőn belül felterjeszti a másodfokú bírósághoz.

Ha a fellebbezés állításai szerint az elsőfokú eljárás során a bíróság megsértette a peres eljárás szabályait, az elsőfokú bíróság magyarázatot fűzhet a fellebbezésnek e sérelemre vonatkozó állításaihoz.

382. szakasz

Miután a fellebbezés nyomán az ügyiratok megérkeznek a másodfokú bírósághoz, az előadó bíró – az ügy megtárgyalását előkészítendő – a tanács számára jelentést állít össze.

A másodfokú bíróság – szükség esetén – beszerezheti az elsőfokú bíróságtól az eljárási szabályok megsértéséről szóló jelentést, és e sérelmek megállapítása céljából ellenőrzést kérhet.

A bíróság szükség esetén ellenőrzi a fellebbezés előterjesztőjének állításait.

383. szakasz

A másodfokú bíróság a fellebbezésről, szabály szerint, tárgyalás nélkül dönt.

Ha a másodfokú bíróság nem tart tárgyalást, legkésőbb az elsőfokú bíróság által elküldött ügycsomó kézhezvételének napjától számított kilenchnapos határidőn belül köteles határozatot hozni.

Amennyiben a másodfokú bíróság tanácsa arra az álláspontra helyezkedik, hogy a tényállás helyes megállapítása végett a másodfokú bíróság rendelje el a már felvett bizonyítékok újrafelvételét, vagy az elsőfokú bíróság által visszautasított bizonyítás-felvételt, kitzúzheti a másodfokú bíróság előtti tárgyalást.

Ha ugyanezen per elsőfokú ítélete egyszer már hatályon kívül helyeztetett, a megtámadott ítélet pedig a tévesen és hiányosan megállapított tényálláson alapult, vagy ha az elsőfokú bíróság előtti eljárásban az eljárási szabályok lényeges megsértése történt, kivéve ha elismerésen alapuló ítélet, lemondáson alapuló ítélet, távolmaradás miatti ítélet, mulasztási ítélet, valamint tárgyalás megtartása nélkül hozott ítélet, illetve kisértékű perben született ítélet forog szóban, a másodfokú bíróság feltétlenül tárgyalást tűz ki, majd döntést hoz a fellebbezésekről és a felek kérelmeiről.

Ha a másodfokú bíróság megnyitja a tárgyalást, az eljárás lebonyolításának időkeretét is meghatározza.

Az e szakasz 4. bekezdésének rendelkezése az előterjesztett követelés növelésével módosított kereset nyomán megismételt eljárásban is alkalmazandó.

Ha a bíró nem tartja magát az e szakasz 2. bekezdésének rendelkezésével előírt határidőhöz, e mulasztás – A bírákról szóló törvény rendelkezéseivel összhangban – jogalapja lesz az ügy elbírálására kijelölt tanács elnöke elleni fegyelmi eljárás megindításának.

384. szakasz

A bíróság a tárgyalásra a feleket illetve törvényes képviselőiket vagy meghatalmazottjaikat, továbbá a meghallgatni rendelt tanúkat és szakértőket idézi meg.

Ha a tárgyalásról az egyik vagy mindkét fél távol marad, a bíróság elbírálja a fellebbezést és elsősorban az abban kifejtettek, valamint a fellebbezési ellenkérelem állításainak figyelembe vételével határozatot hoz.

A másodfokú bíróság előtti tárgyalás az előadó bíró jelentésével kezdődik, aki előadja az ügy állását, a fellebbezés megalapozottságáról alkotott véleményét nem fejt ki.

Az előadó bíró jelentése után a fellebbezéssel megtámadott ítélet vagy ítéletrész felolvasása következik, szükség esetén pedig az elsőfokú bíróság előtti főtárgyalásról szóló jegyzőkönyv felolvasása is, ezután az előterjesztő fellebbezését, az ellenfél pedig fellebbezési ellenkérelmét indokolja meg.

A fél a tárgyaláson e törvény 372. szakasza értelmében tényeket adhat elő, illetve indítványozhatja a fellebbezésben felsorolt bizonyítékokat.

A fél indítványozhatja az elsőfokú eljárás során visszautasított bizonyítékok felvételét is.

385. szakasz

Ha e törvény 383. és 384. szakasza másként nem írja elő, az elsőfokú bíróság előtti főtárgyalást szabályozó rendelkezések (310-335. szakasz), valamint e törvény 67., 70., 202., 336-345., 352-354., 356-358. és 362. szakaszainak rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók a másodfokú bíróság előtti eljárásra is.

E törvény rendelkezései, melyek az eljárás félbeszakadásának (223. szakasz) és szünetelésének (227. szakasz) elrendelését szabályozzák, nem vonatkoznak a másodfokú bíróság előtti eljárásra.

386. szakasz

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel megtámadott részét vizsgálja, ha pedig a fellebbezésből nem világlik ki, minő része támadtatott meg az ítéletnek, a másodfokú bíróság az ítélet azon részét tekinti megtámadottnak, melyben a fél a jogvitában alulmaradt.

Ha külön törvény írja elő, a másodfokú bíróság az ítéletnek a fellebbezéssel nem támadott részét is vizsgálja.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a fellebbezési indokok határain belül vizsgálja, hivatalból ügyel a 374. szakasz 2. bekezdésének 1-3., 5., 7. és 9. pontjaiba foglalt lényeges eljárási szabálysértésekre, valamint az anyagi jog helyes alkalmazására.

A kereseti igény túllépésére a másodfokú bíróság csak a fél kérelmére ügyel.

d) A másodfokú bíróságnak a fellebbezésről hozott határozatai

387. szakasz

A másodfokú bíróság tanácsulésen vagy a megtartott tárgyalás alapján:

- 1) elkésett, hiányos vagy nem megengedett volta miatt a fellebbezést elvetheti;
- 2) a fellebbezést megalapozatlanként elutasíthatja, és helybenhagyhatja az elsőfokú ítéletet;
- 3) az ítéletet hatályon kívül helyezheti, s az ügyet az elsőfokú bírósághoz újratárgyalás végett visszautalhatja;
- 4) az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezheti, és a keresetet elvetheti;
- 5) az elsőfokú ítéletet megváltoztathatja, és határozatot hozhat a felek kérelmeiről;
- 6) helyt adhat a fellebbezésnek, az ítéletet hatályon kívül helyezheti és határozatot hozhat a felek kérelmeiről.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet csupán a kereseti kérelem mértéke tekintetében is hatályon kívül helyezheti, ha álláspontja szerint nem állnak fenn az ítéletnek a kereseti kérelem jogcímére vonatkozó határozat megtámadási okai, sem azon okok, melyekre a bíróság hivatalból köteles ügyelni.

Ha az elsőfokú ítélet egyszer már hatályon kívül helyeztetett, a másodfokú bíróság az ítéletet újról nem hatálytalaníthatja és újratárgyalás végett nem utalhatja vissza az elsőfokú bírósághoz.

A másodfokú bíróság nincs kötve az elbírálás céljából hozzá felterjesztett fellebbezés indítványához.

388. szakasz

A bíróság végzéssel állapítja meg az elsőfokú ítélet joghatás nélkülségét és a fellebbezés visszavonásának tényét, ha a felek a fellebbezési eljárás folyamán bírói egyezséget kötöttek.

389. szakasz

Az elkésett, a hiányos, a nem megengedett fellebbezést a másodfokú bíróság végzéssel, haladéktalanul elveti (378. szakasz).

Ha a másodfokú bíróság előtti eljárás során a fellebbezést az előterjesztő visszavonta, a bíróság végzéssel megállapítja a fellebbezés visszavonásának tényét.

390. szakasz

A másodfokú bíróság a fellebbezést ítélettel alaptalanként elutasítja, s az elsőfokú ítéletet helyben hagyja, ha álláspontja szerint nem állnak fenn sem az ítélet megtámadásának alapjául szolgáló, sem a hivatalból figyelemmel kísérendő okok.

391. szakasz

A másodfokú bíróság határozattal hatályon kívül helyezi az elsőfokú ítéletet ha megállapítja, hogy a peres eljárás szabályainak lényeges megsértése forog fenn (374. szakasz), s az ügyet – új főtárgyalás megtartása végett – ugyanazon elsőfokú bírósághoz utalja vissza, vagy a hatáskörében illetékes elsőfokú bírósághoz teszi át új főtárgyalás megtartása végett. E határozatában a másodfokú bíróság azt is eldönti, mely, a peres eljárás szabályainak lényeges megsértésével foganatosított cselekményeket helyezi hatályon kívül.

Ha az elsőfokú bíróság előtti eljárásban az e törvény 374. szakasza 2. bekezdésének 2., 3., 5. és 10. pontjaiba foglalt rendelkezések megsértése történt, a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú ítéletet, és a keresetet elveti.

Ha az elsőfokú bíróság előtti eljárás során az e törvény 374. szakasza 2. bekezdésének 9. pontjába foglalt rendelkezések megsértése történt, a másodfokú bíróság – figyelemmel a sérelem természetére – hatályon kívül helyezi az elsőfokú ítéletet, és az ügyet a hatáskörében illetékes elsőfokú bírósághoz utalja vissza, vagy pedig hatályon kívül helyezi az elsőfokú ítéletet, és a keresetet elveti.

A másodfokú bíróság döntését az e törvény 387. szakaszának 2. bekezdésébe foglalt ítélet formájában hozza meg, amikor a fellebbezést alaptalanként elutasítja, s a megtámadott ítéletet a kereseti kérelem jogcímét elbíráló határozat tekintetében helyben hagyja, a kereseti kérelem mértékét megszabó határozati részt pedig hatályon kívül helyezi, s az ügyet e rész vonatkozásában újratárgyalás végett visszautalja az elsőfokú bírósághoz.

392. szakasz

A másodfokú bíróság határozattal hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, s az ügyet e bírósághoz újbóli elbírálásra visszautalja, ha álláspontja szerint új tények és új bizonyítékok megjelenése miatt (372. szakasz), a tényállás helyes megállapítása végett, az elsőfokú bíróság előtti új főtárgyalás megtartására van szükség.

A másodfokú bíróság határozattal hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, s az ügyet e bírósághoz újbóli elbírálásra visszautalja akkor is, ha az anyagi jog téves alkalmazása miatt a tényállás hiányosan állapított meg, valamint ha ezt törvény írja elő.

393. szakasz

Ha az elsőfokú ítélet kilépett a kereseti kérelem keretei közül azért, hogy a kérelmezettnél többet ítelt meg, a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a kereseti kérelem túllépéses részének vonatkozásában hatályon kívül helyezi.

Ha az elsőfokú ítélet kilépett a kereseti kérelem keretei közül azáltal, hogy a kérelmezettől eltérő tartalomról döntött, a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi és az ügyet újratárgyalásra visszautalja.

Az e szakasz 2. bekezdésében leírt eset fennforgásakor az e törvény 383. szakasza 4. bekezdésének rendelkezése nem alkalmazható.

394. szakasz

A másodfokú bíróság ítéletével megváltoztatja az elsőfokú ítéletet, ha:

- 1) a lefolytatott tárgyalás alapján az elsőfokú ítélet tényállásától eltérő tényállást állapított meg;
- 2) az elsőfokú bíróság tévesen értékelt az okiratokat, illetve a közvetett módon felvett bizonyítékokat, határozata viszont kizárólag e bizonyítékokra alapozódott;
- 3) az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényekből, az ítéletet megalapozó egyéb tények fennállásának vonatkozásában, helytelen következtetést vont le;
- 4) álláspontja szerint az elsőfokú ítélet a tényállást helyesen állapította meg, ám az elsőfokú bíróság az anyagi jogot tévesen alkalmazta.

395. szakasz

A másodfokú bíróság nem változtathatja meg az ítéletet a fellebbező fél kárára, ha fellebbezéssel csak e fél élt.

396. szakasz

A másodfokú bíróságnak ítélete, illetve határozata indokolásában értékelnie kell a lényeges fellebbezési állításokat, és fel kell tüntetnie a hivatalból figyelembe vett okokat.

A fellebbezést elutasító ítélete esetén – ha elfogadja az elsőfokú ítélet által megállapított tényállást, valamint az anyagi jog alkalmazását – a bíróság nem szolgál részletező indokolással.

Ha a bíróság az elsőfokú ítéletet a peres eljárás szabályainak lényeges megsértése miatt helyezi hatályon kívül, az indokolásban fel kell tüntetni a megszegett rendelkezéseket, a szabályok megsértésének összetevőit, valamint a helyes határozat meghozatalát befolyásoló, észlelt hiányosságokat.

Ha a bíróság az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi, és az ügyet újbóli elbírálásra az elsőfokú bírósághoz a tévesen és hiányosan megállapított tényállás miatt utalja vissza, feltünteti e hiányosságok összetevőit, valamint az okokat, melyek miatt az új tények és bizonyítékok a helyes határozathozatal szempontjából fontosak és befolyásolják azt.

Ha a bíróság az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi, az ügyet pedig újratárgyalásra az elsőfokú bírósághoz azért utalja vissza, mert az anyagi jog téves alkalmazása következtében hiányos tényállás állapított meg, a másodfokú bíróság rámutat az okokra, melyek miatt az új tények és bizonyítékok befolyást gyakorolnak a helyes határozat meghozatalára.

397. szakasz

A másodfokú bíróság köteles a határozata meghozatalának napjától számított 30 napos határidőn belül az ügyiratokat az elsőfokú bírósághoz visszajuttatni.

398. szakasz

Az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság határozata kézhezvételének napjától számított 30 napos határidőn belül köteles határnapot tartani, melyen meghatározza az elsőfokú bíróság előtti új főtárgyalás lebonyolításának időkeretét.

Az elsőfokú bíróság, a másodfokú bíróság határozatába foglalt utasításoknak megfelelően, köteles minden perbeli cselekményt foganatosítani és minden vitás kérdést megtárgyalni.

Az új főtárgyaláson a felek csak abban az esetben adhatnak elő új tényeket és indítványozhatnak új bizonyítékokat, ha valószínűsítik, hogy önhibájukon kívül nem adhatták elő, illetve nem indítványozhatták azokat, továbbá ha a fellebbezés előterjesztője az ítélet hatályon kívül helyezéséig nem volt ügyfél, vagy nem rendelkezett ügyféli jogállással (beavatkozó), kivéve ha a törvény másként nem írja elő.

Ha a keresetmódosítás nem ugyanazon tényállásból fakad, a félnek nem áll jogában az új főtárgyaláson keresetét a kérelem azonosságának megváltoztatásával, vagy a fennálló kérelem melletti új igény támasztásával módosítani.

Ha az ítélet hatályon kívül helyezésére a nem hatásköri vagy illetéktelen bíróság általi meghozatal miatt került sor, az elsőfokú bíróság előtti új tárgyalás a tanács összetétele megváltozásának esetére előírányzott főtárgyalás megtartását szabályozó rendelkezések szerint bonyolódik le.

2. A határozat, illetve végzés elleni fellebbezés

399. szakasz

Az elsőfokú bíróság határozata, illetve végzése ellen – ha a törvény másként nem írja elő – fellebbezéssel lehet élni.

Ha e törvény a külön fellebbezést kifejezetten kizárja, az elsőfokú bíróság határozata, illetve végzése csak a végleges döntés elleni fellebbezésben támadható meg.

Az ideiglenes intézkedést elrendelő végzés ellen – ha a törvény másként nem írja elő – külön fellebbezésnek van helye.

A másodfokú bíróság határozata, illetve végzése ellen – kivéve az e törvény 186. szakaszában, 187. szakaszának 1. bekezdésében, 189. szakaszában, 243. szakaszának 1. bekezdésében, 257. szakaszának 1. és 2. bekezdésében, 167. szakaszának 1-3. bekezdéseiben, 272. szakaszában, 333. szakaszának 1. bekezdésében és 334. szakaszának 1. bekezdésében foglaltak ellen – fellebbezésnek helye nincs.

400. szakasz

Ha e törvény másként nem írja elő, a határidőben előterjesztett fellebbezés a határozat, illetve végzés végrehajtására halasztó hatást gyakorol.

A külön fellebbezéssel nem támadható határozat, illetve végzés azonnal végrehajtható.

401. szakasz

A fellebbezés elbírálása során a másodfokú bíróság:

- 1) a fellebbezést elkésettként, hiányosként vagy nem megengedtként (378. szakasz és 399. szakasz, 1. bekezdés) elveti;
- 2) a fellebbezést alaptalanként elutasíthatja, és az elsőfokú bíróság végzését, illetve határozatát helybenhagyhatja;
- 3) a határozatot, illetve végzést megváltoztathatja, vagy hatályon kívül helyezheti, és az ügyet szükség esetén újbóli eljárásra visszautalhatja.

402. szakasz

Ha e törvény másként nem írja elő, a határozat, illetve végzés elleni fellebbezést elbíráló eljárásban e törvénynek az ítélet elleni fellebbezésre vonatkozó rendelkezései – kivéve e törvény 383. szakasza 4. bekezdésének rendelkezéseit – értelemszerűen alkalmazandók.

XXVIII. fejezet

A RENDKÍVÜLI JOGORVOSLATOK

1. A felülvizsgálat

403. szakasz

A másodfokú jogerős ítélet ellen a felek az ítélet kézbesítésének napjától számított 30 napos határidőn belül felülvizsgálati kérelmet terjeszthetnek elő.

Ha lehetőségét külön törvény írja elő, a felülvizsgálatnak mindig helye van.

A felülvizsgálatnak nincs helye a pénzbeli követelést, dologátadást, vagy egyéb tevéleges szolgáltatás teljesítését célzó kereseti kérelmek nyomán lebonyolított vagyoni jogi perekben, ha a pertárgy megtámadott részének értéke nem haladja meg a 100.000 eurónak megfelelő – a Szerb Nemzeti Bank által a keresetlevél előterjesztése napján előírt érvényes középárfolyam szerinti – dinárellenértéket.

404. szakasz

A felülvizsgálatnak kivételesen – az anyagi jog téves alkalmazása miatt – a felülvizsgálati kérelemmel egyébként nem támadható másodfokú ítélet ellen is helye van, ha az ítéletábrla, illetve a Semmitőszék álláspontja szerint ez közérdekű, vagy a polgárok egyenjogúságának érdekei kapcsán felmerülő jogi kérdések megvitatása végett, a

joggyakorlat egységesítése érdekében szükséges, továbbá ha új jogértelmezés kialakítása szükségeltetik (különleges felülvizsgálat).

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt felülvizsgálat engedélyezéséről az ítéletábra három, a másodfokú ítélet meghozatalában részt nem vett bíróból összetevődő tanácsa határozatban dönt.

Az e szakasz 2. bekezdésében leírt, s a felülvizsgálatot nem engedélyező határozat ellen a Semmítőszékhez felterjesztendő fellebbezéssel lehet élni.

405. szakasz

A felülvizsgálati kérelem nyomán a Semmítőszék hoz határozatot.

406. szakasz

Az előterjesztett felülvizsgálati kérelem a megtámadott jogerős ítélet végrehajtására nincs halasztó hatállyal.

407. szakasz

Felülvizsgálati kérelem az alábbi okokból terjeszthető elő:

- 1) a peres eljárás szabályainak e törvény 374. szakasza 2. bekezdése 2. pontjában leírt lényeges megsértése miatt;
- 2) a peres eljárás szabályainak e törvény 374. szakasza 2. bekezdése 6., 8., 10. és 11. pontjaiban leírt lényeges megsértése miatt, ha az e sérelmekre való hivatkozás a fellebbezésben megtörtént, illetve ha okozásukra a másodfokú bíróság előtti eljárásban került sor;
- 3) a peres eljárás szabályainak e törvény 374. szakasza 1. bekezdésében leírt lényeges megsértése miatt, ha e sérelem a másodfokú bíróság előtti eljárásban történt;
- 4) az anyagi jog téves alkalmazása miatt;
- 5) a kereseti kérelem túllépése miatt, kizárólag a másodfokú bíróság előtti eljárásban történt elkövetés esetében.

Tévesen vagy hiányosan megállapított tényállás miatt – kivéve az e törvény 403. szakaszának 2. bekezdésében leírt esetben – felülvizsgálati kérelem nem terjeszthető elő.

408. szakasz

A Semmítőszék a megtámadott ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem által megtámadott részben, és a kérelemben felsorolt okok keretei között vizsgálja, miközben hivatalból ügyel az e törvény 374. szakasza 2. bekezdésének 2. pontjában leírt lényeges eljárási szabálysértésekre, valamint az anyagi jog helyes alkalmazására.

409. szakasz

A felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú ítéletet hozó bírósághoz kell előterjeszteni.

410. szakasz

Az elkésett, hiányos vagy nem megengedett felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú bíróság, tárgyalás megtartása nélkül elveti.

A felülvizsgálatnak nincs helye, ha:

- 1) felülvizsgálati kérelemmel annak előterjesztésére nem feljogosított személy élt;
- 2) a felülvizsgálati kérelem előterjesztése nem meghatalmazott által történt;
- 3) a felülvizsgálati kérelmet olyan személy nyújtja be, aki a felülvizsgálatot egyszer már visszavonta;
- 4) a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő személynek a felülvizsgálathoz nem fűződik jogi érdeke;
- 5) a felülvizsgálat a törvény szerint felülvizsgálattal nem támadható ítélet ellen irányul (403. szakasz 1. és 3. bekezdés), kivéve az e törvény 404. szakaszában foglalt esetet.

411. szakasz

A határidőben előterjesztett, hiánytalan és megengedett felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú bíróság a felülvizsgálati kérelem kézhezvételének napjától számított nyolcnapos határidőn belül kézbesíti az ellenfélnek.

A felülvizsgálati kérelem kézbesítésének napjától számított 30 napos határidőn belül az ellenfél a bírósághoz válasziratot (felülvizsgálati ellenkérelmet) terjeszthet be.

A válaszirat kézhezvétele, vagy határidejének lejárta után az elsőfokú bíróság, 15 napos határidőn belül, a felülvizsgálati kérelmet és a válasziratot az ügy irataival egyetemben a másodfokú bíróság közvetítésével a Semmítőszékhez küldi.

412. szakasz

A Semmítőszék a felülvizsgálati kérelemről tárgyalás megtartása nélkül dönt.

413. szakasz

Az elkésett, hiányos vagy nem megengedett felülvizsgálati kérelmet – ha ezt jogosítványainak keretei között az elsőfokú bíróság elmulasztotta (410. szakasz) – a Semmítőszék végzéssel elveti.

414. szakasz

A Semmítőszék a felülvizsgálati kérelmet ítélettel alaptalanként elutasítja, ha megállapítása szerint nem állnak fenn a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének okai, sem pedig a bíróság által hivatalból figyelemmel kísért okok.

A Semmítőszék a felülvizsgálati kérelmet alaptalanként elutasító ítéletét részletesen nem indokolja, ha megítélése szerint erre nincs szükség, mert a felülvizsgálati kérelem a fellebbezési okokat ismétli, vagy ha a felülvizsgálati kérelmet elutasító ítélet indokolása nem eredményezne új jogértelmezést, s nem járulna hozzá a jogértelmezés egységesítéséhez.

415. szakasz

Ha megállapítja, hogy e törvény 374. szakaszának 1. és 2. bekezdésébe foglalt, a felülvizsgálati kérelem előterjesztését lehetővé tevő lényeges eljárási szabálysértés esete forog fenn, a Semmítőszék teljes egészében vagy részlegesen hatályon kívül helyezi a másodfokú és az elsőfokú bíróság ítéleteit, vagy csak a másodfokú bíróság ítéletét, és az ügyet újratárgyalás céljából az elsőfokú vagy a másodfokú, illetve egyéb, hatáskörében illetékes bírósághoz utalja vissza.

Ha az elsőfokú vagy a másodfokú bíróság előtt az e törvény 374. szakasza 2. bekezdésének 2. és 10. pontjába foglalt eljárási szabálysértés történt, a Semmítőszék a meghozott határozatokat végzéssel hatályon kívül helyezi, és a keresetet elveti.

416. szakasz

Ha a Semmítőszék az anyagi jog téves alkalmazását állapítja meg, ítéletével a felülvizsgálati kérelemnek helyt ad, és a megtámadott ítéletet megváltoztatja.

Ha a Semmítőszék álláspontja szerint az anyagi jog téves alkalmazása miatt került sor a tényállás hiányos megállapítására, s emiatt nem állnak fenn a megtámadott ítélet megváltoztatásának feltételei, határozattal helyt ad a felülvizsgálati kérelemnek, teljes egészében vagy részlegesen hatályon kívül helyezi az elsőfokú és a másodfokú bíróság ítéleteit, vagy csak a másodfokú bíróság ítéletét és az ügyet újbóli elbírálásra az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság ugyanazon, vagy másik tanácsához utalja vissza, vagy ha ezt a törvény előírja (392. szakasz 2. bekezdés).

Ha a Semmítőszék álláspontja szerint az e törvény 403. szakaszának 2. bekezdésében előírt esetben a bíróság a tényállást tévesen vagy hiányosan állapította meg, a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezi, és az ügyet a másodfokú bírósághoz utalja vissza újbóli határozathozatal céljából.

417. szakasz

Ha megállapítása szerint a másodfokú ítélet azáltal, hogy a kérelmezettnél többet ítélt meg, kilépett a kereseti kérelem keretei közül, a Semmítőszék a másodfokú ítéletet a kereseti kérelem túllépéses részének vonatkozásában hatályon kívül helyezi.

Ha megállapítása szerint a másodfokú ítélet azáltal, hogy a kérelmezettől eltérő tartalomról döntött, kilépett a kereseti kérelem keretei közül, a Semmítőszék a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezi, és újbóli elbírálásra visszaküldi.

418. szakasz

Határozatát a Semmitőszék – a másodfokú bíróság közvetítésével – az elsőfokú bíróságnak kézbesíti.

419. szakasz

Ha e törvény 403-418. szakaszai másként nem írják elő, a felülvizsgálati eljárás során e törvény 67., 70. és 355. szakaszainak, 369. szakasza 2. és 3. bekezdésének, 370., 371. és 373. szakaszainak, 380. szakasza 2. és 3. bekezdésének, 381. szakasza 2. bekezdésének, 382. szakaszának és 395-398. szakaszainak rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók.

420. szakasz

A felek a másodfokú bíróságnak az eljárást jogerősen lezáró határozata ellen is felülvizsgálati kérelmet terjeszthetnek elő.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt határozat elleni felülvizsgálati kérelemnek nincs helye azon perekben, melyek során a jogerős ítélet elleni felülvizsgálatnak nem lenne helye.

A felülvizsgálati kérelemnek mindenkor helye van a fellebbezést elvető, a másodfokú bíróság részéről meghozott végzés ellen, illetve az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett, s az alapügyre vonatkozó ítéletrészt támadó fellebbezést elvető elsőfokú bírósági ítéletet helybenhagyó végzés ellen.

A felülvizsgálati kérelemnek mindenkor helye van az elsőfokú bíróságnak a jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelem elvetéséről szóló végzését helybenhagyó másodfokú bírósági végzés ellen, ha felülvizsgálati kérelmet lehetővé tevő perek esete forog fenn.

A felülvizsgálati kérelemnek mindenkor helye van a másodfokú bíróságnak a perújítási kérelmet elvető végzése ellen, valamint a másodfokú bíróságnak a perújítási kérelmet elvető elsőfokú bírósági végzést helybenhagyó végzése ellen.

A végzés elleni felülvizsgálati eljárásra az e törvénynek az ítélet elleni felülvizsgálati eljárásra vonatkozó rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók.

2. Jogerős ítélet felülvizsgálata iránti kérelem

421. szakasz

A másodfokon meghozott jogerős ítélet ellen a Köztársasági Ügyész a Semmitőszékhez jogerős ítélet felülvizsgálata iránti kérelmet terjeszthet fel.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt kérelmet a közérdek sérelmére elkövetett törvényszegéssel meghozott jogerős ítélet ellen lehet előterjeszteni.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt kérelmet az ítélet jogerőre emelkedésének napjától számított három hónapos határidőn belül lehet előterjeszteni.

A kérelemmel megtámadott ítéletet meghozó másodfokú bíróság a kérelem kézhezvételének napjától számított 30 napos határidőn belül köteles az ügyiratokat a Semmitőszékhez megküldeni.

422. szakasz

A jogerős ítélet felülvizsgálata iránti kérelem a felülvizsgálati kérelemmel megtámadott bírósági ítélet megjelölését, valamint a kérelmezett felülvizsgálat okait és terjedelmét tartalmazza.

Ha a jogerős ítélet felülvizsgálata iránti kérelem hiányos, érthetetlen, nem megengedett, elkésett, vagy ha a kérelmet annak előterjesztésére nem jogosult személy adta be, a Semmítőszék végzéssel elveti azt.

Ha a Semmítőszék a jogerős ítélet felülvizsgálata iránti kérelmet nem veti el, a kérelemmel megtámadott jogerős ítéletet eredményező peres eljárás ügyfeleinek kézbesíti azt, akik a bíróság által megszabott határidőn belül a jogerős ítélet felülvizsgálata iránti kérelemre ellenkérelemmel (válaszírattal) válaszolhatnak.

423. szakasz

A Semmítőszék a jogerős ítélet felülvizsgálata iránti kérelemről tárgyalás megtartása nélkül dönt, a megtámadott határozatot pedig csak a kérelem keretein belül vizsgálja.

424. szakasz

A Semmítőszék a jogerős ítélet felülvizsgálata iránti kérelmet elutasíthatja, vagy elfogadhatja.

Ha a Semmítőszék a jogerős ítélet felülvizsgálata iránti kérelemnek helyt ad, e törvény 415-417. szakaszaival összhangban, elutasítása esetén pedig e törvény 414. szakaszával összhangban jár el.

425. szakasz

Ha ugyanazon határozat ellen felülvizsgálati kérelem, valamint a jogerős ítélet felülvizsgálata iránti kérelem is előterjesztett, a Semmítőszék e jogorvoslatokról egyetlen határozattal dönt.

3. A perújítás

426. szakasz

A bírósági határozattal jogerősen befejezett eljárás a fél kérelmére megismételhető, ha:

- 1) a bíróság összetétele szabálytalan volt, ha a törvény szerint kötelezően kizárandó bíró, vagy bírósági határozattal kizárt bíró ítélkezett, vagy ha a határozathozatalban a főtárgyaláson részt nem vevő bíró szerepelt;
- 2) a félnek törvénytelen eljárással, különösképpen pedig a kézbesítés elmulasztásával, nem adatott meg a bíróság előtti tárgyalás lehetősége;

- 3) az eljárásban felperesként vagy alperesként perképességgel nem rendelkező személy vett részt, ha a jogi személy jogalanyiségával rendelkező felet nem a felhatalmazott személy képviselte, ha a perbeli cselekvőképességgel nem rendelkező személyt nem képviselte törvényes képviselő, vagy ha a fél törvényes képviselője vagy meghatalmazottja nem rendelkezett a szükséges pervezetési, vagy egyes eljárási cselekmények foganatosítására feljogosító felhatalmazással – kivéve ha a per vitele, illetve egyes eljárási cselekmények foganatosítása utólag jóváhagyatott;
- 4) a bíróság határozata hamis tanúvallomáson, vagy hamis szakértői nyilatkozaton alapul;
- 5) a bíróság határozata hamisított, vagy valótlan tartalmat hitelesítő okiraton alapul;
- 6) a bírósági határozat a bíró, illetve a népi ülnök, a fél törvényes képviselője vagy meghatalmazottja, az ellenfél, vagy harmadik személy bűncselekménye következményeként született;
- 7) a félnek lehetősége nyílik a korábban ugyanazon felek között, ugyanazon kérelem nyomán meghozott jogerős bírósági határozat felhasználására;
- 8) a bírósági határozat másik bírósági határozatra, vagy valamely egyéb szerv határozatára alapozódik, e határozat azonban jogerősen módosított, hatályon kívül helyeztetett, illetve megsemmisítetett;
- 9) a bírósági határozatot megalapozó előzetes kérdés (12. szakasz) utólag, a hatáskörében illetékes szerv által, vagy egyéb módon jogerősen, illetve véglegesen eldöntetett;
- 10) a félnek új tény jut tudomására, vagy számára új bizonyítékok felhasználásának lehetősége nyílik, melyek alapján – ezen tényeknek vagy bizonyítékoknak az előzetes eljárás során történt felhasználása esetén – a fél szempontjából kedvezőbb határozat születhetett volna;
- 11) a fél az Emberi Jogok Európai Bírósága által meghozott, az emberi jogok sérelmét megállapító határozat felhasználásának lehetőségére tesz szert, ami pedig kedvezőbb határozat meghozatalát eredményezhette volna;
- 12) az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi fellebbezés nyomán indított eljárásában az Alkotmány által szavatolt emberi vagy kisebbségi jogok és szabadságjogok peres eljárásbeli megsértését vagy megtagadását állapította meg, ami pedig kedvezőbb határozat meghozatalát eredményezhette volna.

427. szakasz

A perújítás nem kérelmezhető e törvény 426. szakaszának 1-4. pontjaiban feltüntetettek okán, ha a korábbi eljárásban ezen ok hangoztatása nem járt eredménnyel.

Az e törvény 426. szakasza 1. és 2., valamint 7-9. pontjában feltüntetett okokból a perújításnak csak abban az esetben van helye, ha a fél önhibáján kívül e körülményeket a korábbi eljárás jogerős bírósági határozattal történt befejezése előtt nem fejthette ki.

428. szakasz

A perújítási kérelmet 60 napos határidőn belül kell előterjeszteni, és pedig:

- 1) az e törvény 426. szakasza 1. és 2. pontjában leírt esetben a határozatnak a félhez történt kézbesítése napjától számítva;
- 2) az e törvény 426. szakasza 3. pontjában leírt esetben, ha az eljárásban felperesként vagy alperesként perképességgel nem rendelkező személy vett részt, a határozatnak e személy számára történt kézbesítése napjától számítva; ha a jogi személy jogalanyiségével rendelkező felet nem a felhatalmazott személy képviselte, vagy ha a perbeli cselekvőképességgel nem rendelkező személyt nem képviselte törvényes képviselő, a határozatnak a fél vagy törvényes képviselője számára történt kézbesítése napjától számítva; ha pedig a fél törvényes képviselője vagy meghatalmazottja nem rendelkezett a szükséges pervezetési, vagy egyes eljárási cselekmények foganatosítására feljogosító felhatalmazással, az oknak a fél tudomására jutása napjától számítva;
- 3) az e törvény 426. szakasza 4-6. pontjaiban leírt esetekben a félnek a büntetőeljárásban született jogerős ítéletről történt tudomásszerzése napjától számítva, ha pedig a büntetőeljárás lefolytatása nem lehetséges, az ezen eljárás megszüntetéséről, vagy az eljárás megindítását ellehetetlenítő körülményekről történt tudomásszerzése napjától számítva;
- 4) az e törvény 426. szakasza 7., 8., 11. és 12. pontjaiban leírt esetben, a perújítás okát szolgáltató jogerős határozat fél általi felhasználhatóságának napjától számítva;
- 5) az e törvény 426. szakasza 9. pontjában leírt esetben, ha a bírósági határozatot megalapozó előzetes kérdés utólag, a hatáskörében illetékes szerv által jogerősen eldöntetett, a határozatnak a félhez történt kézbesítése napjától számítva;
- 6) az e törvény 426. szakasza 10. pontjában leírt esetben attól a naptól számítva, amikor a fél az új tényeket, illetve az új bizonyítási eszközöket a bíróságnak előadhatta volna.

Ha az e szakasz 1. bekezdésében előírt határidő folyása a határozat jogerőre emelkedése előtt venné kezdetét, a határidő a határozat – ha ellene jogorvoslat nem terjesztett elő – jogerőre emelkedésétől, illetve az utolsó fokon ítélező bíróság jogerős határozatának kézbesítésétől számítandó.

A határozat jogerőre emelkedésének napjától számított ötéves határidő lejártá után perújítás nem kérelmezhető.

Kivételesen, eltérően az e szakasz 3. bekezdésében előírtaktól, az e törvény 426. szakasza 1. bekezdésének 2. pontjában feltüntetett okokból a perújítás a határozat jogerőre emelkedésének napjától számított tízéves határidő lejártá után nem kérelmezhető.

429. szakasz

A perújítási kérelmet az elsőfokú határozatot meghozó bírósághoz kell előterjeszteni.

A kérelemben fel kell tüntetni a perújítás törvényi alapját, a kérelem törvényi határidőben történő előterjesztését alátámasztó körülményeket és a kérelmező állításait alátámasztó bizonyítékokat.

430. szakasz

Az elkésett (428. szakasz), a hiányos (429. szakasz, 2. bekezdés), vagy a nem megengedett (428. szakasz) perújítási kérelmeket az elsőfokú bíróság tárgyalás megtartása nélkül végzéssel elveti.

Ha a bíróság a kérelmet nem veti el, annak egy példányát e törvény 141. szakaszának rendelkezései értelmében kézbesíti az ellenfélhez, aki 30 napos határidőn belül válaszolhat a kérelemre (perújítási ellenkérelem). Amikor a bírósághoz az ellenkérelmet tartalmazó válaszirat megérkezik, vagy az előterjesztés határideje lejár, a bíróság kitézi a kérelem megtárgyalásának határnapját.

431. szakasz

A perújítási kérelem megtárgyalása határnapjának megtartására az elsőfokú bíróság előtt kerül sor.

Ha az e szakasz 1. bekezdésében előírányzott egynél több határnap megtartása szükségeltetik, a bíróság időkeretet szab.

432. szakasz

A kérelem megtárgyalására kitűzött határnap megtartását követően az elsőfokú bíróság a kérelemről határozatot hoz, kivéve ha a perújítás oka kizárólag a felsőbb fokú bíróság előtti eljárásra vonatkozik (433. szakasz).

A perújításnak helyt adó határozat az előző eljárásban meghozott határozatot is hatályon kívül helyezi.

Az elsőfokú bíróság a főtárgyalást csak a perújítást engedélyező határozat jogerőre emelkedése után tűzi ki. Az új főtárgyaláson a felek – a bíróság által megszabott időkerettel összhangban – új tényeket adhatnak elő és új bizonyítékokat indítványozhatnak.

433. szakasz

Ha a perújítás oka kizárólag a felsőbb fokú bíróság előtti eljárásra vonatkozik, az elsőfokú bíróság az ügyiratokat határozathozatal céljából a felsőbb fokú bírósághoz terjeszti fel.

A perújítási kérelemről a felsőbb fokú bíróság tárgyalás megtartása nélkül hoz határozatot.

Ha a felsőbb fokú bíróság álláspontja szerint a perújítási kérelem indokolt, és nincs szükség új főtárgyalás megtartására, a korábbi eljárás során hozott határozatokat hatályon kívül helyezi, és meghozza az alapügyet eldöntő új határozatot.

4. A perújítási kérelem és az egyéb jogorvoslatok közötti viszony

434. szakasz

Ha a fél felülvizsgálati kérelmet terjeszt elő, és ezzel egyidejűleg vagy a későbbiek során perújítási kérelmet is előterjeszt, a bíróság – figyelemmel az összes körülményre, különösen pedig a mindkét jogorvoslat előterjesztését alátámasztó okokra, valamint a felek által indítványozott bizonyítékokra – végzéssel dönti el, mely eljárást folytatja, és melyiket szakítja félbe.

Ha a fél előbb perújítási kérelmet, majd ezután felülvizsgálati kérelmet terjeszt elő, a bíróság – szabály szerint – a felülvizsgálati eljárást a perújítási kérelem nyomán foganatosított eljárás befejezéséig félbeszakítja, kivéve ha a másként cselekvés komoly okait látja fennforogni.

Az e szakasz 1. és 2. bekezdésének rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók, ha az ügyész a jogerős ítélet felülvizsgálata iránt támaszt kérelmet, a fél pedig ennek előtte, ezzel egyidejűleg, vagy ezután perújítási kérelmet terjeszt elő.

435. szakasz

Az e törvény 434. szakaszának 1. bekezdésébe foglalt határozatot az elsőfokú bíróság abban az esetben hozza meg, ha a perújítási kérelem az elsőfokú bírósághoz az ügyiratoknak a felülvizsgálati kérelem nyomán a Semmítőszékhez történt felterjesztése előtt érkezik meg. Ha a perújítási kérelem az ügyiratoknak a felülvizsgálati kérelem nyomán a Semmítőszékhez történt felterjesztése után érkezik meg, az e törvény 434. szakaszának 1. bekezdésébe foglalt határozatot a Semmítőszék hozza meg.

Az e törvény 434. szakaszának 2. bekezdésébe foglalt határozatot az elsőfokú bíróság hozza meg, kivéve ha a felülvizsgálati kérelemnek az elsőfokú bírósághoz érkezése idején a perújítási kérelem nyomán az ügyiratok határozathozatal céljából már a felsőbb fokú bírósághoz továbbítottak (433. szakasz 1. bekezdés), mely esetben a határozatot a felsőbb fokú bíróság hozza meg.

Az e szakasz 1. és 2. bekezdésében foglalt bírósági határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

Harmadik rész

KÜLÖNLEGES ELJÁRÁSOK

XXIX. fejezet

A MUNKAVISZONYBÓL EREDŐ PEREK ELJÁRÁSI SZABÁLYAI

436. szakasz

Ha e fejezet rendelkezései másként nem írják elő, a munkaviszonyból eredő perekben e törvény egyéb előírásai értelemszerűen alkalmazandók.

437. szakasz

A munkaviszonyból eredő perek elsőfokú eljárását egyesbíró vezeti.

438. szakasz

A munkaviszonyból eredő perekben foganatosított eljárás során a bíróság – különösképpen a határidők megszabása és határnapok kitűzése alkalmával – megkülönböztetett figyelmet fordít a munkaügyi perek sürgős eldöntésének szükségére.

439. szakasz

Az eljárás során a bíróság hivatalból is elrendelheti az erőszakos magatartások megakadályozását, vagy a jóvátehetetlen kár elhárítását célzó, s a végrehajtást és a biztosítást szabályozó törvénnyel összhangban előirányzott ideiglenes intézkedéseket.

A bíróság a fél indítványára elrendelendő ideiglenes intézkedésről szóló végzését az indítvány előterjesztése napjától számított nyolcnapos határidőn belül hozza meg.

Az ideiglenes intézkedés elrendeléséről szóló végzés ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

440. szakasz

A bíróság valamely tevőleges szolgáltatás teljesítésének elrendeléséről szóló ítéletében nyolcnapos teljesítési határidőt szab meg.

Ha a szabályszerűen megidézett alperes a főtárgyalási határnapon nem jelenik meg, a bíróság a határnapot megtartja és a megállapított tényállás alapján határozatot hoz.

A bíróság a határnapra szóló idézésben felhívja az alperes figyelmét az e szakasz 1. bekezdésében leírt, a főtárgyalási határnapról való távolmaradás következményeire.

441. szakasz

A munkaviszony létesítésével, fennállásával és megszűnésével kapcsolatos perekben felülvizsgálatnak van helye.

XXX. fejezet

A KOLLEKTÍV SZERZŐDÉSEKBŐL EREDŐ PEREK ELJÁRÁSI SZABÁLYAI

442. szakasz

Ha e fejezet rendelkezései másként nem írják elő, a kollektív szerződésekből eredő perekben e törvény egyéb előírásai értelemszerűen alkalmazandók.

443. szakasz

A kollektív szerződésekből eredő perek eljárásában a kollektív szerződések megkötésének részvevői a megkötési eljárásban, illetve a megkötött kollektív szerződés kiegészítéseit és módosításait célzó eljárás során felmerülő, egyes vitatott kérdésekből fakadó jogvita kialakulásakor valósítják meg jogvédelmüket, azzal a feltétellel, hogy a vitatott kérdésből fakadó jogvita elrendezésére nem került sor békés úton, vagy a

kollektív szerződés részvevői részéről, a külön törvény rendelkezéseivel összhangban létrehozott döntőbíróóság útján.

444. szakasz

A kollektív szerződésekből fakadó perek nyomán indított eljárását a bíróság – a jogvitának a felek részéről megkísérlendő békés rendezése végett – legfeljebb 30 napos határidőre szüneteltetheti.

A kollektív szerződésekből eredő perekben foganatosított eljárás során a bíróság – különösképpen a határidők megszabása és határnapok kitűzése alkalmával – megkülönböztetett figyelmet fordít e jogviták sürgős eldöntésének szükségére.

445. szakasz

A bíróság a kollektív szerződésekből fakadó perekben hozott ítéletével meghatározza, hogyan hangzik a kollektív szerződésnek az ezen aktus kapcsán felmerült vitás kérdés megoldására vonatkozó rendelkezése. Az ítélet rendelkező része – mindaddig, amíg a kollektív szerződés hatályban van – e szerződés szerves részének tekintendő.

A bíróság valamely tevőleges szolgáltatás teljesítésének elrendeléséről szóló ítéletében megszabja a teljesítés határidejét.

446. szakasz

A fellebbezési határidő nyolc nap.

A fellebbezést elbíráló határozat meghozatalának határideje 60 nap.

447. szakasz

A kollektív szerződésekből eredő perekben felülvizsgálatnak van helye.

XXXI. fejezet

A BIRTOKHÁBORÍTÁSI PEREK ELJÁRÁSI SZABÁLYAI

448. szakasz

Ha e fejezet rendelkezései másként nem írják elő, a birtokháborítási perekben e törvény egyéb előírásai értelemszerűen alkalmazandók.

449. szakasz

A birtokháborítás miatti keresetek nyomán induló eljárásokban a bíróság – a határidők megszabása és határnapok kitűzése alkalmával – megkülönböztetett figyelmet fordít e jogviták sürgős eldöntésének szükségére.

A birtokháborítási peres eljárás során nem alkalmazandók e törvénynek a kereseti válasznyilatkozatra, valamint az előkészítő tárgyalás kitűzésére és megtartására vonatkozó rendelkezései. A főtárgyalásra szóló idézésben – egyebek mellett – feltüntetendő, hogy a bíróság az alperesnek a főtárgyalási határnapról történt távolmaradása esetén távolmaradás miatti határozatot hoz.

450. szakasz

A birtokháborítás miatti keresetlevél megtárgyalása csak a birtok utolsó állapotának és a bekövetkezett birtokháborítás tényeinek megvitatására és bizonyítására korlátozódik. A birtokjog, a jogcím, a birtoklás jóhiszeműsége, továbbá a kártérítési kérelmek megtárgyalása ki van zárva.

Ha a szabályszerűen megidézett alperes a főtárgyalási határnapon nem jelenik meg, a bíróság az e törvény 351. szakaszában leírt feltételek szerint távolmaradás miatti határozatot hoz.

451. szakasz

Az eljárás során a bíróság hivatalból és az ellenfél meghallgatása nélkül a jogellenes károkozás, vagy az erőszakos magatartás, illetve a jóvátehetetlen kár kiküszöbölése sürgős veszélyének elhárítása végett, a végrehajtást és a biztosítást szabályozó törvénnyel összhangban ideiglenes intézkedéseket rendelhet el.

A bíróság a fél indítványára elrendelendő ideiglenes intézkedésről szóló végzését az indítvány előterjesztése napjától számított nyolcnapos határidőn belül hozza meg.

Az ideiglenes intézkedés elrendeléséről szóló végzés ellen külön fellebbezésnek helye nincs.

452. szakasz

A bíróság a feleket kötelezettség teljesítésére marasztaló határozatában a teljesítés határidejét is megszabja.

A bírósági határozat elleni fellebbezés előterjesztésének határideje nyolc nap.

Indokolt okok fennforgása esetén a bíróság elrendelheti, hogy a fellebbezés a határozat végrehajtására nincs halasztó hatállyal.

A birtokháborítási perben hozott elsőfokú határozat elleni fellebbezés eljárásában az e törvény 383. szakasza 4. bekezdésének, valamint 384. és 385. szakaszának rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók.

A birtokháborítási perekben hozott határozatok ellen felülvizsgálatnak helye nincs.

453. szakasz

Ha az adott cselekmény végrehajtására a határozatban megszabott határidő lejárt utáni 30 napos határidőn belül nem kérelmezte a végrehajtást, a felperes elveszíti jogát, hogy végrehajtási eljárásban követelje a birtokháborítás miatti kereset nyomán az alperest egy adott cselekmény foganatosítására kötelező határozat végrehajtását.

454. szakasz

A jogerősen befejezett birtokháborítási eljárások nyomán perújításnak csupán az e törvény 426. szakasza 1-3. pontjaiban előírt okokból, a birtokháborításról szóló határozat jogerőre emelkedése napjától számított 30 napos határidőn belül van helye.

XXXII. fejezet

FIZETÉSI MEGHAGYÁS KIBOCSÁTÁSA

455. szakasz

Ha a kereseti kérelem esedékes pénzbeli követelésre vonatkozik, a követelést pedig a keresetlevél előterjesztője a keresethez eredetiben vagy hitelesített másolatban mellékelt hiteles okirattal bizonyítja, a bíróság – ha az esedékes követelés kifizetésére vonatkozó felhívást tartalmazó, kézbesített felszólítás bizonyítéka is csatolva van – az alperessel szemben a kereseti kérelem teljesítését elrendelő meghagyást bocsát ki (fizetési meghagyás).

Hiteles okiratnak elsősorban az alábbiak tekintendők:

- 1) a közokiratok;
- 2) a kötelezettnek a hitelesítés jogkörével felruházott szerv által hitelesített aláírását tartalmazó magánokiratok;
- 3) az óvatolt és – ha ez a kérelem megalapozásához szükséges – visszaigazolt számlával ellátott váltók és csekkek;
- 4) a hitelesített üzleti könyvek kivonatai;
- 5) az áruszámlák;
- 6) a külön jogszabályok szerint közokiratnak számító okiratok.

A bíróság fizetési meghagyást bocsát ki, ha a felperes keresetlevelében fizetési meghagyás kibocsátását nem indítványozta ugyan, azonban fennállnak a fizetési meghagyás kibocsátásának összes feltételei.

Ha a végrehajtást és a biztosítást szabályozó törvénnyel összhangban a végrehajtás hiteles okirat alapján követelhető, a bíróság fizetési meghagyást csak abban az esetben bocsát ki, ha a felperes valószínűsíti a fizetési meghagyás kibocsátásához fűződő jogi érdekének fennállását. Ha a felperes nem valószínűsíti a fizetési meghagyás kibocsátásához fűződő jogi érdekének fennállását, a bíróság a keresetet elveti.

456. szakasz

Ha a kereseti kérelem 2.000 eurónak megfelelő – a Szerb Nemzeti Bank által a keresetlevél betérjesztésének napján meghatározott érvényes középárfolyam szerinti – dinárellenértéket nem meghaladó, esedékes pénzbeli követelésre vonatkozik, a bíróság az alperessel szemben fizetési meghagyást bocsát ki, ha a felperes a keresethez hiteles okiratot nem csatolt ugyan, de feltüntette a tartozás jogcímét és összegét, valamint a bizonyítékokat, melyek a bíróság számára lehetővé teszik a kereseti állítások helytállóságának megállapítását.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt fizetési meghagyás csak a főkötelezettel szemben bocsátható ki.

457. szakasz

A fizetési meghagyás kibocsátása tárgyalás megtartása nélkül történik.

A bíróság a fizetési meghagyásban elrendeli, hogy az alperes a fizetési meghagyás kézbesítése napjától számított nyolcnapos határidőn belül, a váltóperekben és a csekkjogi vitákban háromnapos határidőn belül, köteles a keresetben megfogalmazott követelést – a bíróság által megszabott költségekkel egyetemben – teljesíteni, vagy ugyanezen határidőkön belül a fizetési meghagyással szembeni ellentmondását előterjeszteni. Fizetési meghagyásában a bíróság felhívja az alperes figyelmét az elkésett ellentmondás elvetésének következményére.

A bíróság a fizetési meghagyást kézbesíti a feleknek.

Az alperesnek a bíróság a fizetési meghagyással együtt a csatolmányokkal kiegészített keresetlevél egy példányát is kézbesíti.

458. szakasz

Ha a bíróság a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemnek nem ad helyt, az eljárást a kereset nyomán folytatja, e törvénynek az általános peres eljárásra vonatkozó szabályaival összhangban.

A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet elutasító bírósági végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

459. szakasz

Az alperes a fizetési meghagyást csak ellentmondással támadhatja meg. Ha a fizetési meghagyás megtámadására csupán a költségeket megszabó döntés miatt kerül sor, e döntés csak végzés elleni fellebbezéssel támadható.

Az ellentmondással nem támadott részben a fizetési meghagyás jogerőre emelkedik.

460. szakasz

Az elkésett, hiányos, vagy nem megengedett ellentmondásokat a bíróság tárgyalási határnap kitűzésének mellőzésével elveti.

Ha az ellentmondás előterjesztésére határidőben került sor, a bíróság haladéktalanul főtárgyalási határnapot tűz ki.

A felek – legkésőbb a főtárgyalás első határnapjának berekesztéséig – új tényeket adhatnak elő és új bizonyítékokat indítványozhatnak, az alperes pedig, a fizetési meghagyás megtámadott részére vonatkoztatva, új kifogásokat is előterjeszthet.

A bíróság az alapügyet elbíráló határozatában eldönti, vajon a fizetési meghagyást teljes egészében, illetve részben érvényben tartja-e, vagy hatályon kívül helyezi.

461. szakasz

Ha ellentmondásában az alperes a fizetési meghagyás kibocsátása törvényi alapjainak hiányát nehezményezi (455. és 456. szakasz), vagy az eljárás további menetét gátló akadályok fennállását kifogásolja, a bíróság először ezen ellentmondást bírálja el. Ha az effajta kifogást megalapozottnak ítéli meg, a fizetési meghagyást végzéssel hatályon kívül helyezi és annak jogerőre emelkedését követőleg – ha ezt helyénvalónak tekinti – megkezdi az alapügy megtárgyalását.

Ha a bíróság nem ad helyt az e szakasz 1. bekezdésében leírt ellentmondásnak, áttér az alapügy megtárgyalására, végzését pedig az alapügyet elbíráló határozatába foglalja.

Ha az esedékesség hiánya miatti ellentmondást elbírálva a bíróság megállapítja, hogy a kereseti kérelem a fizetési meghagyás kibocsátása után, de a főtárgyalás berekesztése előtt vált esedékessé, a bíróság a fizetési meghagyást ítéletében hatályon kívül helyezi, s dönt a kereseti kérelemről (343. szakasz 1. bekezdés).

462. szakasz

Illetékességének hiányát a bíróság hivatalból, legkésőbb a fizetési meghagyás kibocsátásáig állapíthatja meg.

Illetékességi kifogását az alperes csak a fizetési meghagyással szembeni ellentmondásában adhatja elő.

463. szakasz

Ha a bíróság hatáskörének hiányát a fizetési meghagyás kibocsátása után állapítja meg, a fizetési meghagyást hatályon kívül helyezi, és a hatáskör hiányát megállapító végzés jogerőre emelkedése után az ügyet a hatásköri bírósághoz teszi át.

464. szakasz

Amikor a bíróság az e törvény által előírt esetekben a kereseti kérelmet elvető végzést hoz, a fizetési meghagyást is hatályon kívül helyezi.

465. szakasz

A felperes az alperes beleegyezése nélkül keresetét csak az ellentmondás előterjesztéséig vonhatja vissza. Ha keresetét a felperes visszavonta, a bíróság a fizetési meghagyást végzéssel hatályon kívül helyezi.

Ha az alperes a főtárgyalás berekesztéséig összes előterjesztett kifogását visszavonja, a fizetési meghagyás hatályban marad.

466. szakasz

A gazdasági bíróságok előtti fizetési meghagyás kibocsátása iránti eljárásokban a fizetési meghagyás kibocsátását megalapozó okiratot nem kötelező eredetiben vagy hitelesített másolatban mellékelni.

Az ilyen okiratok másolatát a jogi személy felhatalmazott alkalmazottja hitelesítheti.

XXXIII. fejezet

A KISÉRTÉKŰ PERES ELJÁRÁSOK SZABÁLYAI

467. szakasz

Ha e fejezet rendelkezései másként nem írják elő, a kisértékű peres eljárásban e törvény egyéb előírásai értelemszerűen alkalmazandók.

468. szakasz

E fejezet rendelkezéseinek értelmében kisértékű pereknek tekintendők a 3.000 eurónak megfelelő – a Szerb Nemzeti Bank által a keresetlevél beterjesztésének napján előírt érvényes középárfolyam szerinti – dinárellenértéket nem meghaladó pénzbeli követelés iránti kereseti kérelmek érvényesítését célzó jogviták.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt, a keresetlevél előterjesztése után bekövetkező árfolyamváltozás nem befolyásolja ezen eljárás alkalmazásának szabályait.

Kisértékű pereknek tekintendők a nem pénzbeli követelés érvényesítése iránti kereseti kérelmek nyomán zajló perek is, de a felperes keresetében feltüntette, hogy az adott követelés teljesítése helyett az e szakasz 1. bekezdésében feltüntetett értéket meg nem haladó pénzüsszeg átvételébe is beleegyeznek (33. szakasz 1. bekezdés).

Kisértékű pereknek tekintendők a nem pénzüsszeg iránti kereseti kérelmekből fakadó jogviták is, ha a felperes által a keresetben feltüntetett perérték nem haladja meg az e szakasz 1. bekezdésében feltüntetett értéket (33. szakasz, 2. bekezdés).

469. szakasz

A törvény e fejezetének rendelkezései értelmében nem tekintendők kisértékű pereknek az ingatlannal kapcsolatos, valamint a munkaviszonyból eredő jogviták, sem a birtokháborítási perek.

470. szakasz

A kisértékű peres eljárás szabályai alkalmazandók a fizetési meghagyással szembeni ellentmondás kapcsán is, ha a fizetési meghagyás megtámadott részének értéke

nem haladja meg a 3.000 eurónak megfelelő – a Szerb Nemzeti Bank által a keresetlevél betérjesztésének napján előírt érvényes középárfolyam szerinti – dinárellenértéket.

471. szakasz

Ha e törvény másként nem írja elő, a kisértékű peres eljárást az elsőfokú, alsóbb szintű bíróságok bonyolítják le.

472. szakasz

A kisértékű peres eljárásban a bíróság a keresetlevelet válasznyilatkozat megtétele céljából nem kézbesíti az alperesnek.

A bíróság a keresetlevelet az alpereshez intézett főtárgyalási idézéshez csatolva kézbesíti.

A bíróság e perekben előkészítő tárgyalást nem tűz ki és nem tart.

473. szakasz

A főtárgyalásra szóló idézésben a bíróság, egyebek mellett, feltünteti: ha a felperes nem jelenik meg a főtárgyalási határnapon, keresetlevelét visszavontnak tekinti, s ha a felperes a főtárgyalási határnapról távol marad, a bíróság távolmaradási ítéletet hoz (351. szakasz). A bíróság felhívja a felek figyelmét arra, hogy ezen eljárásban az összes tényt és bizonyítékot az első főtárgyalási határnap berekesztéséig kötelesek indítványozni, hogy az ítélet elleni fellebbezésben nem adhatnak elő új tényeket és nem indítványozhatnak új bizonyítékokat, továbbá hogy a határozatot csupán az e törvény 374. szakasza 2. bekezdésében leírt lényeges eljárási szabálysértések miatt, valamint az anyagi jog téves alkalmazása miatt támadhatják.

474. szakasz

A kisértékű peres eljárás főtárgyalási jegyzőkönyve, az e törvény 116. szakaszának 1. bekezdésében leírt adatokon túlmenően az alábbiakat is tartalmazza:

- 1) a felek lényeges jelentőségű nyilatkozatait, különösképpen pedig a kereseti kérelmet teljes egészében vagy részben elismerő, a kereseti kérelemről lemondó, a keresetet megváltoztatható vagy visszavonó, illetve a fellebbezésről lemondó nyilatkozataikat;
- 2) a felvett bizonyítékok tartalmának lényegét;
- 3) a fellebbezéssel támadható és a főtárgyaláson kihirdetett határozatokat;
- 4) a tényt, hogy az ítélet kihirdetése a felek jelenlétében történt-e, s ha igen, hogy a bíróság tájékoztatta a feleket, milyen feltételek mellett terjeszthetik elő fellebbezésüket.

475. szakasz

Ha a szabályszerűen megidézett felperes a főtárgyalási határnapon nem jelenik meg, keresete visszavontnak tekintendő.

Ha a szabályszerűen megidézett alperes a főtárgyalási határnapon nem jelenik meg, a bíróság távolmaradás miatti ítéletet hoz (351. szakasz).

476. szakasz

Ha a felperes keresetmódosítása nyomán a pertárgy értéke meghaladja a 3.000 eurónak megfelelő – a Szerb Nemzeti Bank által előírt középárfolyam szerinti – dinárellenértéket, a bíróság az eljárást e törvénynek az általános peres eljárásra vonatkozó rendelkezéseivel összhangban fejezi be.

Ha a felperes e törvénynek az általános peres eljárásra vonatkozó rendelkezéseivel összhangban folyó eljárás berekesztéséig kereseti kérelmét olyképpen csökkenti, hogy értéke már nem haladja meg a 3.000 eurónak megfelelő – a Szerb Nemzeti Bank által előírt középárfolyam szerinti – dinárellenértéket, a további eljárás e törvénynek a kisértékű peres eljárásra vonatkozó rendelkezései alapján bonyolódik le.

477. szakasz

A bíróság a kisértékű peres eljárásban meghozott ítéletét a főtárgyalás berekesztését követően azonnal kihirdeti.

Az ítéletet a bíróság kihirdetése alkalmával röviden indokolja, s a felet tájékoztatja fellebbezése előterjeszhetőségének feltételeiről (479. szakasz).

Az írásba foglalt ítélet indokolása a megállapított tényállást, a tényállás megállapítását megalapozó bizonyítékokat, valamint az ítéletet megalapozó szabályokat tartalmazza.

478. szakasz

A kisértékű peres eljárásban külön fellebbezésnek csak az eljárást lezáró végzés ellen van helye.

Az e törvény értelmében a külön fellebbezéssel támadható egyéb végzésekkel szemben csak az eljárást lezáró döntés elleni fellebbezéssel lehet élni.

Az e szakasz 2. bekezdésében leírt végzéseket a bíróság nem kézbesíti a felekhez, csupán kihirdeti a határnapon és írásbeli határozatba foglalja azokat.

479. szakasz

A kisértékű peres eljárást lezáró ítélet vagy végzés csupán az e törvény 374. szakasza 2. bekezdésében előírt lényeges eljárási szabálysértés miatt, valamint az anyagi jog téves alkalmazása miatt támadható.

A kisértékű peres eljárásban előterjesztett fellebbezés kapcsán nem alkalmazandók e törvény 392. szakaszának rendelkezései.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt elsőfokú ítélet, határozat, illetve végzés ellen a feleknek nyolcnapos fellebbezési határidő áll rendelkezésre.

A fellebbezési határidő számítása az ítélet, a határozat, illetve a végzés kihirdetésének napjától kezdődik, ha pedig a bíróság ítéletét, határozatát vagy végzését a feleknek kézbesítette, a határidő számítása a kézbesítés napjától kezdődik.

A kisértékű peres eljárásban az e törvény 345. szakasza 2. bekezdésében és 356. szakasza 1. bekezdésében leírt határidő nyolc napot tesz ki.

A másodfokú bíróság határozata ellen felülvizsgálatnak helye nincs.

XXXIV. fejezet

A GAZDASÁGI PEREK ELJÁRÁSI SZABÁLYAI

480. szakasz

E fejezet rendelkezései – a bíróságok hatáskörét szabályozó törvénnyel összhangban, ha az egyes jogviták elbírálására más eljárási típus nincs előírva – a gazdasági bíróságok hatáskörébe utalt összes jogvitában alkalmazandók (gazdasági per).

Ha e fejezet rendelkezései másként nem írják elő, a gazdasági perek eljárásában e törvény egyéb előírásai értelemszerűen alkalmazandók.

481. szakasz

A szerződések létezésének vagy nemlétezésének megállapítása iránti, a szerződések teljesítése iránti, valamint a szerződések teljesítésének elmulasztása miatt támasztott kártérítés iránti perekben az általános illetékességű bíróságon kívül azon hely szerinti bíróságnak is van illetékessége, ahol a felek megállapodása szerint az alperesnek a szerződést teljesítenie kell.

A cégjegyzéki bejegyzés, illetve törlés kapcsán keletkező jogállásbeli perekben az általános illetékességű bíróságon kívül a cégbejegyzés helye szerinti bíróság is illetékes.

A cégjegyzéki bejegyzés, illetve törlés kapcsán keletkező perekben a cégbejegyzés helye szerinti bíróság az illetékes.

482. szakasz

Első fokon egyesbíró ítélkezik.

A másodfokon ítélkező tanács három bíróból tevődik össze.

483. szakasz

A képviselő perbeli cselekménye csak a kereseti kérelem elismerése, illetve az arról való lemondás esetén vonható vissza.

484. szakasz

A gazdasági perekben a vitás tények bizonyítása szabály szerint okiratok segítségével történik.

485. szakasz

A gazdasági perekben felülvizsgálatnak helye nincs, ha a jogerős ítélet megtámadott részének értéke nem haladja meg a 300.000 eurónak megfelelő – a Szerb Nemzeti Bank által a keresetlevél beterjesztésének napján előírt érvényes középárfolyam szerinti – dinárellenértéket.

486. szakasz

A gazdasági peres eljárásban az alábbi határidők érvényesek:

- 1) az e törvény 110. szakaszának 3. bekezdésében előírt igazolási kérelem előterjesztésének határideje 30 nap;
- 2) a tevőleges szolgáltatás teljesítésének határideje nyolc nap, a nem pénzbeli szolgáltatás teljesítése esetén pedig a bíróság hosszabb határidőt is megszabhat.

487. szakasz

A gazdasági peres eljárás esetében kísértékű pereknek számítanak a pénzkövetelés teljesítése iránti kereseti kérelmekből fakadó jogviták, melyek értéke nem haladja meg 30.000 eurónak megfelelő – a Szerb Nemzeti Bank által a keresetlevél beterjesztésének napján előírt érvényes középárfolyam szerinti – dinárellenértéket.

Kisértékű pereknek tekintendők a nem pénzbeli követelés érvényesítése iránti kereseti kérelmek nyomán zajló perek is, ha a felperes keresetében feltüntette, hogy az adott követelés teljesítése helyett az e szakasz 1. bekezdésében feltüntetett értéket meg nem haladó pénzüsszeg átvételébe is beleegyeznek (33. szakasz 1. bekezdés).

Kisértékű pereknek tekintendők a nem pénzüsszeg iránti kereseti kérelmekből fakadó jogviták is, ha a felperes által a keresetben feltüntetett perérték nem haladja meg az e szakasz 1. bekezdésében feltüntetett értéket (33. szakasz, 2. bekezdés).

A gazdasági peres eljárásban elbírálandó kísértékű perekben a bíróság a keresetlevelet az alpereshez válasznyilatkozat céljából nem kézbesíti.

XXXV. fejezet

A FOGYASZTÓI JOGVITÁK ELJÁRÁSI SZABÁLYAI

488. szakasz

A fogyasztó és a kereskedő szerződési viszonyából fakadó jogviták (fogyasztói jogviták) miatti eljárásokra – ha e fejezet szabályozása vagy külön törvény másként nem írja elő – e törvény egyéb előírásai értelemszerűen alkalmazandók.

Kivételesen – eltérően e szakasz 1. bekezdésétől – e fejezet rendelkezései nem alkalmazandók halál, testi sérülés vagy egészségkárosodás, egészségügyi vagy jogi szolgáltatások nyújtása és ingatlanulajdon átvitele következtében keletkezett jogvitákra.

Ha az eljárás tárgya vagy az indítványozott bizonyítékok összetettsége miatt a fogyasztói jogvita nem tárgyalható e fejezet rendelkezéseivel összhangban, a bíróság az eljárásnak az általános peres eljárási szabályok szerinti folytatásáról szóló végzést hoz.

Az e szakasz 3. bekezdésében leírt végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

489. szakasz

A fogyasztói jogviták miatti peres eljárásban a bíróság a keresetlevelet válaszynilatkozat megtétele céljából nem kézbesíti az alperesnek.

A bíróság a keresetlevelet az alpereshez intézett főtárgyalási idézéshez csatolva kézbesíti.

A bíróság a fogyasztói jogvitákban előkészítő tárgyalást nem tűz ki és nem tart.

A főtárgyalási határnapot a bíróság legkésőbb a keresetlevél bírósági érkezésétől napjától számított 30 napos határidőn belül tűzi ki és tartja meg.

490. szakasz

A főtárgyalásra szóló idézésben a bíróság, egyebek mellett, feltünteti: ha a felperes nem jelenik meg a főtárgyalási határnapon, keresetlevelét a bíróság visszavontnak tekinti; ha a felperes a főtárgyalási határnapról távol marad, a bíróság a határnapot megtartja, és ítéletét a megállapított tényállás alapján hozza meg. A bíróság felhívja a felek figyelmét, hogy ezen eljárásban az összes tényt és bizonyítékot az első főtárgyalási határnap berekesztéséig kötelesek indítványozni illetve előadni, hogy az ítélet elleni fellebbezésben nem adhatnak elő új tényeket és nem indítványozhatnak új bizonyítékokat, továbbá hogy a határozatot csupán az e törvény 374. szakasza 2. bekezdésében leírt lényeges eljárási szabálysértések miatt, valamint az anyagi jog téves alkalmazása miatt támadhatják.

491. szakasz

Ha a szabályszerűen megidézett felperes a főtárgyalási határnapon nem jelenik meg, keresete visszavontnak tekintendő.

Ha a szabályszerűen megidézett alperes a főtárgyalási határnapon nem jelenik meg, a bíróság megtartja a határnapot és a megállapított tényállás alapján határozatot hoz.

492. szakasz

A fogyasztói jogvitákat eldöntő ítéletét a bíróság a főtárgyalás berekesztését követően azonnal kihirdeti. Kihirdetése alkalmával a bíróság röviden indokolja ítéletét, és a felet tájékoztatja fellebbezése előterjeszhetőségének feltételeiről (493. szakasz).

Az írásba foglalt ítélet indokolása a megállapított tényállást, a tényállás megállapítását megalapozó bizonyítékokat, valamint az ítéletet megalapozó szabályokat tartalmazza.

A fogyasztói jogviták miatti eljárásban külön fellebbezésnek csak az eljárást lezáró végzés ellen van helye.

Az e törvény értelmében a külön fellebbezéssel támadható egyéb határozatokkal, illetve végzésekkel szemben csak az eljárást lezáró döntés elleni fellebbezéssel lehet élni.

Az e szakasz 4. bekezdésében leírt határozatokat, illetve végzéseket a bíróság nem kézbesíti a felekhez, csupán kihirdeti a határnapon és írásbeli határozatba foglalja azokat.

493. szakasz

A fogyasztói jogviták miatti eljárást lezáró ítélet, határozat, illetve végzés csupán az e törvény 374. szakasza 2. bekezdésében előírt lényeges eljárási szabálysértés miatt, valamint az anyagi jog téves alkalmazása miatt támadható.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt elsőfokú ítélet, határozat, illetve végzés ellen a feleknek nyolcnapos fellebbezési határidő áll rendelkezésre.

A fellebbezési határidő számítása az ítélet, határozat, illetve a végzés kihirdetésének napjától kezdődik, ha pedig a bíróság ítéletét, határozatát, illetve végzését a feleknek kézbesítette, a határidő számítása a kézbesítés napjától kezdődik.

A fogyasztói jogviták miatti eljárásban az e törvény 345. szakasza 2. bekezdésében és 356. szakasza 1. bekezdésében leírt határidő nyolc napot tesz ki.

XXXVI. fejezet

A POLGÁROK KOLLEKTÍV JOG- ÉS ÉRDEKVÉDELME IRÁNTI ELJÁRÁS SZABÁLYAI

494. szakasz

Ha e fejezet szabályozása vagy külön törvény másként nem írja elő, a polgárok kollektív jog- és érdekvédelme iránti eljárásban e törvény egyéb előírásai értelemszerűen alkalmazandók.

495. szakasz

Az egyesületek, szövetségeik és egyéb, a törvénnyel összhangban alapított szervezetek, a törvény által előírt esetekben eljárást indíthatnak a polgárok kollektív jog- és érdekvédelme iránt.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt személyek a polgárok meghatározott körének kollektív jog- és érdekvédelmét célzó eljárást indíthatnak, ha ilyen védelmi tevékenységet bejegyzésük, vagy jogszabályok irányoznak elő, ha társulásuk vagy tevékenységük számos polgár közös érdekeire vagy jogaira vonatkozik, s ha az alperes cselekedetei sértik vagy súlyosan veszélyeztetik azokat.

496. szakasz

A polgárok kollektív jog- és érdekvédelmét célzó eljárásba a felperest támogató, egységes pertársi jogállású beavatkozó minőségében egyéb, a kereset előterjesztésére felhatalmazott személyek is beléphetnek.

A polgárok kollektív jog- és érdekvédelmét célzó eljárásba a felperest támogató, az alperes cselekményei által kollektív érdekeik és jogaik sérelmét elszenvedő harmadik személyek is beavatkozhatnak.

497. szakasz

A polgárok kollektív jog- és érdekvédelme iránti perek elbírálásának hatásköre a törvény által meghatározott bíróságot illeti meg.

A polgárok kollektív jog- és érdekvédelme iránti perek elbírálásának illetékességével – ha külön jogszabályok másként nem irányozzák elő – az általános illetékességű bíróságon kívül a polgárok kollektív érdekeit és jogait sértő cselekmény fogatosításának helye szerinti bíróság is rendelkezik.

498. szakasz

A polgárok kollektív jog- és érdekvédelme iránti eljárásokban – ha külön jogszabályok másként nem írják elő – a felperes keresetében az alábbiakat kérelmezheti:

- 1) a felperes törvényi jogosítványa alapján oltalmazandó állampolgári jogok és érdekek sérelmével fenyegető tevékenységek fogatosításának tilalmát;
- 2) A polgárok kollektív jogai és érdekei elszenvedett sérelmének, vagy az alperes cselekedetei káros következményeinek elhárítását és a korábbi állapot visszaállítását, az effajta sérelem keletkezésével immár nem fenyegető állapot, valamint a sérelem keletkezése előttinek megközelítőleg megfelelő helyzet megteremtését;
- 3) a polgárok kollektív érdekei és jogai sérelmére fogatosított cselekmény tilos voltának megállapítását;
- 4) az e szakasz 1-3. pontjaiban feltüntetett okok miatt támasztott kereseti kérelmet elfogadó ítéletnek a tömegtájékoztatási eszközökben, az alperes költségén történő közzétételét.

499. szakasz

Ha az e törvény 495. szakaszának 1. bekezdésében feltüntetett egyesületek, szövetségeik és egyéb szervezetek azt állítják, hogy valamely személy a polgárok kollektív jogait és érdekeit veszélyeztető módon folytatja tevékenységét, e személy keresetet terjeszthet elő, melyben az alábbiakat kérelmezheti:

- 1) a bíróság állapítsa meg, hogy fogatosított cselekményeivel nem veszélyeztette, vagy nem sértette meg a polgárok kollektív jogait és érdekeit, illetve azokat nem tiltott módon sértette meg;
- 2) a bíróság az e törvény 495. szakasza 1. bekezdésében feltüntetett egyesületeknek, szövetségeiknek és az egyéb szervezeteknek tiltsa meg egy bizonyos cselekmény fogatosítását, különösképpen pedig a nyilvánosság előtt hangoztatott azon állítását, miszerint a felperes a kollektív jogokat és érdekeket veszélyeztető módon folytatja tevékenységét;
- 3) a valótlan állítások nyilvánosságra hozatala vagy terjesztése által okozott kár megtérítését;
- 4) a kereseti kérelmet elfogadó ítéletnek a tömegtájékoztatási eszközökben, az alperes költségén történő közzétételét.

Az e szakasz 1. bekezdésében feltüntetett felperes az ítélettel eldöntendő kérelmeit az ellene e törvény 498. szakaszában előírt keresetlevéllel indított eljárásban beterjesztett viszontkeresetében is előadhatja.

500. szakasz

A felperes az e törvény 499. szakaszában leírt keresetlevelével alperesekként perbe foghatja az e törvény 495. szakaszának 1. bekezdésében feltüntetett személy képviselőit, felhatalmazott személyeket, testületeinek tagjait, valamint a nevében a nyilvánosság előtt fellépő személyeket is.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt felperes kérelmezheti az e törvény 495. szakaszának 1. bekezdésében feltüntetett személy, valamint az e szakasz 1. bekezdésében feltüntetett személyek kártérítési marasztalását. A kártérítés mértékét a bíróság szabad mérlegelés alapján állapítja meg (232. szakasz), azzal a feltétellel, hogy az e törvény 498. szakaszában leírt keresetlevélben előadott kereseti kérelmet alaptalanként elutasította, s hogy ezen eljárás lefolytatásával, különösen a tömegtájékoztatási eszközök útján történt figyelemmel kísérésével súlyosan sérült a felperes tekintélye és üzleti érdeke.

501. szakasz

Ha a felperes valószínűsíti, hogy az alperes cselekményeivel megsértette vagy veszélyeztette a polgárok kollektív jogait és érdekeit, a bíróság az eljárás megindítása előtt és az eljárás során, annak befejezéséig elrendelheti az erőszakos magatartások megghiúsítását, vagy a nehezen megtéríthető, illetve jóvátehetetlen kár elhárítását célzó, a végrehajtást és a biztosítást szabályozó törvénnyel összhangban előirányzott ideiglenes intézkedéseket.

A bíróság az ideiglenes intézkedés elrendeléséről szóló döntését köteles azonnal vagy legkésőbb nyolcnapos határidőn belül meghozni.

502. szakasz

Az e törvény 498. és 499. szakaszában leírt keresetlevelek nyomán indult eljárás befejezéséig ugyanazon kérelem alapján másik eljárás nem indítható.

503. szakasz

Az e törvény 498. és 499. szakaszában leírt kereseti kérelmeknek helyt adó ítéletében a bíróság kimondhatja, hogy a fellebbezés a végrehajtásra nincs halasztó hatállyal, vagy az elrendelt, tevőleges szolgáltatás teljesítésére előírt határidőnél rövidebb határidőt is megszabhat az alperesnek.

504. szakasz

A természetes és a jogi személyek külön kártérítési perekben nehezményezhetik az e törvény 498. szakaszában előírt, a polgárok kollektív jogainak és érdekeinek

védelmét célzó eljárásokban született jogerős ítélet által megállapított kollektív állampolgári jogok és érdekek sérelmét.

Az e szakasz 1. bekezdésében leírt kártérítési eljárásokban nem vitatható el a kollektív állampolgári jogok és érdekek jogerős ítélettel megállapított sérelme.

505. szakasz

A fogyasztóvédelmet szabályozó törvénnyel összhangban e fejezet rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók a fogyasztó részéről, a méltánytalan szerződési rendelkezések és a tisztességtelen üzletvitel miatt indított eljárásra is.

Negyedik rész

ÁTMENETI ÉS ZÁRÓRENDELKEZÉSEK

506. szakasz

Az e törvény hatályba lépése előtt elkezdődött eljárások lefolytatása A polgári perrendtartásról szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye 125/04. és 111/09. szám) rendelkezései szerint történik.

Ha az e szakasz 1. bekezdése szerint folyó eljárásokban az eljárást lezáró ítéletet, határozatot vagy végzést a bíróság hatályon kívül helyezi és újratárgyalás céljából visszautalja, az e törvény hatályba lépése után megismételt eljárás e törvény rendelkezései szerint bonyolítandó le.

507. szakasz

E törvény hatályba lépésének napján érvényét veszti A polgári perrendtartásról szóló törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye 125/04. és 111/09. szám).

E törvény hatályba lépésének napján érvényét veszti A családjogi törvény (A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye 18/05. szám) 203. szakasza.

508. szakasz

E törvény 2012. február 1-jén lép hatályba.